

5353

ΙΩΑΝΝΟΥ Θ. ΡΩΣΣΗ, Δ. Φ.
ΓΥΜΝΑΣΙΑΡΧΟΥ.

ΣΧΟΛΙΚΗ ΜΕΤΑΦΡΑΣΙΣ
ΟΛΥΝΘΙΑΚΩΝ ΔΗΜΟΣΘΕΝΟΥΣ

ΠΡΟΣ ΧΡΗΣΙΝ

ΤΩΝ ΜΑΘΗΤΩΝ ΤΗΣ ΔΕΥΤΕΡΑΣ ΤΑΞΕΩΣ ΤΩΝ ΤΕΤΡΑΤΗΙΩΝ
ΓΥΜΝΑΣΙΩΝ ΚΗΙ ΤΗΣ ΑΝΤΙΣΤΟΙΧΟΥ ΤΑΞΕΩΣ ΤΩΝ
ΛΟΙΠΩΝ ΣΧΟΛΕΙΩΝ ΤΗΣ ΜΕΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ

ΕΚΔΟΣΙΣ ΔΕΥΤΕΡΑ

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ
ΕΚΔΟΤΙΚΟΣ ΟΙΚΟΣ-ΙΩΑΝΝΟΥ Θ. ΡΩΣΣΗ
ΟΔΟΣ ΦΙΛΟΘΕΑΣ & ΝΙΚΟΔΗΜΟΥ
(Παρά τὸ Μητροπολιτικὸν μέγαρον)

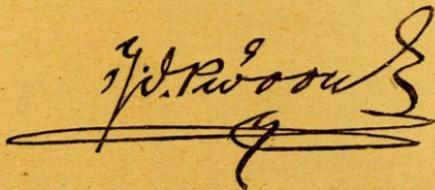
Τὸ ἔρρεισμα τῆς κατὰ πάντας τοὺς αἰῶνας πνευματικῆς κινήσεως καὶ ἡ ἀκένωτος φωτὸς πηγὴ, ἔξ ἧς καταναγάζεται ἡ ἀνθρωπότης, εἶναι οἱ ἀρχαῖοι Ἑλληνας καὶ Ῥωμαῖοι ποιηταὶ καὶ συγγραφεῖς, τῶν ὁποίων οἱ πλείστοι διδάσκονται ἐν τοῖς σχολείοις τῆς Μέσης ἐκπαιδεύσεως. Ἐπειδὴ δὲ ἡ κατανόησις τούτων παρὰ τῆς μαθητιώσης ἰδίᾳ νεότητος ἀποβαίνει διὰ ποικίλους λόγους ἄκρως δυσχερῆς, ἐγνωμεν νὰ ἐκδώσωμεν διὰ ταύτην πρωτοτύπους τῶν εἰρημένων τῆς ἀρχαιότητος ποιητῶν καὶ συγγραφέων **Σχολικὰς μεταφράσεις**, δι' ὧν αἴρονται αἱ σοβαραὶ τῆς ἔρμηνείας δυσχεραὶ, αἵτινες ἀφ' ἐνός μὲν χαλαροῦσι τὴν προθυμίαν πρὸς ἐπίμονον μελέτην τῶν ἀθανάτων ποιητῶν καὶ συγγραφέων τῆς προγονικῆς ἡμῶν εὐκλείας, ἀφ' ἑτέρου δὲ κατατρίβουσι χρόνον πολύτιμον ἐν τῇ διδασκαλίᾳ ἐπὶ μεγίστῃ ζημίᾳ τοῦ τῆς ἐμβαθύνσεως σταδίου, ἐν ᾧ τὰ μάλιστα ὁ νοῦς δξύνεται καὶ θετικῶς καλλισογεῖται.

Οἱ ποιούμενοι χρῆσιν τῶν ἡμετέρων σχολικῶν μεταφράσεων θέλουσι κατανοήσει εὐχερῶς τοὺς ἀρχαίους Ἑλληνας καὶ Ῥωμαίους ποιητὰς καὶ συγγραφεῖς, διότι ἡμεῖς οὐδὲν τὸ σκοτεινὸν καὶ ἄσαφές ἐν αὐτοῖς ἀφήκαμεν ἀνερμήνευτον. Διὰ τῶν ἐν παρενθέσει διπλῶν καὶ τριπλῶν πολλάκις ἐπεξηγήσεων καὶ πραγματικῶν παρατηρήσεων καὶ τῶν ἐν ἀγκύλαις προσθηκῶν καὶ νοημάτων, ἅτινα παρὰ τοῖς ἀρχαίοις παρελείποντο διὰ τὰς ἀλλοίας τοῦ τότε λόγου συνθήκας, ἐξωμαλύναμεν τελείως τὸ ἔδαφος τῆς πλήρους ἔρμηνείας. Ἐπειδὴ δὲ ἡ τοιαύτη ἐπισώρευσις τῶν πολλαπλῶν ἐπεξηγήσεων καὶ προσθηκῶν δυνατὸν νὰ ἐπιφέρει σύγχυσιν, συνιστῶμεν τοῖς ἀναγνώσταις, ὅπως ἀντιπαρέρχονται πᾶν τὸ ἐν ἀγκύλαις καὶ παρενθέσειν, ἐὰν θέλωσι νὰ ἔχωσιν ἀμεσώτατα τὴν εἰς τὸ νέον ἀπόδοσιν τοῦ κειμένου.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 25 Νοεμβρίου 1927

ΙΩΑΝΝΗΣ Θ. ΡΩΣΣΗΣ, δ.φ.
Γυμνασιάρχης

Τὰ γνήσια ἀντίτυπα φέρουσι κάτωθεν τὴν ὑπογραφήν μου

ΣΧΟΛΙΚΗ ΜΕΤΑΦΡΑΣΙΣ
ΠΡΩΤΟΥ ΟΛΥΝΘΙΑΚΟΥ
ΔΗΜΟΣΘΕΝΟΥΣ

Α' ΠΡΟΟΙΜΙΟΝ

Ὁ ἄνδρες Ἀθηναῖοι,
Ἐάν, ὡς πρὸς ταῦτα, περὶ τῶν ὀποίων (=περὶ ὧν=περὶ τούτων, ἢ) τώρα δὲ διασκέπτεσθε (=σκοπεῖτε) [νὰ ἀποστείλητε δηλ. βοήθειαν εἰς τοὺς Ὀλυνθίους ἢ ὄχι], ἤθελε γίνεαι [ὑπὸ τίνος] φανερόν ἐκεῖνο, τὸ ὁποῖον μέλλει νὰ ὠφελήσῃ τὴν πατρίδα (=τῇ πόλει), νομίζω ὅτι σεῖς ἠθέλετε προτιμήσει [τὴν φανερωσὶν ἐκείνου, τὸ ὁποῖον μέλλει νὰ ὠφελήσῃ τὴν πατρίδα] ἀντὶ πολλῶν χρημάτων. Ἐπειδὴ (=ὅτε) λοιπὸν τοῦτο [τὸ πρᾶγμα, τοῦτο τὸ ζήτημα] ἔχει οὕτως, ἀρμόζει νὰ ἔχητε τὴν ἀπόφασιν (=ἐθέλειν) νὰ ἀκούητε μετὰ προσοχῆς ἐκείνους, οἵτινες ἔχουσι τὴν διάθεσιν (=τῶν βουλομένων) νὰ [σᾶς] συμβουλευώσι [περὶ τούτου]: διότι [ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει] ὄχι μόνον, ἐὰν ἀναβαίη ἐπὶ τοῦ βήματος [ῥήτωρ] τις (=ἤκει τις) προμεμελετημένος (=ἐσκευμένος) [ἵνα σᾶς εἴπῃ] ὠφελιμὸν τι πρᾶγμα, ἀφοῦ ἀκούσητε τοῦτο, δύνασθε νὰ ἐννοήσητε (=λάβοιτε ἄν), ἀλλὰ καὶ [τὸ] ὅτι δύναται νὰ ἐπέλθῃ (=ἐπελθεῖν ἄν) εἰς τινὰς [ῥήτορας ἰδέα φαεινὴ] νὰ εἴπωσιν ἐκ τοῦ προχείρου (=ἐκ στιγμιαίας ἐμπνεύσεως) πολλὰ ἐκ τῶν δεόντων νομίζω [ὅτι εἶναι ἴδιον] τῆς τύχης σας, ὥστε ἐξ ὧν ἐν γένει [τῶν λόγων καὶ τῶν προεσκευμένων δηλ. καὶ τῶν ἐκ τοῦ προχείρου] νὰ καταστῇ εἰς σᾶς εὐκολὸς ἢ ἐκλογὴ τοῦ συμφέροντος.

Β' ΔΙΗΓΗΣΙΣ

α' Μέρος τῆς διηγήσεως.

Πρέπει νὰ βοηθήσωμεν τοὺς Ὀλυνθίους (§ 2-15)

- § 2. Ἡ μὲν λοιπὸν παροῦσα περίστασις, ὃ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, σχεδὸν (=μόνον οὐχι) ἐκβάλλουσα φωνὴν (: φωνάζουσα=φω-

νήν ἀφίεις) λέγει ὅτι *πρέπει νὰ ἐπέμβητε μετὰ δραστηριότητος* (= ἰνιλιηπτέον ἐστὶ=δεῖ ἀντιλαβέσθαι) *σεῖς οἱ ἴδιοι εἰς τὰ ἐκεῖ* [δηλ. ἐν Ὀλύμπῳ] *πράγματα, ἐὰν βεβαίως φροντίζετε περὶ τῆς σωτηρίας αὐτῶν* (δηλ. τῶν ἐν Ὀλυμθίῳ πραγμάτων)· *ἡμεῖς δὲ φαινόμεθα ὅτι διακειμεθα* (= ἔχειν) *πρὸς αὐτὰ . . .*
δὲν γνωρίζω πῶς (= ὄντινα τρόπον=κατὰ ποῖον τρόπον).

§ 3. *Δοιοὺν ἐκεῖνα, τὰ ὁποῖα φαίνονται εὐλόγα εἰς ἐμὲ τοῦλάχιστον εἶναι* [τὰ ἐξῆς (= αὐτὰ)] (ἦ: λοιπὸν ἢ ἰδική μου γνώμη εἶναι ἢ ἐξῆς)· 1) νὰ ψηφίσητε μὲν *εὐθύς* (: ἄνευ ἀναβολῆς = ἤδη) τὴν [αἰτουμένην ὑπὸ τῶν Ὀλυμθίων] *βοήθειαν* καὶ νὰ ἐτοιμάσητε [αὐτήν] *τάχιστα* (: μὲ τὸν πλέον ταχὺν τρόπον=τὴν ταχίστην [ὀδόν]), ὅπως ἀποστείλητε *βοήθειαν* ἐντεῦθεν [εἰς αὐτοὺς] καὶ [ὅπως] μὴ *πάθητε* τὸ αὐτὸ [τάθημα, ἀτύχημα], τὸ ὁποῖον [ἐπάθετε] καὶ πρότερον. [ὅτε αἱ ἐλικουρίαὶ ἀπεστέλλοντο κατόπιν ἐορτῆς καὶ προέκυψεν ὡς ἐκ τούτου ἡ ἀπώλεια τῆς Ἀμφιπόλεως, Πύδνης, Ποτιδαίας κλ.]· 2) νὰ ἀποστείλητε δὲ *πρεσβεῖαν, ἵνα αὐτῇ* (= ἧς) *ἀναγγείλῃ* [εἰς τοὺς Ὀλυμθίους] *ταύτας τὰς ἀποφάσεις σας* (= αὐτὰ) καὶ *παρηκολουθήσῃ* *ἐκ τούτου πλησίον* (= παρῆσται) *τὴν ἐξέλιξιν τῶν [ἐν Ὀλύμπῳ] πραγμάτων* (= τοῖς πράγμασι). *Διότι κατὰ τὴν γνώμην μου* (= ὡς) *τὸ ἐξῆς* πρὸ πάντων *εἶναι φόβος* (ἦ: διότι τὸ ἐξῆς *πρέπει κατ' ἐξοχὴν νὰ φοβώμεθα* = τοῦτό ἐστι μάλιστα δέος=τοῦτο μάλιστα φοβητέον) *μήπως* ἐπειδὴ *ὁ ἄνθρωπος* (= ἄνθρωπος) ἐκεῖνος εἶναι *πανούργος καὶ ἐπιτήδειος* (= δεινός) *νὰ ἐπωφελεῖται τὰς περιστάσεις* (= πράγμασι χρῆσθαι) *ἄλλοτε μὲν* (= τὰ μὲν) *ἐποχωρῶν* (ὄταν τύχῃ [νὰ ὑποχωρῇ], *ἄλλοτε δὲ* (= τὰ δὲ) *ἀπειλῶν*—καὶ τότε [δηλ. ἐὰν ἦθελεν ἀπειλεῖ = εἰ ἀπειλοῖ] *εὐλόγως* θὰ ἐφαίνετο *ἀξιόπιστος* [εἰς τὰς ἀπειλάς του, τῶν ὁποίων ἄχρι τούδε πολλοὶ πόλεις ἔλαβον πείραν], *ἄλλοτε δὲ διαβάλλον ἡμᾶς* [εἰς τοὺς Ὀλυμθίους] *καὶ τὴν ἀπουσίαν ἡμῶν* (ἦ: ὅτι δηλ. ἡμεῖς δὲν παρερισκόμεθα πλησίον των, ἵνα τοὺς ὑποστηρίξωμεν), *καὶ μετατρέψῃ μεταβάλλῃ*—πρὸς τὸ *συμφέρον* *του* [τῶν τῶν Ὀλυμθίων διαθέσεις] (= τρέψῃται) καὶ *ὑφαρπάσῃ* (= παρασπάσῃται) *σπουδαῖόν τι* (= τι) *ἐκ τοῦ συνόλου τῶν* [περὶ ὧν πρόκειται Ὀλυμθιακῶν] *πραγμάτων* (: ἐκ τῆς ὅλης μετὰ τῆς Ὀλύμθου συμμαχικῆς ὑποθέσεώς μας) —

§ 4. Δὲν θὰ μεταβάλῃ ὁμοῦς τὰς τῶν Ὀλυνθίων ψυχὰς καὶ δὲν θὰ ὑφαρπάσῃ τὴν ὑπογραφὴν τῶν παρακωλύων οὕτω τὴν διαπραγματευομένην συμμαχίαν μας (= ΟΥ ΜΗΝ [τρέφεται καὶ παρασπάσεται, .]) ΑΛΛΑ ἐκεῖνο, τὸ ὁποῖον (= ὄ) ἐκ τῶν πραγμάτων τοῦ Φιλίππου εἶναι *λιαν δυσπολέμητον* (= δυσμαχώτατον ἢ ὄπερ καθιστᾷ τὸν Φ. δι. σκολοπολέμητον) τοῦτο, ὃ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, εἶναι *σχεδὸν* (= ἐπιεικῶς) καὶ ὠφελιμώτατον εἰς σᾶς *δηλαδὴ* (= γὰρ) τὸ νὰ εἶναι ἐκεῖνος, ἐνῶ εἶναι εἰς κύριος ὄλων καὶ *ρητῶν καὶ ἀπορρητῶν σχεδίων* (ἦ : καὶ σχεδίων περὶ τῶν ὁποίων δύναται νὰ γίνῃ λόγος καὶ περὶ τῶν ὁποίων δὲν πρέπει νὰ γίνῃ λόγος ἦ : καὶ φανερῶν καὶ μυστικῶν) καὶ συγχρόνως στρατηγός καὶ *ἀπόλυτος κύριος* (= δεσπότης) καὶ ταμίας καὶ πανταχοῦ αὐτοπροσώπως νὰ παρευρίσκηται εἰς τὸ στράτευμα, [*τοῦτο*] μὲν εἶναι *μέγα πλεονέκτημα ὡς πρὸς τὴν ταχεῖαν καὶ ἔγκαιρον διεξαγωγὴν τῶν πολεμικῶν [του] ἐπιχειρήσεων* (ἦ : ὡς πρὸς μὲν τὸ νὰ διεξάγονται αἱ πολεμικαὶ ἐπιχειρήσεις αὐτοῦ ταχέως καὶ ἐν καταλλήλῳ στιγμῇ), ὡς πρὸς δὲ τὰς συμφιλώσεις τὰς ὁποίας ἐκεῖνος *εὐχαρίστως* (= ἄσμενος) ἤθελε κάμει πρὸς τοὺς Ὀλυνθίους [ἐὰν οὗτοι θὰ ἤθελον = εἰ βούλοιντο], φέρει ἀντιθέτον ἀποτέλεσμα (εἶναι δηλ. μειονέκτημα).

§ 5. Διότι εἶναι φανερόν εἰς τοὺς Ὀλυνθίους ὅτι τώρα οὗτοι δὲν πολεμοῦσι διὰ νὰ ἀποκτήσωσι δόξαν, οὐδὲ πρὸς ὑπεράσπισιν μέρους τινὸς τῆς χώρας των, ἀλλὰ [πολεμοῦσι] πρὸς ἀποφυγὴν τῆς *καταστροφῆς* (= ἀναστάσεως) καὶ τῆς ὑποδουλώσεως τῆς πατρίδος [των], καὶ γνωρίζουσιν ἐκεῖνα, τὰ ὁποῖα ἔκαμεν ὁ Φίλιππος εἰς ἐκείνους ἐκ τῶν Ἀμφιπολιτῶν, οἵτινες παρέδωσαν εἰς αὐτὸν τὴν πόλιν [των] καὶ [ἐκεῖνα, τὰ ὁποῖα ἔκαμε] εἰς ἐκείνους ἐκ τῶν Πυδναίων, οἵτινες ὑπεδέχθησαν αὐτόν *καὶ ἐν γένει* (= καὶ ὅλως) *ἢ τυραννίς* (: ἡ ἀπόλυτος μοναρχία), *καθὼς νομίζω* (ἦ : κατὰ τὴν γνώμην μου), εἶναι τι εἰς τὸ ὁποῖον δὲν δίδουσι πίστιν (ἐμπιστοσύνην) τὰ δημοκρατικὰ πολιτεύματα, *καὶ μάλιστα* (= ἄλλως τε καὶ) ἐὰν ταῦτα ἔχωσι χώραν γειτονικὴν [πρὸς αὐτὴν τὴν τυραννίδα].

§ 6. Ἐπειδὴ λοιπὸν σεῖς ἔχετε ἐννοήσει ταῦτα [ἄτινα προεῖπον], ὃ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, καὶ ἐπειδὴ ἔχετε πρὸ ὀφθαλμῶν πάντα

ἄσα ἀρμόζει[νά ἔχητε πρὸ ὀφθαλμῶν, ὅπ' ὄν·ιν (=ἐνθυμῆσθαι), ἦτοι τοὺς ἐπαπειλοῦντας κινδύνους, τὴν παρὰ τοῖς ἄλλοις ὑπόληψιν καὶ δόξαν κ.λ.π.], λέγω ὅτι πρέπει 1) νὰ ἔχητε σεῖς τὴν ἀγαθὴν *θέλησιν* (προθυμίαν)· καὶ 2) νὰ ἐξεγερθῆτε· καὶ 3) νὰ ἔχητε ἐστραμμένην τὴν προσοχὴν σας εἰς τὸν πόλεμον *τώρα περισσότερο ἢ ἄλλοτε* (: ὑπὲρ πᾶσαν ἄλλην περίστασιν=εἴπερ ποτὲ καὶ νῦν), προθύμως *πληρώνοντες τὸν [ἐν καιρῷ πολέμου ἐπιβαλλόμενον πρὸς πολεμικὰς παρασκευὰς] φόρον* (=χρήματα εἰσφέροντας) καὶ *σεῖς οἱ ἴδιοι* (=καὶ αὐτοὺς=καὶ ὑμᾶς αὐτοὺς) *ἐκστρατεύοντες* (=ἐξιόντας) καὶ *ἐν γένει* (=καὶ μὴ ὑστεροῦντες εἰς τίποτε. *Διότι δὲν ἔχετε πλέον σεῖς καμμίαν πραγματικὴν αἰτίαν* (=οὐδὲ γὰρ λόγος ἔτι ὑμῖν ὑπολείπεται) καὶ καμμίαν πρόφασιν τοῦ νὰ μὴ ἔχητε τὴν ἀγαθὴν *θέλησιν* (=ἐθέλειν) νὰ κάμνητε τὰ *δέοντα* (:τὸ καθήκον σας).

§ 7. Διότι τώρα δά, ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον πάντες *μέχρι τοῦδε* (=τέως) *ἐπανελάμβανον* (=ἐθρύλουν), ὅτι δηλ. πρέπει ἡμεῖς νὰ περιπλέξωμεν εἰς πόλεμον τοὺς Ὀλυνθίους κατὰ τοῦ Φιλίππου, ἔχει γίνει *ἀφ' ἑαυτοῦ* (: μόνον του=αὐτόματον) καὶ *μάλιστα* (=καὶ ταῦτα) κατὰ τρόπον, *ὅσους παρὰ πολὺ συμφέρει* (: λίαν συμφέροντα) εἰς ὑμᾶς. Διότι, ἐὰν μὲν (οἱ Ὀλύνθιοι) *ἐπείρουσιν* (: ἀνελάμβανον) τὸν πόλεμον [κατὰ τοῦ Φιλίππου] πεισθέντες ὑφ' ὑμῶν, [θὰ ἦσαν (=ἦσαν ἄν)] *ἐπισφαλεῖς* (: ἀβέβαιοι =σφαλεροὶ) σύμμαχοι καὶ ἴσως *[μόνον] ἐπὶ τινι χρόνον* (=μέχρι του) θὰ εἶχον ταύτην τὴν γνώμην [ὅτι δηλ. ἔπρεπε νὰ πολεμῶσι κατὰ τοῦ Φιλίππου]· ἐπειδὴ ὅμως μισοῦσι τὸν Φίλιππον *ἔνεκα τῶν παραπόνων* (=ἐκ τῶν ἐγκλημάτων) τῶν ἀναφερομένων εἰς ἑαυτοὺς (=πρὸς αὐτούς· ἢ : ἔνεκα ἰδίων των δυσαρσκειῶν), *εἶναι εὐλογον*(=εἰκὸς [ἔστι])νὰ ἔχωσιν αὐτοὶ *σταθερὰν* (: *διαρκῆ*=βεβαίαν), τὴν [κατὰ τοῦ Φιλίππου] ἔχθραν [των] *ἔνεκα τούτων, τὰ ὅποια* (=ὑπὲρ ὧν) φοβοῦνται [μήπως πάθωσι] καὶ [ἔνεκα ἐκείνων, τὰ ὅποια] ἔχουσι πάθει [ὅπ' αὐτοῦ].

§ 8. Δὲν πρέπει λοιπόν, ὡ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, νὰ ἀφήσητε νὰ [σᾶς] *διαφύγη* (=ἀφεῖναι) *τοιαύτη εὐκαιρία, ἥτις [ἀνεπίστως] ἔχει παρουσιασθῆ* (=τοιοῦτον παραπεπτωκότα καιρόν), οὐδὲ νὰ πάθητε τὸ αὐτὸ [κακόν]. τὸ ὁποῖον πολλάκις *μέχρι*

τουδε (=ἤδη) πρότερον εἶχε πάθει. Διότι, ΕΑΝ ΗΜΕΙΣ, κατ' ἐκείνον τὸν χρόνον ὅτε (=ὅτε) εἶχομεν ἐπανέλθει [εἰς Ἀθήνας] ἐκ τῆς ἐκστρατείας, τὴν ὁποίαν εἶχομεν ἐπιχειρήσει πρὸς βοήθειαν τῶν Εὐβοέων (=ἤκομεν Εὐβοεῦσι βεβοηθηκότες) [τῷ 357 π. Χ.] καὶ εἶχον παρουσιασθῆ εἰς τοῦτο τὸ βῆμα ἐκ τῶν Ἀμφιπολιτῶν (ἦ: ὡς ἀντιπρόσωποι τῶν Ἀμφιπολιτῶν) ὁ Ἰέραξ καὶ ὁ Στρατοκλῆς προτρέποντες ἡμᾶς νὰ πλεύωμεν [ἐκεῖ] καὶ νὰ ἀναλάβωμεν ὑπὸ τὴν διοίκησίν μας τὴν πόλιν [των] ΕΔΕΙΚΝΥΟΜΕΝ ΤΗΝ ΑΥΤΗΝ ΠΡΟΘΥΜΙΑΝ (=τὴν αὐτὴν παρεχόμεθα προθυμίαν) ὑπὲρ ἡμῶν τῶν ἰδίων, τὴν ὁποίαν βεβαίως [ἐδείξαμεν (=παρέσχομεν)] χάριν τῆς σωτηρίας τῶν Εὐβοέων, θὰ κατελαμβάνετε (=εἶχετε ἄν) τότε τὴν Ἀμφιπολιν καὶ θὰ ἦσθε ἀπηλλαγμένοι ὅλων τῶν μετὰ ταῦτα φρονιζῶν (:περισπασμῶν, ἐνοχλήσεων=πραγμάτων).

§ 9. Καὶ πάλιν, ὅτε ἡ Πύδνα [τῷ 357 π. Χ.], ἡ Ποτίδαια [τῷ 356 π. Χ.], ἡ Μεθώνη [τῷ 353 π. Χ.], αἱ Παγασαὶ τῷ 352 π. Χ.] αἱ ἄλλαι [ὄχυραὶ θέσεις (=χωρία), δηλ. αἱ Φεραί, ἡ Μαγνησία κλπ.], [σιωπῶ δὲ τὰ ὀνόματα αὐτῶν], ἵνα μὴ χρονοτριβῶ ἀναφέρων (=λέγων) [τὰς ὄχυράς ταύτας θέσεις (=τὰ χωρία)] μίαν πρὸς μίαν, ἀνηγγέλλοντο [εἰς ἡμᾶς] ὅτι ἐπολιοκοῦντο, ἐὰν τότε μετὰ προθυμίας καὶ ὡς ἤρμοξε ἡμεῖς αὐτοὶ (: αὐτοπροσώπως=αὐτοὶ) ἤρχόμεθα εἰς βοήθειαν (=ἐβοηθήσαμεν) μιᾶς ἐκ τούτων τῶν ὄχυρῶν θέσεων (=ἐνὶ τούτων [τῶν χωρίων]) καὶ μάλιστα τῆς πρώτης (δηλ. τῆς Πύδνης=τῷ πρώτῳ), θὰ εἶχομεν νὰ κάμωμεν μὲ ἕνα Φίλιππον (=ἐχρώμεθ' ἄν τῷ Φίλιππῳ) τώρα εὐκολοπολέμητον=ράονι [πολεμίσθαι] καὶ πολὺ ταπεινότερον (: καὶ ὀλιγότερον τολμηρόν). Τώρα δέ, ἐπειδὴ ἡμεῖς τὴν μὲν ἐκάστοτε παρουσιαζομένην εὐκαιρίαν παραμελοῦμεν (:καταφρονοῦμεν) (=τὸ μὲν παρὸν αἰεὶ προτιθέμενοι, τὰ δὲ μέλλοντα [ἐπειδὴ] νομίζομεν ὅτι θὰ λάβωσι μόνα των καλὴν ἐκβασιν (=αὐτόματα σχήσειν καλῶς), ἠδὲ ἤσαμεν, ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τὸν Φίλιππον ἡμεῖς καὶ κατεστήσαμεν τόσον μέγαν (=τηλικούτον), ὅσος οὐδεὶς μέχρι τοῦδε (=πῶ) βασιλεὺς τῆς Μακεδονίας ἔχει γίνει. Σήμερον (=νυνὶ) δὲ λοιπὸν ἔχει παρουσιασθῆ (=ἤκει) εἰς τὸν πόλιν εὐκαιρία

τις, δηλ. αὕτη (ἡ εὐκαιρία) ἢ ὑπὸ τῶν Ὀλυνθίων παρεχομένη, *μόνη της* (: αὐθόρμητος=αὐτόματος) ἦτις δὲν εἶναι *κατωτέρα* (: δὲν ὕστερεῖ κατὰ τὴν σπουδαιότητα) ἀπὸ καμμίαν ἄλλην [εὐκαιρίαν] ἐκ τῶν προτέρων ἐκείνων [εὐκαιριῶν (=καιρῶν)].

§ 10. *Καὶ ἐγὼ τοῦλάχιστον νομίζω* (=καὶ ἔμοιγε δοκεῖ), ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, *ὅτι, ἐὰν ὀρθῶς ἤθελεν ὑπολογίσει τις* (=καταστάς τις δίκαιος λογιστής) *τὰς εὐεργεσίας* (: τὰς εὐνοϊκὰς περιστάσεις), *τὰς ὁποίας οἱ θεοὶ ἔχουσι* παρᾶσχει εἰς ἡμᾶς (=τῶν παρὰ τῶν θεῶν ἡμῖν ὑπεργμένων ὑπάρχω), ἂν καὶ πολλὰ [πράγματά μας] δὲν εὐρίσκονται *καθῶς* (ἦ: *εἰς ἣν κατάστασιν*) *πρέπει* (=ὡς δεῖ) *νὰ εὐρίσκωνται* (=ἔχειν) (ὅτι) *ἩΘΕΛΕ ΧΡΕΩΣΤΕΙ* ὅμως (=ὅμως ἂν ἔχειν) εἰς αὐτοὺς μεγάλην εὐγνωμοσύνην, *δικαίως* (=εἰκότως) διότι τὸ μὲν *νὰ ἔχωμεν* χάσει πολλὰ [χωρία, ἅπερ ἀνέφερα ἐν § 9] κατὰ τὸν [περὶ τῆς Ἀμφιπόλεως] πόλεμον, *δικαίως δύναται τις νὰ θεωρήσῃ* (=θεῖη ἂν τις) [αὐτὸ] ὡς *ἔργον* (προϊόν, ἀποτέλεσμα) τῆς ἀμελείας μας, τὸ δὲ *νὰ μὴ ἔχωμεν* πάθει *προ πολλοῦ* (=πάλαι) τὸ ὕτο (τὸ πάθημα, ἦτοι τὴν τῶν χωρίων ἀπώλειαν) *καὶ [τὸ] νὰ ἔχῃ* πρὸς τοῦτοις *παρουσιασθῆ* (=πεφηνῆναι τε) εἰς ἡμᾶς *συμμαχία τις, ἣτις δύναται νὰ ἀντισταθμίσῃ τὰς ἀπωλείας ταύτας* (ἦ: *συμμαχία τις ἰσοσταθμος, ἴσου βάρους, πρὸς τὰς ἀπωλείας ταύτας* = ἀντίρροπον τούτων), ἂν ἐπιθυμοῦμεν *νὰ κάμνωμεν* [καλὴν] *χρησιν* [αὐτῆς], ἐγὼ τοῦλάχιστον δύναμαι *νὰ θεωρήσω* [τοῦτο] ὡς εὐεργεσίαν ὀφειλομένην εἰς τὴν [πρὸς ἡμᾶς] εὐνοίαν ἐκείνων (τῶν θεῶν).

§ 11. *Ἀλλὰ εἰς ταύτας [τὰς παρὰ τῶν θεῶν παρεχομένας εὐεργεσίας] συμβαίνει, ὡς νομίζω, τὸ αὐτὸ, τὸ ὁποῖον συμβαίνει καὶ εἰς τὴν ἀπόκτησιν τῶν χρημάτων* (=ἀλλὰ παρόμοιον ἐστὶν ἐκείνῳ, ἕπερ ἐστὶ καὶ ... κτήσεως)· δηλ. ἂν μὲν τις καὶ *διαφυλάξῃ* (=σώσῃ), ὅσα ἂν λάβῃ [χρήματα παρὰ τίνος], *χρεωστὴ μεγάλην εὐγνωμοσύνην εἰς τὴν τύχην, ἂν δὲ ἀνεπισθητικῶς τὰ ἐξοδεύσῃ* (=ἂν δ' ἀναλώσας λάθῃ=ἂν δὲ λεληθότως ἀναλώσῃ), *μαζὶ μὲ τὰ χρήματα [τὰ ὁποῖα ἔλαβε] συνηθῶς ἀποβάλλει* (=συνανήλωσε· γνομ. ἀορ.) *καὶ τὴν ἀνάμνησιν* (=τὸ *μνησθῆναι*) τῆς [ὀφειλομένης] εὐεργεσίας. *Οὕτω* (: *ὁμοίως*) [συμβαίνει] *προκειμένου καὶ περὶ τῶν [πολιτικῶν] ὑποθέ-*

σεων ἐκεῖνοι οὔτινες δὲν ἐχρησιμοποίησαν ἐπωφελῶς (= ὀρθῶς) τὰς περιστάσεις, ὅχι μόνον δὲν αἰσθάνονται εὐγνωμοσύνην, ἀλλ' οὐδὲ (= οὐδὲ) ἐνθυμοῦνται, ἐὰν συνέβη [εἰς αὐτοὺς] ἀγαθόν τι ἐκ μέρους τῶν θεῶν· διότι ἕκαστον ἐκ τῶν πρότερον γενομένων (= τῶν προὑπαρξάντων) κρίνεται [ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων] συμφρόνως πρὸς τὴν τελευταίαν ἔκβασιν. Διὰ τοῦτο πολὺ (= καί) σοβαρῶς (= σφόδρα) πρέπει ἡμεῖς, ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, νὰ σκεφθῶμεν περὶ τούτων, τὰ ὁποῖα [ἐκ τύχης] μὲς ὑπολείπονται (= τῶν λοιπῶν) ἵνα, ἐπανορθώσαντες [: ὀρθῶς χρησιμοποίησαντες: μετὴν ὀρθὴν χρησιμοποίησιν...] ταῦτα, ἐξαλείψωμεν (= ἀποτριψόμεθα) τὴν κακὴν φήμην (: τὸ ὄνειδος = ἀδοξίαν), δι' ὅσα ἔχουσιπραχθῆ [ὑφ' ἡμῶν].

§ 12. Ἐὰν δὲ θὰ ἀφήσωμεν εἰς τὴν τύχην των (= προησόμεθα), ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, καὶ τούτους τοὺς ἀνθρώπους [δηλ. τοὺς Ὀλυνθίους, τῶν ὁποίων οἱ πρόσβεις παρευρίσκονται ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ, καθὼς ἀφήσαμεν εἰς τὴν τύχην των καὶ τοὺς Ἀμφιπολίτας, Πυθναίους κλπ.], [καὶ ἐὰν] ἔπειτα ἐκεῖνος θὰ ὑποτάξῃ τὴν Ὀλυνθον, ἃς μοι εἶπῃ τις [ἐξ ὑμῶν], τί τέλος πάντων (= ἔτι) θὰ εἶναι τὸ ἐμποδίζον αὐτὸν νὰ βαδίζῃ, ὅπου θέλει;

§ 13. Ἄρα γε συλλογίζεται τις ἐξ ὑμῶν, ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, καὶ ἐξετάζει τὸν τρόπον μετὸν ὁποῖον (ἢ: μετὴν τῆν τρόπον πῶς = τὸν τρόπον, δι' ὅν) ὁ Φίλιππος ἔχει γίνεαι μέγας, ἐνῶ ἦτο κατ' ἀρχὰς (= τὸ κατ' ἀρχὰς) μικρὸς καὶ ἀνίσχυρος (= ἀσθενής); Ἀφοῦ κατέλαβε (: ἐκυρίευσε) κατὰ πρῶτον (= τὸ πρῶτον) τὴν Ἀμφίπολιν, μετὰ ταῦτα τὴν Πύδναν, κατόπιν (= πάλιν) τὴν Ποιταίαν, μετὰ ταῦτα (= αὐτίς) τὴν Μεθώνην, ἔπειτα εἰσῆλθεν (ἢ: ἔθεσε τὸν πόδα του) (ἐπὶ τῆς.. = ἐπέβη) [τῷ 353 π. X.] εἰς τὴν Θεσσαλίαν. Μετὰ ταῦτα τὰς Φερὰς, τὰς Παγασάς, τὴν Μαγνησίαν, ἐν συντόμῳ ὅλα τὰ ἐκεῖ (= πάντα), ἀφοῦ εἰστικοποίησε (= εὐτρεπίσας) κατὰ τὸν τρόπον τὸν ὁποῖον (ἢ: ὅπως = ὅν τρόπον) ἠθέληεν, ἀπῆλθε [ταχέως] (= ὄχρετο [ἀπῆλθεν]) εἰς τὴν Θράκην [τῷ 352 π. X.]. Ἐπειτα ἐκεῖ, ἀφοῦ ἄλλους μὲν ἐκ τῶν βασιλέων ἐξεθρόνισεν, ἄλλους δὲ ἐγκατέστησεν [ἐν τοῖς θρόνοις] (: ἐνεθρόνισε), ἠσθένησε: κατόπιν, ἀφοῦ ἀνέλαβε ὀλίγον ἐκ τῆς νόσου (: μετὰ μικρὰν ἀνάρρωσιν = ὀλίγον), δὲν ἐνράπη πρὸς τὴν ὀκνηρίαν

(ἤ: δὲν παρεδόθη εἰς ῥάθυμον ἀνάπασιν=οὐκ' ἐπὶ τὸ ῥάθυμειν ἀπέκλινεν), ἀλλ' εὐθύς ἐπετέθη [ἢ μᾶλλον ἔκαμε στρατιωτικὴν ἐπίδειξιν] κατὰ τῶν Ὀλυνθίων, τὰς δὲ ἐκστρατείας αὐτοῦ [τὰς γενομένας ἐν ἔτει 355] ἐναντίον τῶν Ἰλλυριῶν καὶ τῶν Παιόνων καὶ [τὴν ἐν ἔτει 352] κατὰ τοῦ Ἀρρούβα *καὶ εἰς οἰονδήποτε ἄλλο μέρος* (=καὶ ὅπου) δύναται τις νὰ εἴπῃ [ὅτι αὐτὸς ἐξεστράτευσεν, *ἐὰν ἤθελε*] (=εἰ βούλοιο) παραλείπω [ὡς προκαλοῦσας μικρὸν διαφέρον].

§ 14. *Πρὸς τίνα λοιπὸν σκοπὸν* (=τι οὖν), δύναται τις νὰ εἴπῃ, λέγεις εἰς ἡμᾶς τώρα ταῦτα; [Λέγω ταῦτα τώρα πρὸς ὑμᾶς], ἴνα μάθητε, ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, καὶ [ἴνα] ἐννοήσητε ἀμφοτέρω, δηλ. 1) *πόσον* (=ὡς) εἶναι *ἐπιζήμιον* (=ἀλυσιτελές) *τὸ νὰ ἀφίνωμεν πάντοτε νὰ φεύγωσι ἐκ τοῦ μέσου τῶν χειρῶν μας* (=τὸ προῖεσθαι ἀεὶ) *αἱ παρουσιαζόμεναι εὐκαιρίαι* [πρὸς δοῦσιν] (=τι τῶν πραγμάτων) *ἢ μία καθότιν τῆς ἄλλης* (=καθ' ἕκαστον) καὶ 2) *τὴν διαρκῆ ἐνασχόλησιν [τοῦ Φίλιππου] εἰς πολλὰ πράγματα* (=τὴν πολυπραγμοσύνην), *ἐν τῇ ὁποίᾳ (φιλοπραγμοσύνῃ) ὁ Φίλιππος ζῆ καὶ κινεῖται* (ἤτις εἶναι ἀχώριστος σύντροφος τοῦ Φ.=ἢ χρῆται καὶ συζῆ Φίλιππος) *ἐνεκα τῆς ὁποίας* (=ὑφ' ἧς) *δὲν εἶναι δυνατόν νὰ* (=οὐκ ἔστιν ὅπως) *ἡσυχάσῃ* (=ἡσυχίαν σχήσει) *ἀρκεσθεῖς* (=ἀγαπήσας) εἰς ἐκεῖνα, τὰ ὁποῖα ἔχει πράξει. Ἐὰν δὲ οὗτος μὲν (ὁ Φίλιππος) *θὰ ἔχῃ μορφώσει γνώμην* (=ἐγνωκῶς ἔσται) ὅτι πρέπει νὰ *προσπαθῆ νὰ κατορθώσῃ* (=πράττειν) *ἐκάστοτε* (=ἀεὶ) *κἄτι τι μεγαλύτερον ἐκείνων, τὰ ὁποῖα ἔχουσι πραχθῆ ὑπ' αὐτοῦ* (=τῶν ὑπαρχόντων=τῶν ἡδη πεπραγμένων αὐτῷ), ἡμεῖς δὲ [ἔχωμεν τὴν γνώμην] *ὅτι δὲν πρέπει νὰ ἐπιληφθῶμεν οὐδεμιᾶς τῶν ὑποθέσεων τῆς πόλεως* (=οὐδενὸς ἀντιληπτέον τῶν πραγμάτων) *μετὰ δραστηριότητος* (=ἔρρωμένως), *σκεφθῆτε, ποῦ* (=εἰς τί) *τέλος πάντων* (=ποτέ) *ὑπάρχει ἐλπίς νὰ καταλήξωσι ταῦτα* (ἤ: ποῖαν τέλος ἔκβασιν ταύτης τῆς καταστάσεως πρέπει νὰ περιμένῃ τις);

§ 15. Ἐν ὀνόματι τῶν Θεῶν, τίς ἐξ ἡμῶν εἶναι *τόσον* (=οὕτως) *ἀνόητος* (: ἀφελής=εὐήθης), *ὥστε νὰ ἀγνοῆ* (=ὅς τις ἀγνοεῖ) *ὅτι ὁ ἐκεῖ [ἐν Μακεδονίᾳ] πόλεμος θὰ ἔλθῃ ἀπὸ ἐκεῖ*

ἔδω εἰς τὴν Ἀττικὴν (=τὸν ἐκεῖθεν πόλεμον δεῦρο ἤξοντα= τὸν ἐκεῖ πόλεμον ἤξοντα ἐκεῖθεν δεῦρο), ἂν παραμελήσωμεν [τὰς τῆς πόλεως ὑποθέσεις]; Ἀλλ' ὅμως, εἰάν γίνῃ τοῦτο (δηλ. εἰάν ὁ πόλεμος θὰ ἔλθῃ ἔδω εἰς τὴν Ἀττικὴν), φοβοῦμαι, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ΜΗΠΩΣ κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον, κατὰ τὸν ὁποῖον (ἤ: καθὼς=τὸν αὐτὸν τρόπον, ὅσπερ) οἱ δανειζόμενοι χρήματα ἀπερισκέπτως (=ἁδιῶς) μὲ μεγάλους (βαρεῖς) τόκους, ἀφοῦ ζήσωσιν ἐν εὐτυχίᾳ (=εὐπορήσαντες) ἐπ' ὀλίγον (=μικρὸν χρόνον), ἔπειτα χάνουσι (=ὑστερον ἀπέστησαν· γνωμικ. ἄορ.) καὶ τὴν πατρικὴν τῶν περιουσιῶν (=καὶ τῶν ἀρχαίων), ΟΥΤΩ ΚΑΙ ΗΜΕΙΣ ΑΝ ΦΑΝΩΜΕΝ ὅτι μὲ μεγάλην μας θυσίαν ἀπελαύσαμεν τὴν ἡσυχίαν καὶ τὴν ἀνάπαυσιν (:ὅτι ἐπὶ μεγάλῃ ζημίᾳ ἔχομεν ζητήσῃ τὴν ἀνάπαυσιν=ἐπὶ πολλῷ ἐρραθυμηκότες) καὶ ὅτι ζητοῦμεν [νὰ κάμνωμεν (=ποιεῖν)] πάντα ὅσα μᾶς εὐχαριστοῦσι (=πρὸς ἡδονήν), [φοβοῦμαι μήπως (=δέδωκα μή)] εὐρεθῶμεν (=ἔλθωμεν) ὑστερον εἰς τὴν ἀνάγκην νὰ κάμνωμεν πολλὰ καὶ δυσάρεστα (=χαλεπὰ) ἐκ τούτων τὰ ὁποῖα (=ᾄων=τούτων, ἅ) δὲν ἠθέλωμεν [νὰ κάμνωμεν], καὶ [μήπως] διψοκινδυνεύσωμεν περὶ τῶν ὑπαρχόντων (: κτημάτων) ἐν αὐτῇ τῇ χώρῳ (πατρίδι) μας.

β' Μέρος τῆς διηγήσεως

Ἄποια τις πρέπει νὰ εἶναι ἢ πρὸς τοὺς
ἄλυνθίους βοήθεια (§ 16—20)

§ 16. Τὸ μὲν λοιπὸν νὰ κατακρίνῃ τις, ἴσως δύναται τις νὰ εἴπῃ (=φήσαι τις) ὅτι εἶναι εὐκόλον καὶ [ἴδιον] παντὸς ἀνθρώπου, τὸ δὲ νὰ ἐκφράξῃ τις τὴν γνώμην του (=τὸ δὲ ἀποφαίνεσθαι) [περὶ τοῦ] τί πρέπει νὰ πράξωμεν εἰς τὰς παρούσας περιστάσεις (=ὑπὲρ τῶν παρόντων), τοῦτο ἀκριβῶς (=τοῦτο [δύναται τις νὰ εἴπῃ (=φήσαι τις)] ὅτι εἶναι [ἴδιον ὑπευθύνου] συμβούλου. Ἐγὼ δὲ δὲν ἀγνοῶ μὲν (ἤ: ἐγὼ γνωρίζω μὲν), ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τοῦτο, ὅτι δηλ. πολλάκις ὑμεῖς, εἰάν ὑποθέσεις τις δὲν ἀποβῇ (=ἂν τι μὴ ἐκβῇ) συμφώνως πρὸς τὴν γνώμην [σας], δὲν ὀργίζεσθε κατὰ τῶν αἰτίων (=οὐκ ἐν ὀργῇ ποιεῖσθε τοὺς

αίτιους) [τῆς κακῆς ἐκβάσεως τῆς ὑποθέσεως], ἀλλὰ κατ' ἐκείνων, οἵτινες τελευταῖοι ὠμίλησαν περὶ τῆς ὑποθέσεως ταύτης (= περὶ τῶν πραγμάτων). Ἄλλ' ὅμως, [καίτοι γνωρίζω τοῦτο], φρονῶ ὅτι δὲν πρέπει (=οὐ δεῖν) ἀποβλέπων εἰς τὴν προσωπικὴν μὴν ἀσφάλειαν νὰ ἀποσιωπήσω ἐκ φόβου (=ὑποστείλασθαι) ἐκεῖνα, τὰ ὅποια νομίζω ὅτι εἶναι συμφέροντα εἰς ὑμᾶς.

§ 17. Λέγω λοιπὸν ὅτι πρέπει σεῖς νὰ ἐπανορθώσητε τὴν [κακῶς ἔχουσαν] κατάστασιν τῶν πραγμάτων (=βοηθητέον εἶναι ὑμῖν τοῖς πράγμασι) κατὰ δύο τρόπους (=διχῆ)· 1) καὶ μὲ τὸ νὰ προσπαθῆτε νὰ σφῆξετε (=τῷ τε σφῆξιν) τὰς [ἐν Χαλκιδικῇ 32 ὁμοσπόνδους τῇ Ὀλύμπῳ] πόλεις χάριν τῶν Ὀλυμθίων, καὶ νὰ ἀποστέλλητε στρατιώτας, ἵνα κατορθώσωσι (=τοὺς ποιήσονται = οἱ ποιήσουσι = ἵνα ποιήσωσι) τοῦτο [τὸ σφῆξιν κλπ.]· καὶ 2) μὲ τὸ νὰ λεηλατῆτε (=τῷ κακῶς ποιεῖν) τὴν χώραν ἐκείνου δ' ἄλλων πλοίων καὶ στρατιωτῶν· ἐὰν δὲ τοῦ ἐνός ἐκ τῶν δύο (=θάτέρου) τούτων παραμελήσητε, φοβοῦμαι, μήπως ἡ ἐστρατεία μᾶς ἀποβῆ ματαία.

§ 18. [Καὶ φοβοῦμαι τοῦτο], ΔΙΟΤΙ εἴτε, ἐνῶ σεῖς (ἢ· εἰς περιστασίαις κατὰ τὴν ὁποῖαν σεῖς) λεηλατεῖτε τὴν χώραν ἐκείνου, αὐτὸς ἀνεχθεὶς τοῦτο, θὰ ὑποτάξῃ (=παρασθήσεται) τὴν Ὀλυμθον, [καὶ τότε] ἐπανελεύσῃ (=ἐλθὼν) εἰς τὴν ἰδικὴν τοῦ χώραν ΕΥΚΟΛΩΣ (=ῥαδίως) ΘΑ ΑΠΟΚΡΟΥΣῃ ὙΜΑΣ· εἴτε δέ, ἀφοῦ σεῖς ἀποστείλητε βοήθειαν μόνον εἰς τὴν Ὀλυμθον, βλέπων ὅτι τὰ ἐν τῇ πατρίδι του (=τὰ οἴκοι) δὲν διατρέχουσι κανένα κίνδυνον· θὰ ἐμμένῃ (ἐξακολουθῆ) εἰς τὴν πολιορκίαν [τῶν ἐν Χαλκιδικῇ πόλεων] (=προσκαθεδεῖται τοῖς πράγμασι) καὶ θὰ παραφυλάττῃ τὰς περιστάσεις (=καὶ προσεδρεύσει τοῖς πράγμασι) [καὶ τότε] μὲ τὸν καιρὸν (=τῷ χρόνῳ) θὰ ὑπερισχύσῃ (=περιέσται) τῶν πολιορκουμένων (ἦτοι θὰ ἀναγκάσῃ τοὺς πολιορκουμένους νὰ παραδοθῶσιν). Πρέπει λοιπὸν νὰ εἶναι ἡ βοήθεια μεγάλη καὶ δύο εἰδῶν (:διπλῆ=διχῆ).

§ 19. Καὶ ὅσον ἀφορᾷ μὲν τὴν ἀποστολὴν τῆς βοηθείας, ἔχω ταύτην τὴν γνώμην (=ταῦτα γινώσκω). Ὅσον δ' ἀφορᾷ δὲ τὴν ἐξεύρεσιν τῶν χρημάτων (: τῶν χρηματικῶν μέσων=περὶ

δὲ πόρου χρημάτων), *ὑπάρχουσιν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, εἰς ὑμᾶς χρήματα* (: ἔχετε, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, σεῖς χρήματα), ὑπάρχουσι [τόσα χρήματα] *προωρισμένα διὰ τοὺς στρατιώτας* (=στρατιωτικά), ὅσα δὲν ὑπάρχουσι εἰς κανένα ἐκ τῶν ἄλλων Ἑλλήνων (=τῶν ἄλλων ἀνθρώπων), ἀλλὰ ταῦτα σεῖς λαμβίνετε [καὶ δαπανᾶτε] οὕτω πως, δηλ. ὅπως σᾶς ἀρέσκει [καὶ οὐχὶ ὅπως πρέπει]. Ἐὰν μὲν λοιπὸν ταῦτα ἀποδώσῃτε ὅπως ὀφείλετε (=ἀποδώσετε) εἰς τοὺς ἐκστρατεύοντας, δὲν ἔχετε ἀνάγκη σεῖς οὐδενὸς ἄλλου χρηματικοῦ πόρου, ἐὰν δὲ δὲν [ἀποδώσῃτε ταῦτα ὡς ὀφείλετε εἰς τοὺς ἐκστρατεύοντας] (=εἰ δὲ μή, ἔχετε ἀνάγκη [χρημάτων] (=προσδεῖ) ἢ διὰ τὰ εἶπω ὀρθότερον (=μᾶλλον δέ· ἐπανορθωτ.) ἔχετε ἔλλειψιν ὀλοκλήρου τοῦ χρηματικοῦ ποσοῦ [τοῦ ἀπαιτουμένου διὰ τοὺς στρατιώτας] (=ἄπικτος ἐνδεῖ τοῦ πόρου).

Πρὸς τίνα λοιπὸν σκοπὸν (=τί οὖν), δύναται τις νὰ εἴπῃ, σὺ ἐγγράφως προτείνεις ταῦτα τὰ χρήματα (δηλ. τὰ θεωρικά) *νὰ χρησιμοποιηθῶσι διὰ τοὺς στρατιώτας* (=εἶναι στρατιωτικά);

Μὰ τὸν Δία (:θεὸν) ἐγὼ τοῦλάχιστον [δὲν προτείνω νὰ χρησιμοποιηθῶσι ταῦτα τὰ θεωρικά χρήματα διὰ τοὺς στρατιώτας] (ἢ: Μὰ τὸν Δία, ἐγὼ τουλάχιστον οὐχί· ἢ: Θεὸς νὰ φυλάξῃ ὄχι).

§ 20. Διότι ἐγὼ μὲν φρονῶ ὅτι πρέπει νὰ καταρισθῶσι *στρατιῶται* (=στρατιώτας κατασκευασθῆναι) καὶ τὰ χρήματα ταῦτα [τὰ θεωρικά] νὰ χρησιμοποιηθῶσιν ὡς στρατιωτικά, καὶ νὰ εἶναι μία καὶ ἡ αὐτὴ διάταξις ἐν τῇ λήψει τῶν θεωρικῶν χρημάτων καὶ ἐν τῇ ἐκτελέσει τοῦ καθήκοντος [ἦτοι νὰ γίνῃ ἔκδοσις τοῦ τε λαμβάνειν τὰ θεωρικά καὶ τοῦ ποιεῖν τὰ δέοντα· καὶ ἐπομένως ὁ ἐκτελῶν ὑπηρεσίαν ἐν τῇ πατρίδι: ὁ στρατευόμενος κλ. νὰ λαμβάνῃ θεωρικά ὡς ἀμοιβὴν καὶ οὐχὶ ὁ καθημένοσ, ὁ ἀστράτευτος κλπ.] σεῖς δὲ [νομίζετε ὅτι πρέπει (=ἡγεῖσθε δεῖν)] νὰ λαμβάνητε αὐτὰ οὕτω πως, *χωρὶς δηλ. νὰ ἐκτελέητε τὸ καθήκον σας* (=ἄνευ πραγμάτων) *διὰ τὰς ἐορτάς* (: διὰ τὰ ἐορτάζετε=εἰς τὰς ἐορτάς). *Ἐπολείπεται* (=ἔστι λοιπὸν) λοιπὸν, ὡς νομίζω, πάντες νὰ συνεισφέρετε χρήματα, ἂν εἶναι ἀνάγκη πολλῶν [χρημάτων], *πολλά, ἂν δ' εἶναι ἀνάγκη ὀλίγων [χρημάτων], ὀλίγα*. Ἐχομεν δ'

ἄπόλυτον ἀνάγκην χρημάτων καὶ ἄνευ τούτων δὲν εἶνε δυνατὸν νὰ γίνῃ οὐδὲν ἐξ ἐκείνων τὰ ὁποῖα πρέπει νὰ κάμωμεν (=τῶν δεόντων). Ἄλλοι δὲ προτείνουσι (=λέγουσι) καὶ ἄλλα χρηματικὰ μέσα, ἐκ τῶν ὁποίων ἐκλέξατε [ἐκείνο τὸ μέσον], τὸ ὁποῖον νομίζετε ὅτι σᾶς συμφέρει· καὶ ἐν ὅσῳ εἶναι ἀκόμη καιρὸς ἀναμειχθῆτε μετὰ δραστηριότητος εἰς τὰς τῆς Ὀλύμπου ὑποθέσεις.

γ' Μέρος τῆς διηγήσεως

Πῶς ἔχουσι τὰ τοῦ Φιλίππου (§ 21—27)

§ 21. Εἶναι δ' ἄξιον νὰ ἔχητε ὑπ' ὄψιν σας καὶ νὰ σκεφθῆτε *εἰς ποίαν κατάστασιν* (=ἐν ᾧ) *εὕρισκονται* (=καθίστηκε) τώρα διὰ τὰ πράγματα τοῦ Φιλίππου. Διότι *τὰ πράγματα αὐτοῦ ἐπὶ τοῦ παρόντος* (=τὰ παρόντα αὐτῷ) *οὔτε [τόσον] καλὰ εἶναι τακτοποιημένα* (=οὔτε [οὔτω] εὐλρεπῶς ἔχει), *ὅπως φαίνονται* (=ὡς δοκεῖ) καὶ [ὅπως] ἤθελέ τις εἶπει, ἐὰν δὲν ἤθελεν ἐξετάζει μετ' ἐπιστάσις, οὐδὲ *εὕρισκονται εἰς τοιαύτην κατάστασιν* (=οὐδ' [οὔτως ἔχει]), *ὅπως ἠδύνατο νὰ ἔχουσι κάλλιστα* (=ὡς ἂν κάλλιστα [ἔχοι]), οὔτε ἐκεῖνος *ἤθελε κηρύξει* (=ἐξήνεγκε ἂν) ποτὲ τὸν πόλεμον τοῦτον [τὸν ἐναντίον τῆς Ὀλύμπου], ἐὰν ἐνόμιζε (=εἰ φήθη) *ὅτι θὰ παρασιῇ ἀνάγκη* (=δεήσειν) *νὰ διεξαγάγῃ πραγματικῶς αὐτὸν [τὸν πόλεμον]* (=πολεμεῖν), ἀλλ' ἤλιπς τότε *ὅτι θὰ γίνῃ κύριος ὅλων τῶν πραγμάτων [τῶν Ὀλυμπίων]* (=ἀναιρήσεσθαι ἅπαντα τὰ πράγματα) *ὡσὰν ἐξ ἐφόδου* (: διὰ μιᾶς ἐπιδρομῆς=ὡς ἐπιὼν) *καὶ ἔπειτα* (=κἄτα=καὶ εἶτα) ἠπατήθη. Τοῦτο λοιπὸν κατὰ πρότον ἀνησυχεῖ αὐτόν, διότι ἐγένετο *παρὰ προσδοκίαν* (:ἐναντίον τῶν ὑπολογισμῶν του=παρὰ γνώμην· ὁ Φίλιππος ἠλιπεν ὄντως ὅτι αἱ πόλεις τῆς Χαλκιδικῆς ἅμα τῇ ἐμφανίσει τῆς στρατιᾶς του θὰ εἰθνετο ἐκουσίως ὑπὸ τὴν προστασίαν του, ἀλλ' ἠπατήθη διὰ τὴν ἀπροσδόκητον ἀνίστασιν τῆς Ὀλύμπου)· καὶ προξενεῖ εἰς αὐτὸν *μεγάλην στενοχωρίαν* (=ἀθυμίαν), ἔπειτα οἱ *Θεσσαλοὶ* (=τὰ τῶν Θεσσαλῶν) [ἀνησυχοῦσι καὶ στενοχωροῦσιν αὐτόν].

§ 22 Διότι *οὔτος ὁ Θεσσαλικὸς λαὸς* (=ταῦτα = τὰ

τῶν Θεσσαλῶν) ὡς γνωστὸν (=δήποΙ) δὲν ἦτο ἀξιόπιστος καὶ ἐκ φύσεως καὶ ἐκ συνηθείας (=καὶ ἀεὶ) εἰς ὄλους τοὺς ἀνθρώπους, ἐντελῶς δὲ [ἀναξιόπιστος] (=κομιδῇ δὲ [ἄπιστα]) ὅπως ἦτο [εἰς ὄλους τοὺς ἀνθρώπους] εἶναι καὶ τώρα ἀκόμη εἰς τοῦτον (τὸν Φίλιππον). Διότι [οὔτοι οἱ Θεσσαλοὶ] ἔχουσιν ἀποφασίσει (=ἐψηφισμένοι εἶσι) νὰ ἀπαιτῶσι παρ' αὐτοῦ τὰς Παγασὰς καὶ ἔχουσιν ἐμποδίσει αὐτὸν νὰ τειχίῃ (: ὄχυρῶνῃ) τὴν Μαγνησίαν. Ἦκουον δὲ ἐγὼ τοῦλάχιστον παρὰ τινων (Θεσσαλῶν) ὅτι οὐδὲ τὰ λιμενικὰ τέλη (=τοὺς λιμένας) καὶ τοὺς ἐκ τῶν ἐμπορικῶν ἀγορῶν φόρους θὰ δίδωσι πλέον εἰς αὐτὸν νὰ καρπῶται· διότι [ἔλεγον οὔτοι, ὅτι] διὰ τούτων τῶν προσόδων ἔπρεπε νὰ διοικῆ τις τὰ κοινὰ (τὴν πολιτείαν, τὸν σύνδεσμον) τῶν Θεσσαλῶν, [καὶ] νὰ μὴ λαμβάνῃ αὐτὸς ὁ Φίλιππος. Ἐὰν δὲ οὔτος θὰ στερηθῆ τῶν χρημάτων τούτων, θὰ εὐρεθῆ (=καταστήσεται) εἰς πολὺ στενόχωρον θέσει (=κομιδῇ εἰς στενὸν [χῶρον]) μὲ τὴν συντήρησιν τῶν μισθοφόρων του (ἢ : τὰ τῆς συντηρήσεως τῶν μισθοφόρων θὰ τῷ περιέλθωσιν εἰς ἀδιέξοδον).

§ 23. Πρὸς τούτοις (=ἀλλὰ μὴν) πρέπει νὰ νομίζῃ τις ὅτι οἱ Παίονες τοῦλάχιστον καὶ οἱ Ἰλλυριοὶ καὶ ἐν γένει (=ἀπλῶς) ἅπαντες οὔτοι [οἱ ὑπὸ τοῦ Φιλίππου ὑποταξαγμένοι Θραῖκες, Ἡπειρώται κλπ.] ὅτι εὐχαριστότερον ἤθελον εἰσθαι (: ὅτι θὰ προετίμων νὰ εἶναι) αὐτόνομοι καὶ ἐλεύθεροι παρὰ δοῦλοι. Διότι ἀφ' ἑνὸς μὲν δὲν εἶναι συνηθισμένοι εἰς τὸ νὰ εἶναι ὑπήκοοι ἄλλου τινός, ἀφ' εἰέρου δὲ(=καὶ) ὁ ἀνθρώπος φέρεται ἀλαζονικῶς [πρὸς αὐτοὺς] (=ὑβριστὴς ἐστὶ), καθὼς λέγουσι. Καὶ μὰ τὸν Δία οὐδόλως ἀπίστευτον ἴσως [εἶναι] τοῦτο (τὸ ὅτι δηλ. ὁ ἀνθρώπος εἶνε ἀλαζών)· διότι τὸ νὰ εὐτυχεῖ τις παρὰ τὴν ἀξίαν γίνεται εἰς τοὺς ἀνοήτους ἀφορμὴ τοῦ νὰ σκέπτονται κακῶς (οὐχὶ λογικῶς), ἔνεκα τῶν ὁποίων φαίνεται ὅτι εἶναι δυσκολώτερον (=χαλεπώτερον) πολλάκις τὸ νὰ φυλάξῃ τις τὰ ἀγαθὰ [τὰ ὁποῖα ἔχει] ἀπὸ τοῦ νὰ ἀποκτήσῃ αὐτὰ.

§ 24. Πρέπει λοιπόν, ὡ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ἀφοῦ θεωρήσῃτε

ὡς εὐκαιρίαν ἰδικήν σας (=καιρὸν ὑμέτερον) τὴν ἰδικήν του (=τὴν ἐκείνου) κακὴν περιστάσιν (=ἀκαιρίαν) [ἄτε περιπλεχθέντος εἰς πόλεμον παρ' ἐλπίδα] μετὰ προθυμίας (=εἰσίοιμος) νὰ ἐπέμβητε εἰς τὰ πράγματα (: νὰ ἀναλάβητε τὸ βῆρος τοῦ πολέμου=συνέρασθαι τὰ πράγματα) καὶ πρόεσβεις ἀποστελλόντες, δι' ὅσα εἶναι ἀνάγκη [νὰ ἀποστείλῃτε εἰς Ὀλυμπον πρόεσβεις πρὸς παρακολούθησιν τῶν πραγμάτων καὶ ἐξουδετέρωσιν τῶν μηχανηροσφῶν τοῦ Φιλίππου] (=ἐφ' ᾧ δεῖ) καὶ οἱ ἴδιοι ἐκστρατεύοντες καὶ ἐξεγείροντες ὅλους τοὺς ἄλλους, σκεπτόμενοι, ἔάν ὁ Φίλιππος ἤθελε λάβει καθ' ἡμῶν τοιαύτην εὐκαιρίαν [δοποῖαν ἔχομεν ἡμεῖς σήμερον καθ' αὐτοῦ] καὶ ἤθελε γίνει πόλεμος πλησίον τῆς χώρας ἡμῶν (Ἀττικῆς), [ὡς γίνεται ἤδη πλησίον τῆς χώρας τοῦ Φιλίππου τῆς συνορευούσης μετὰ τοὺς Ὀλυθίους] μὲν τὰ πόσης προθυμίας (=πῶς εἰσίοιμος) νομίζετε, ὅτι αὐτὸς ἤθελεν ἔλθει ἐναντίον ὑμῶν; Ἐπειτα δὲν ἐντρέπεσθε, ἔάν, ἐνῶ ἔχειε εὐκαιρίαν (=εὐκαιρίαν ἔχοντες), δὲν θὰ τολμήσητε νὰ πράξητε μηδὲ ταῦτα, τὰ ὁποῖα ἠθέλετε πάθει [παρὰ τοῦ Φιλίππου]. ἔάν ἐκεῖνος θὰ ἠδύνατο.

§ 25. Προσέει δὲ (=ἔτι τοίνυν), ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ἃς μὴ διωφύγη τὴν προσοχὴν σας καὶ τοῦτο (=μηδέ... λανθανέτω=ΚΑΙ τοῦτο ὑμᾶς ΜΗ λανθανέτω), ὅτι δηλαδὴ σήμερον εἶναι εἰς τὴν ἐξουσίαν ὑμῶν (=ὑμῖν) ἢ ἐκλογὴ (=αἴρεσις) ποῖον ἐκ τῶν δύο: πρέπει σεῖς νὰ πολεμῆτε ἐκεῖ ἢ ἐκεῖνος πλησίον τῆς χώρας ὑμῶν (=παρ' ὑμῖν); Διότι, ἔάν μὲν ἀνθίστανται οἱ Ὀλύμπιοι (=τὰ τῶν Ὀλυθίων), ὑμεῖς ἐκεῖ θὰ πολεμήσητε καὶ τὴν χώραν ἐκείνου θὰ λεηλατήσητε, καρπούμενοι ἀφόβως ταύτην τὴν χώραν, τὴν ὁποῖαν ἔχετε (=τὴν ὑπάρχουσαν· δηλ. τὴν Ἀττικὴν) καὶ ἥεις ἀνήκει εἰς σᾶς κληρονομικῶς (=καὶ τὴν οἰκειάν). Ἄν δὲ ὁ Φίλιππος καταλάβῃ ἐκεῖνα τὰ μέρη (τὴν Ὀλυμπον), τίς θὰ ἐμποδίσῃ αὐτὸν νὰ βαδίσῃ πρὸς τὰ ἐδῶ (δηλ. πρὸς τὴν Ἀττικὴν);

§ 26. Οἱ Θεβαῖοι [θὰ ἐμποδίσωσι αὐτόν]; [Φοβοῦμαι (=

δέδοικα)], μήπως εἶνε πολὺ πικρὰ ἀλήθεια νὰ τὸ εἴπη τις· οὐ-
τοι *ὄχι μόνον δὲν θὰ ἐμποδίσωσιν αὐτόν, ἀλλὰ καὶ* (=καί)
θὰ εἰσβάλωσιν εἰς τὴν Ἄττικὴν μετὰ τοῦ Φιλίππου προθύμως
Ἄλλὰ οἱ Φωκεῖς [θὰ ἐμποδίσωσιν αὐτόν]; *Αὐτοὶ οἱ ὅποιοι δὲν.*
δύνανται (=οἱ ὄχι οἱοί τ' ὄντες=οἱ οὐ δυνάμενοι) νὰ φυλάξωσι
τὴν ἰδικήν των χώραν, εἰάν σεῖς δὲν βοηθήσητε αὐτούς; Ἡ ἄλ-
λος τις [θὰ ἐμποδίση αὐτόν];

Ἄλλὰ *φιλε μου* (=φίλ τῶν), δὲν θὰ θελήσῃ [ὁ Φίλιππος νὰ
βαδίσῃ ἐναντίον τῆς χώρας μας].

Θὰ ἦτο ὁμως τοῦτο [ἔν] ἀπὸ τὰ πλέον παράδοξα, [τὸ] *εἰάν*
δηλ. *οὗτος δὲν θὰ πράξῃ* (=εἰ μὴ πράξει), εἰάν δυνηθῆ. ταῦτα,
τὰ ὅποια τώρα, *ἂν καὶ κινδυνεύει νὰ θεωρηθῆ ὡς ἀνόητος*
(=ἄνοιαν ὀφλισκάνων), ὁμως *διασαλπίζει* (: δημοσίᾳ διακηρύτ-
τει=ἐκλαλεῖ) [ὅτι δηλ. θὰ εἰσβάλλῃ εἰς τὴν Ἄττικὴν].

§ 27. Ἄλλ' ὁμως *πόσόν βεβαίως μεγάλη εἶναι ἡ διαφορὰ*
(=ἡλίκα γ' ἐστὶ τὰ διάφορα=ἡλίκα γ' ἐστὶν ἡ διαφορὰ) εἰδῶ ἢ ἐ-
κει νὰ πολεμῆτε, νομίζω *ὅτι οὐδὲ συζητήσεως* (=λόγου) *ὑ-*
πάρχει προσέτι ἀνάγκη (ἢ : ὅτι δὲν χρειάζεται οὔτε κἂν νὰ λε-
χθῆ). Διότι, εἰάν *ἤθελε παραστῆ ἀνάγκη* (=δεήσειεν) εἰς οἱ
ἴδιοι *νὰ στρατοπεδεύσητε ἔξω τῆς πόλεως* (=γένεσθαι ἔξω
τῆς πόλεως) μόνον τριάκοντα ἡμέρας καὶ *στρατοπεδεύοντες* (=
στρατοπέδφ χωμένους) νὰ λαμβάνητε ἐκ τῶν ἐν τῇ χώρᾳ προϊ-
όντων [τοσαῦτα], ὅσα εἶναι ἀνάγκη [νὰ λαμβάνητε] χωρὶς νὰ ὑ-
πάρχῃ ἐντὸς τῆς χώρας ἡμῶν κανεῖς, ἐχθρὸς *ἐννοῶ* (=λέγω),
νομίζω, ὅτι περισσότερα ἤθελον ζημιωθῆ οἱ *γεωργοὶ καὶ κτη-*
μηταὶ ἐξ ὑμῶν (=οἱ γεωργοῦντες) παρὰ ὅσα ἔχετε δαπανήσει
εἰς ὄλον τὸν *προηγούμενον* (=τὸν πρὸ τοῦ) [τοῦ 357 π. Χ. ἔ-
τους περὶ ἀνακτήσεως τῆς Ἀμφιπόλεως] πόλεμον. Ἐάν δὲ βε-
βαίως θὰ ἔλθῃ [εἰς τὴν Ἄττικὴν] πόλεμος τις, πόσα πρέπει νὰ
νομίσῃ (ὑπολογίσῃ) τις ὅτι θὰ ζημιωθῆτε; *Καὶ πρὸς τῇ ὑλικῇ*
ζημίᾳ θὰ προστεθῆ (=καὶ προσέσθ' =καὶ πρόσσεσι=καὶ προσέ-
σται) *ὁ ὑβρίστικὸς τρόπος* [τῶν πολεμίων πρὸς ἡμᾶς τοὺς Ἀ-
θηναίους] (=ἡ ὕβρις) καὶ προσέτι ἡ κατασχὴν *διὰ τὰς πράξεις*

(: τὴν διαγωγὴν, νωθρότητα, ἀδράνειάν μας) (=τῶν πραγμάτων), [ἦτις εἶναι (=οὔσα) ἠθικῆ] ζημία οὐχὶ κατωτέρα ἄλλης τινὸς [ζημίας] (=οὐδεμιᾶς ἐλάττων=οὐκ ἐλάττων ἄλλης τινὸς ζημίας) κατὰ τὴν κρίσιν βεβαίως (=γε) τῶν φρονίμων.

Γ' ΕΠΙΛΟΓΟΣ

§ 28 Ἄφοῦ λοιπὸν λάβητε ὑπ' ὄψει (=συνιδόντας δὴ) πάντα ταῦτα [τὰ ἀπ' ἀρχῆς δηλ. παρ' ἐμοῦ λεχθέντα], πρέπει ὅλοι ἀνεξαιρέτως νὰ σπεύδητε εἰς βοήθειαν [τῶν Ὀλυνθίων] καὶ νὰ ἀπωθῆτε τὸν πόλεμον [ἀπὸ τῆς Ἀττικῆς] πρὸς τὰ ἐκεῖ [εἰς τὴν Μακεδονίαν καὶ Χαλκιδικὴν] οἱ μὲν πλοῦστοι, ἵνα πρὸς διατήρησιν τῶν πολλῶν, αἵτινα ἔχουσι (=ᾧν ἔχουσι=ἅ ἔχουσι· ἕλξις) εὐτυχῶς (ἦ: καὶ δὲν τὸ λέγω διὰ νὰ τοὺς ψέξω=καλῶς ποιοῦντες) ὀλίγα δαπανῶντες, τὸν ὑπόλοιπον πλοῦτόν των (=τὰ λοιπὰ) καρπῶνται (: ἀπολαύωσι) ἀφόβως· οἱ δ' ἔχοντες στρατεύσιμον ἡλικίαν (=τοὺς δ' ἐν ἡλικίᾳ), ἵνα, ἀφοῦ ἀποκτήσωσιν ἐν τῇ χώρᾳ τοῦ Φιλίππου τὴν ἐμπειρίαν τοῦ πολέμου, γίνωσι φοβεροὶ φρουροὶ τῆς πατρίδος των [οὕτως], ὥστε νὰ εἶναι αὐτῇ ἀβλαβῆς (=ἀκεραίου)· οἱ δὲ ρήτορες, ἵνα ἡ λογοδοσία (=αἰ εὐθύναι) τῶν πολιτικῶν πράξεων αὐτῶν (ἦ: τῆς πολιτικῆς των =τῶν πεπολιτευμένων αὐτοῖς) γίνῃ εὐκόλος (ἦ: οἱ δὲ ρήτορες ἵνα δύνανται νὰ ἀπολογῶνται εὐκόλως διὰ τὴν πολιτικὴν των), διότι (=ὥς) ὅποιανδήποτε ἔκβασιν (=ὅποια ἄττα) καὶ ἂν ἔχωσιν δι' ὑμᾶς τὰ πράγματα (=περιστῆ τὰ πράγματα) τοιαύτην κρίσιν (ἐπιεικῆ δηλ. ἢ αὐστηράν) θὰ ἐκφέρητε καὶ περὶ τῶν πράξεων (: περὶ τῆς πολιτικῆς) αὐτῶν.

Εἶθε δὲ [τὰ πράγματα] νὰ ἀποβῶσιν αἰσίως πρὸς τὸ καλὸν ὅλων [ἡμῶν] (=παντὸς εἴνεκα).

ΤΕΛΟΣ Α' ΟΛΥΝΘΙΑΚΟΥ

ΣΧΟΛΙΚΗ ΜΕΤΑΦΡΑΣΙΣ
ΔΕΥΤΕΡΟΥ ΟΛΥΝΘΙΑΚΟΥ
ΔΗΜΟΣΘΕΝΟΥΣ

Α' ΠΡΟΟΙΜΙΟΝ

Ὁ ἄνδρες Ἀθηναῖοι,

Εἰς πολλὰς μὲν [περιστάσεις] (=ἐπὶ πολλῶν [πραγμάτων] =ἐν πολλοῖς πράγμασι) μοι φαίνεται (=δοκεῖ μοι) ὅτι δύναται τις νὰ ἴδῃ (=ἰδεῖν ἂν) ὅτι γίνεται φανερὰ ἢ ἐκ μέρους τῶν θεῶν εὐνοία εἰς [ταύτην] τὴν πόλιν, μάλιστα δὲ (: κατ' ἔξοχὴν, πρὸ πάντων δὲ=οὐχ ἥμιστα) εἰς τὰς [νῦν] παρούσας περιστάσεις, [αἵτινες ἀφορῶσι τὰ Ὀλυνθιακά, περὶ τῶν ὁποίων τώρα δὰ διασκεπτόμεθα]· διότι καθ' ὀλοκληρίαν ὁμοιάζει πρὸς ὑπεράνθρωπὸν τινα καὶ θεῖαν εὐργεσίαν (=ἔοικε γὰρ παντάπασι δαιμονίᾳ τινὶ καὶ θεῖᾳ εὐεργεσίᾳ) τὸ νὰ ἔχῃσι (=τὸ γεγενῆσθαι κερκτιμένους) οἱ ἐπιθυμοῦντες νὰ πολεμήσωσι [Ὀλύνθιοι] (=τοὺς πολεμήσοντας) κατὰ τοῦ Φιλίππου καὶ χώραν γειτονικὴν πρὸς αὐτὸν καὶ σημαντικὴν δύναμιν (=δύναμιν τινα) καὶ, τὸ σπουδαιότατον ἀπὸ ὅλα, τὸ νὰ ἔχῃσι (=τὸ γεγενῆσθαι ἔχοντας) τοιαύτην γνώμην περὶ τοῦ πολέμου, ὥστε νὰ νομίζωσιν ὅτι πᾶσα μετ' ἐκείνου συμφιλίωσις εἶναι (=ὥστε νομίζειν εἶναι τὰς πρὸς ἐκεῖνον διαλλαγὰς) πρῶτον μὲν ἀναξία πίστεως (=ἀπίστους), ἔπειτα δὲ καταστροφή τῆς πατρίδος τῶν.

§ 2 Πρέπει λοιπόν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ἡμεῖς αὐτοὶ (=αὐτοὺς) νὰ προσέχωμεν τώρα πλέον (=ἤδη) τοῦτο, πῶς δηλ. δὲν θὰ φανῶμεν (=ὄπως μὴ δόξομεν) ὅτι εἴμεθα ἀνάξιοι (=χείρους) πρὸς ἡμᾶς αὐτοὺς τῶν γενομένων ὑμῖν θεῶν εὐεργεσιῶν (εὐνοϊκῶν περιστάσεων=τῶν ὑπαρχόντων [ἡμῖν ἐκ θεῶν καιρῶν]), διότι κατὰ τὴν γνώμην μου (=ὥς) εἶναι [ἐν τῇ] ἐκ τῶν προξενούντων αἰσχρὸς (: εἶναι ἐντροπὴ=ἔστι τῶν αἰσχυρῶν),

ἵνα δὲ ὀρθότερον εἴπω (=μᾶλλον δέ· ἐπαρνορθωτ.) [ἐν τι] ἐκ τῶν προξενούντων μέγιστον αἰσχος (=τῶν αἰσχίστων) φανερὰ γὰρ ἀφίνωμεν γὰρ φεύγωσιν ἐκ τῶν χειρῶν μας (=φαίνεσθαι προιεμένους=φανερῶς προῖεσθαι) ὅχι μόνον αἱ πόλεις καὶ αἱ ὀχυραὶ θέσεις (=τόποι) τῶν ὀποιῶν ἡμεθα ἄλλοτε ποτε κύριοι, ἀλλὰ καὶ οἱ σύμμαχοι καὶ αἱ εὐνοῖαι περιστάσεις, αἵτινες παρεσκευάσθησαν ὑπὸ τῆς τύχης.

Β' ΔΙΗΓΗΣΙΣ

α' Μέρος τῆς διηγήσεως.

Ἡ δολιότης τοῦ Φιλίππου (§ 3—5

§ 3. Τὸ γὰρ διηγῶμαι μὲν λοιπὸν ἐκτενῶς καὶ λεπτομερῶς (=τὸ μὲν οὖν διεξιέναι), ὃ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, περὶ τῆς δυνάμεως τοῦ Φιλίππου καὶ διὰ τούτων τῶν λόγων γὰρ προτρέπω ὑμᾶς γὰρ ἐκτελήτε τὸ καθήκον σας (=τὰ δέοντα ποιεῖν) νομίζω ὅτι δὲν εἶναι ὀρθόν (=οὐχὶ καλῶς ἔχειν).

Διατὶ [δὲν νομίζεις ὀρθόν];

Διότι (=ὅτι) μοὶ φαίνεται, ὅτι ὅλα, ὅσα ἠθέλε τις εἶπει περὶ (=ὑπὲρ) τούτων [δηλ. περὶ τῆς δυνάμεως τοῦ Φιλίππου καὶ τῶν πράξεων αὐτοῦ], εἰς ἐκείνον μὲν παρέχουσι δόξαν τινά (=ἔχειν φιλοτιμίαν τινά), ὅφ' ἡμῶν δὲ [ὅτι] δὲν ἔχουσι πραχθῆ καλῶς (ἦ: εἰς ἡμᾶς δὲ δὲν φέρουσι τιμὴν =ἡμῖν δέ... πεπραχθαι). διότι οὗτος μὲν, ὅσφ περισσότερα παρὰ τὴν ἀξίαν του (=ὑπὲρ τὴν ἀξίαν τὴν αὐτοῦ) ἔχει πράξει, τοσοῦτφ μᾶλλον ἀξιοθαύματος εἰς τὰ ὄμματα πάντων (=παρὰ πᾶσι) φαίνεται· ὑμεῖς δὲ, ὅσφ χειρότερον τοῦ προσήκοντος (: ἀπὸ ὅ,τι ἔπρεπε=ἢ προσῆκε), ἔχετε ἐπωφεληθῆ τῶν καταλλήλων περιστάσεων (=κέρρησθε τοῖς πράγμασι) τοσοῦτφ περισσότεραν κατασχύνην κατὰ τοῦ ἑαυτοῦ σας ἐπισύρτετε (ἦ: τοσοῦτφ μᾶλλον ἀξιοκαταφρόνητοι φαίνεσθε εἰς ὄλους).

§ 4. Ταῦτα μὲν λοιπὸν θὰ παραλείψω [ἵνα μὴ προσάψω μομφὴν ὑμῖν· πλὴν ὁ Δημοσθένης ἀφήκεν ἤδη τὸ κέντρον ὡς μέλισσα εἰς τὰς καρδίας τῶν ἀκροατῶν]. διότι(=καὶ γὰρ=γάρ), εἰάν τις, ὃ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ἠθέλε ἐξετάζει [τὰ πράγματα] ὑπὸ τὴν ἀληθῆ αὐτῶν ὄψιν, ἠθέλεν ἴδει.

ὅτι αὐτὸς ἀπὸ τοῦ βήματους τούτου τῆς Πηνυκὸς [διὰ τῶν φί-
λα φρονούντων καὶ ἀργυρωνήτων ῥητόρων] (=ἐνθένδε) ἔχει γίνε-
μέγας, οὐχὶ ἀφ' ἑαυτοῦ (:διὰ τῆς ἀξίας του=παρ' αὐτοῦ). Δι'
ὅσα (=ὧν) λοιπὸν ἐκεῖνος μὲν ὀφείλει εὐγνωμοσύνην εἰς ἐκεί-
νους, οἵτινες ἐνήργησαν ὡς πολιτευόμενοι (= τοῖς πεπο-
λιτευομένοις) πρὸς τὸ συμφέρον αὐτοῦ, σεῖς δὲ ἀρμόζει
νὰ τιμωρήσῃτε (=δίκην λαβεῖν) αὐτούς, δὲν βλέπω σή-
μερον τὴν κατάλληλον περίστασιν τοῦ νὰ λέγω [ταῦτα, διότι προ-
έχει τὸ ἐξωτερικὸν ζήτημα καὶ τὰ ἐσωτερικὰ λύομεν ἐν καιρῷ].
ὅσα δὲ εἶναι δυνατὸν (=ἐνι) [νὰ λέγῃ τις (=λέγειν) τινὰ] καὶ
χωρὶς νὰ εἶπω ταῦτα [τὰ ὁποῖα δὲν εἶναι κατάλληλος περίστασις
νὰ εἶπω] καὶ εἶναι ὀφέλιμον (=βέλτιόν ἐστι =καλὸν ἐστι) νὰ
ἔχητε ἀκούσει πάντες ὑμεῖς, καὶ [ὅσα] δύνανται νὰ φαίνωνται
(=φαίνοιτο ἂν) ὡς μεγάλαι κατηγορίαι (=μεγάλα θνεῖδη), ὧ
ἄνδρες Ἀθηναῖοι, κατ' ἐκεῖνον, ἐὰν θέλητε νὰ κρίνητε ὀρθῶς [τὰ
πράγματα], ταῦτα θὰ προσπαθῆσω νὰ εἶπω.

§ 5. Τὸ μὲν λοιπὸν νὰ ἀποκαλῆ τις [τὸν Φίλιππον] ἐπίορκον
καὶ ἄπιστον χωρὶς νὰ ἀποδεικνύῃ [τοῦτο] διὰ τῶν πράξεων αὐ-
τοῦ, δύναται τις νὰ εἴπῃ δικαίως ὅτι εἶναι κατηγορία ἀβάσιμος
(δηλ. μὴ στηριζομένη ἐπὶ τῶν πραγμάτων=κενή), τὸ δὲ νὰ ἐξε-
λέγῃ (=τὸ δὲ ἐλέγχειν) τις αὐτὸν ὡς τοιοῦτον δι' ὅλα ταῦτα (ὅ-
σα δηλ. ποτε μέχρι τοῦδε ἔπραξε) διηγούμενος (=δεξιόντα) ὅλα
ὅσα ποτὲ μέχρι τοῦδε (=πώποτε) ἔπραξε (ἢ: διηγούμενος αὐτά), [τοῦ-
το] συμβαίνει νὰ ἔχη ἀνάγκην καὶ συντόμου διηγήσεως· καὶ νο-
μίζω ὅτι συμφέρει νὰ λεχθῶσι [πᾶσαι αἱ πράξεις αὐτοῦ] ἔνεκα
δύο λόγων (:αἰτίων =δυοῖν ἔνεκα)· 1) καὶ ἵνα δηλαδὴ φαίνε-
ται (= τοῦ τε φαίνεσθαι [ἔνεκα]) φαῦλος (: τιποτένιος) ἐκεῖνος,
ὅπερ καὶ ἀληθὲς εἶναι· καὶ 2) ἵνα ἴδωσι (=τοῦ ἰδεῖν [ἔνεκα]) ἐ-
κεῖνοι, οἵτινες ὑπερβολικῶς φοβοῦνται καὶ θαυμάζουσι τὸν Φί-
λιππον ὡς τινα ἀκαταμάχητον, ὅτι οὗτος ἔχει ἐξαντλήσει πάντα
τὰ μέσα (ἦτοι πᾶσαν πανουργίαν καὶ ἀπάτην=διεξελέλυθε πάν-
τα), διὰ τῶν ὁποίων (=οἷς) πρότερον ἐξαιπατῶν [πάντας]
(=παρακρούμενος) ἠϋξήθη ὥστε ἐγένετο μέγας (=ἠϋξήθη
μέγας) καὶ [ὅτι] ἡ αὔξησις (: ἡ δύναμις=τὰ πράγματά) του ἔχει

φθάσει [ἤδη] εἰς αὐτὸ τὸ τέλος (:ἀκριβῶς εἰς τὸ τέλος της· ἦτοι ἢ ἐπιορχία του καὶ ἡ ἀπιστία του οὐδένα πλέον δύνανται νὰ ἐξαπατήσωσιν).

§ 6. *Καὶ ἐγὼ αὐτὸς* (=ἐγώ...καὶ αὐτός· ἢ=ὄχι μόνον οἱ ὑπερβολικῶς φοβούμενοι τὸν Φίλιππον, *ἀλλὰ καὶ* (=ΚΑΙ) ἐγὼ αὐτός), *βεβαίως* (=γάρ), ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, *θὰ ἐνόμιζον* (=ἠγούμην ἂν) τὸν Φίλιππον πολὺ φοβερὸν καὶ ἀξιοθαύμαστον, ἐὰν ἐβλεπον, ὅτι αὐτὸς ἔχει ἀνεξηθῆ *πράττων τὰ δίκαια* (:διὰ δικαίων πράξεων)· ἀλλὰ τώρα παρατηρῶν μετὰ προσοχῆς καὶ ἐξετάζων [τὰ πράγματα] εὐρίσκω· ὅτι *ὁ [Φίλιππος προσεῖλκυσε]* (:ἐξηπάτησε· ἐδελέασε=ΠΡΟΣΑΓΟΜΕΝΟΝ) τὴν μὲν ἀπλότητά μας (ἀφέλειάν μας) *κατ' ἀρχάς* (=τὸ κατ' ἀρχάς), *ὅτε* τινὲς [ἐξ ὑμῶν] ἐξεδίωκον *ἐκ τοῦ βήματος τούτου* (=ἐνθέδε) *τοὺς πρέσβεις τῶν Ὀλυνθίων* (=Ὀλυνθίους), οἵτινες ἐπεθύμουν νὰ *ἀγορεύουσι [ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ] πρὸς ὑμᾶς* (=διαλεχθῆναι ὑμῖν) *διὰ τούτου* (=ΤΟΥΤΩ), δηλ. μὲ τὸ ὅτι *ἐβεβαίωνε* (=τῷ φάσκειν) ὅτι θὰ [μᾶς] παραδώσῃ τὴν Ἀμφίπολιν, καὶ μὲ τὸ ὅτι *ἐπενόησε* (=καὶ [τῷ] κατασκευάσαι) *τὸ περίφημον ἐκεῖνο μυστικόν, τὸ ὁποῖον διεδίδετό ποτε* (=τὸ θρυλούμενόν ποτε ἀπόρρητον ἐκεῖνο).

§ 7. β') [εὐρίσκω δὲ ὅτι προσεῖλκυσε] μετὰ ταῦτα τὴν φιλιαν τῶν Ὀλυνθίων [διὰ τούτου (=τούτῳ)], δηλ. μὲ τὸ ὅτι *ἐκυρίευσεν* (=τῷ ἐξελεῖν) τὴν Ποτίδαιαν, ἣτις ἦτο ἰδική μας καὶ [οὔτω] τοὺς μὲν πρότερον συμμάχους (του) δηλ. ὑμᾶς νὰ ἀδικήσῃ, νὰ παραδώσῃ δὲ εἰς *ἐκεῖνους* (δηλ. τοὺς Ὀλυνθίους) [αὐτήν].

γ') [εὐρίσκω δὲ ὅτι προσεῖλκυσε] *τώρα τελευταῖον* (=νῦν τὰ τελευταῖα) τοὺς Θεσσαλοὺς [διὰ τούτου], μὲ τὸ ὅτι δηλ. *ὑποσχέθη* (=τῷ ὑποσχέσθαι) ὅτι θὰ παραδώσῃ εἰς αὐτοὺς τὴν Μαγνησίαν, καὶ μὲ τὸ ὅτι *ἀνέλαβε* (=τῷ ἀναδέξασθαι) νὰ διεξαγάγῃ τὸν Φωκικὸν πόλεμον ὑπὲρ αὐτῶν. *Καὶ ἐν γένει* (=ὄλως δὲ) δὲν ὑπάρχει κανεὶς *ἐκ τῶν ἐλθόντων εἰς [πολιτικάς] σχέσεις μετ' αὐτοῦ* (=τῶν αὐτῷ χρησαμένων).

τὸν ὁποῖον ἐκεῖνος δὲν ἔχει ἐξαπατήσει (=οὐ πεφενάκιεν)· διότι τὴν ἀνοησίαν ἐκάστου ἐξ ἐκείνων, οἵτινες δὲν ἐγνώριζον αὐτὸν (δηλ. τοὺς ἀπατηλοὺς τρόπους αὐτοῦ) ἐκάστοτε (=ἄει) ἐξαπατῶν (ἢ: ἐξαπατῶν ἐκάστοτε ἕνα ἕκαστον ἐκ τῶν ἀνοήτων ἐκείνων, οἵτινες....) καὶ οὕτω (=καὶ) λαμβάνων μὲ τὸ μέρος τοῦ αὐτοῦ (δηλ. τοὺς ἀνοήτους) (=προσλαμβάνων), τοιοῦτοτρόπως ηὔξήθη.

§ 8. Καθὼς λοιπὸν διὰ τούτων [τῶν ἀγνοούντων αὐτὸν] ὑπωθεις ἐγένετο μέγας (=ἤρθη μέγας=ἄρθεις μέγας ἐγένετο, ἐφ' ὅσον (=ἠνίκα) ἕκαστος [ἐκ τῶν ἀπατηθέντων] ἐνόμιζεν ὅτι αὐτὸς (ὁ Φίλιππος) θὰ πράξῃ τι συμφέρον (ᾧφέλιμον) εἰς αὐτοῦς, τοιοῦτοτρόπως δι' αὐτῶν τῶν ἰδίων [ἀπατηθέντων] ὀφείλει καὶ νὰ καταπέσῃ πάλιν [ἐκ τῆς θέσεως, εἰς ἣν ἔχει ἀνυψωθῆ], διότι ἔχει ἀποδειχθῆ φανερὰ ὅτι πράττει ὅλα πρὸς τὸ συμφέρον του[καὶ μόνον]. Εἰς τοῦτο μὲν λοιπὸν τὸ κρισιμὸν σημεῖον (=πρὸς τοῦτο μὲν δὴ καιροῦ), ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ἔχουσι φθάσει τὰ πράγματα (αἱ ὑποθέσεις) διὰ τὸν Φίλιππον ἄλλως τε (=ἢ) [εἰ δὲ μὴ ἔάν δηλ. δὲν συμφωνῆ μετ' ἐμοῦ ὡς πρὸς τοῦτο], ἀρῶ ἀνέλθῃ τις εἰς [τοῦτο] τὸ βῆμα, ἃς ἀποδείξῃ εἰς ἐμέ, ἵνα δὲ εἴπω ὀρθότερον (=μᾶλλον δέ· ἐπανορθωτικ.) εἰς σᾶς, ὅτι δῆθεν (=ὡς) ταῦτα [τὰ ὁποῖα] ἐγὼ λέγω δὲν εἶναι ἀληθῆ ἢ ὅτι ἐκείνοι, οἵτινες τὸ πρῶτον ἔχουσιν ἐξαπατηθῆ [ὑπ' αὐτοῦ], ἐν τῷ μέλλοντι (=τὰ λοιπὰ) θὰ ἔχουσιν ἐμπιστοσύνην [εἰς αὐτόν]· ἢ ὅτι οἱ Θεσσαλοί, οἵτινες ἔχουσιν ὑποδουλωθῆ [ὑπὸ τούτου] παρὰ τὴν ἀξίαν των (χωρὶς νὰ τοὺς ἀξίῃ), δὲν ἤθελον ἀποκτήσει εὐχαρίστως τὴν ἐλευθερίαν των, [εἴαν ἤθελον τύχει εὐκαιρίας].

§ 9. Καὶ ὅμως, εἴαν τις ἐξ ὑμῶν νομίξῃ, ὅτι ταῦτα μὲν ἔχουσιν οὕτως, [ὅπως δηλ. ἐγὼ λέγω, ὅτι ὁ Φίλιππος ηὔξήθη διὰ τῆς ἀπάτης], φαντάζεται δὲ ὅτι αὐτὸς δι' ἐξαναγκαστικῶν μέσων (=βίαι) θὰ διατηρήσῃ (=καθέξειν) τὴν [συμμαχικὴν] δύναμιν (=τὰ συμμαχικὰ πράγματα), διότι ἔχει προκαταλάβει (=εἴπερ προειληφέναι) τὰς ὀχυρὰς θέσεις καὶ τοὺς λιμένας καὶ τὰ τοιαῦτα, [οὗτος] δὲν ἔχει ὀρθὴν γνώμην (δὲν σκέπτεται καλῶς) διότι, ὅταν μὲν οἱ ἀπαρτίζοντες τὴν συμμαχίαν (: οἱ σύμμαχοι=τὰ [συμ

μαχικά] πράγματα) *συνδεθῶσι* (=περιστῆ) *δι' ἀμοιβαίας ἀγάπης* (=ὑπ' εὐνοίας) καὶ πάντες οἱ μετέχοντες τοῦ πολέμου *ἔχασε τὰ αὐτὰ συμφέροντα* (=ταῦτ' ἀποσύρει), [ΤΟΤΕ] οἱ ἄνθρωποι *εἶναι πρόθυμοι* (=ἐθέλουσι) καὶ *νὰ ὑφίστανται μαζὶ τοὺς κόπους καὶ τὰς ταλαιπωρίας τοῦ πολέμου* (=συμπόνειν) καὶ νὰ ὑποφέρωσι τὰ ἀτυχήματα αὐτοῦ *καὶ νὰ μένωσι πιστοὶ εἰς τὴν συμμαχίαν*] (=καὶ μένειν). ὅταν δὲ *ἀποκτίσῃ τις ἰσχυρὰν δύναμιν* (=ἰσχύσῃ τις) διὰ πλεονεξίας καὶ πονηρίας, καθὼς *ἀκριβῶς* (=ὥσπερ) οὗτος (ὁ Φίλιππος ἀπέκτησε ταύτην), [ΤΟΤΕ] ἢ *πρώτη* (: ἢ τυχοῦσα) ἀφορμὴ καὶ ἡ ἀσήμαντος ἀτυχία τὰ πάντα συνήθως *ἀνατρέπει* (=ἀνεχαίτισε) καὶ *διαλύει* (γνωμοδορ.).

§ 10 Διότι δὲν εἶναι δυνατόν, δὲν εἶνε δυνατόν, ὡ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, νὰ ἀποκτίσῃ τις *σταθερὰν* (: ἀσφαλῆ) δύναμιν *διὰ τῆς ἀδικίας καὶ ἐπιπορκίας καὶ τοῦ ψεύδους* (ἢ: ἀδικῶν καὶ ἐπιπορκῶν καὶ ψευδόμενος), ἀλλὰ *ἡ τοιαύτη δύναμις* (ἢ: ἀδικῶν καὶ ἐπιπορκῶν καὶ ψευδόμενος) *κηθεῖσα*=τὰ τοιαῦτα διὰ μίαν μένφορὰν (=εἰς μὲν ἅπαξ) καὶ ἐπ' ὀλίγον χρόνον *διατηρεῖται* (=ἀντέχει) καὶ μάλιστα πολὺ *ἀκμάζει* (=ἤνθησεν) *ἐνεκα τῶν ἐλπίδων, τὰς ὁποίας παρέχει εἰς τοὺς ἄλλους* (=ἐπὶ ταῖς ἐλπίσιν), ἐὰν τύχη [νὰ ἀκμάζη, καθ' ὅσον δὲν συμβαίνει νὰ ἀκμάζη πάντοτε δύναμις προελθοῦσα ἐξ ἀδικίας, ἐπιπορκίας καὶ ψεύδους], μετὸν καιρὸν ὅμως *ἀνακαλύπτεται* (: ἐξελέγχεται=φωρεῖται) [πόσον σαθρὰ εἶναι] καὶ καταρρέει *πέριξ αὐτῆς* [ὡς τὰ φύλλα τῶν μαραινομένων ἀνθέων]. Διότι, καθὼς *πρέπει νὰ εἶναι* (=δεῖ εἶναι) *ὡς νομίζω* (=οἶμαι), *τὰ θεμέλια* (=τὰ κάτωθεν) τῆς οἰκίας καὶ [ἢ τρόπισ] τοῦ πλοίου καὶ τῶν ἄλλων τοιοῦτων [αἱ βάσεις] στερεώταται, τοιοντοτρόπως καὶ τῶν [πολιτικῶν] πράξεων [ὡς λ. χ. συμμαχίας, εἰρήνης κ.λ.] αἱ ἀρχαὶ καὶ *αἱ βάσεις* (=τὰς ὑποθέσεις) πρέπει νὰ εἶναι ἀληθεῖς καὶ δίκαιαι (δηλ. ἀνεψεύδους καὶ ἐπιπορκίας). Ἀλλὰ τοῦτο *δὲν ὑπάρχει* (=οὐκ ἐνι=οὐκ ἔνεστι) τῶρα εἰς τὰς πράξεις τοῦ Φιλίππου.

β' Μέρος διηγήσεως

Αί κατά τοῦ Φιλίππου συμβουλαι τοῦ Δημοσθένους (§11-14)

§ 11. Λέγω λοιπὸν ὅτι πρέπει σεις· α') εἰς μὲν τοὺς Ὀλυνθίους νὰ ἀποστέλλητε βοήθειαν καὶ καθ' οἰονδήποτε τρόπον (=καὶ ὅπως) κάλλιστον καὶ ἄριστον τῆς βοήθειας προτείνει τις (=λέγει τις), κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον (=οὕτως) ἀρέσκει εἰς ἐμὲ [νὰ βοηθῶμεν αὐτούς· ἢ τοῦτον τὸν τρόπον ἐπιδοκιμάζω καὶ ἐγώ· νὰ ἀποσταλῇ δηλ. βοήθεια ὅσον τὸ δυνατόν μεγαλύτερα καὶ τυχύτερον]· β') πρὸς δὲ τοὺς Θεσσαλοὺς νὰ ἀποστέλλητε πρεσβείαν, ἵνα αὕτη (=ἡ) εἰς ἄλλους μὲν [ἐξ αὐτῶν] ἀναγγεῖλη (=διδάξῃ) ταῦτα [δηλ. τὴν ἀποφασισθεῖσαν βοήθειαν ἡμῶν πρὸς τοὺς Ὀλυνθίους], ἄλλους δὲ ἐξεγείρῃ· διότι τώρα οὗτοι ἔχουσιν ἀποφασίσει (=ἐψηφισμένοι εἰσι) καὶ τὰς Παγασὰς νὰ ζητῶσι νὰ λάβωσι ὀπισθῶ (=ἀπαυτεῖν) καὶ περὶ τῆς Μαγνησίας νὰ ἔλθωσιν εἰς διαπραγματεύσεις (=λόγους ποιῆσθαι) [μετ' αὐτοῦ τοῦ Φιλίππου.

§ 12. Ἐχετε ὅμως ὑπ' ὄψιν σας (=σκοπεῖσθε μέντοι) τὸ ἐξῆς (=τοῦτο), ὃ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, πῶς δηλ. δὲν θὰ εἴπωαι λόγους μόνον οἱ πρέσβεις [οἱ ὅποιοι θὰ σταλῶσιν] ἐκ μέρους ἡμῶν, ἀλλὰ [πῶς] θὰ δύνανται (=ἔξουσιν) νὰ δεικνύωσι καὶ σπουδαῖον (=τι) ἔργον, [ὅπερ θὰ γίνῃ τότε], ἐὰν ἡμεῖς οἱ ἰδιοὶ ἐκστρατεύσωμεν (=ἐξεληλυθόντων ἡμῶν—ἐὰν ἡμεῖς ἐξεληλυθότες ὦμεν) συμφώνως πρὸς τὸ ἀξίωμα τῆς πόλεως [δηλ. μετὰ δυνάμεως οἰκείας, οὐχὶ ξένης] καὶ ἐὰν ἡμεῖς ἀσχοληθῶμεν εἰς τὴν διεξαγωγὴν τοῦ πολέμου (=καὶ ὄντων ἐπὶ τοῖς πράγμασι), διότι (=ὡς) πᾶς μὲν λόγος, ἐὰν ἐλλείπωσι τὰ ἔργα (ἢ: ἐὰν δὲν συνοδεύηται ὑπὸ ἔργων) ἀποδεικνύεται φανερὰ (=φαίνεται) [ὅτι εἶναι (=ὦν)] ὅλως διόλου μάταιος καὶ ἀνωφελῆς (=κενὸς) πρὸ πάντων δὲ ὁ λόγος, ὁ πρόσερχόμενος ἐκ τῆς ἰδικῆς μας πόλεως· διότι ὅσῳ εὐκολώτερον (=ἔτοιμότατα) φαινόμεθα ὅτι κάμνομεν χρῆσιν αὐτοῦ (τοῦ λόγου), τοσούτῳ περισσότερον ὄλο· δὲν ἔχουσιν ἐμπιστοσύνην πρὸς αὐτὸν (τὸν λόγον).

§ 13. Πρέπει λοιπὸν σεις νὰ δεῖξητε πολλὴν τὴν ἀλλαγὴν

(=μετάστασιν) καὶ μεγάλην τὴν μεταβολὴν [τῆς πολιτικῆς ἰμῶν] πληρώνοντες τὸν [ἐν καιρῷ πολέμου ἐπιβαλλόμενον πρὸς πολεμικὰ παρασκευὰς] φόρον (=εἰσφέροντες [χρήματα]), ἐκστρατεύοντες [σεῖς οἱ ἴδιοι], [καὶ] ἐκτελοῦντες προθύμως πάντα ἐν γένει [τὰ καθήκοντά σας], ἐὰν βεβαίως θέλῃτε νὰ δίδῃ τις προσοχὴν (:σημασίαν =προσέξει τὸν νοῦν) εἰς ὑμᾶς (δηλ. εἰς τοὺς λόγους σας). Καὶ ἐὰν θελήσῃτε νὰ ἐκτελήτε ταῦτα (=ταῦτα περαίνειν), ὅπως ἀρμόζει καὶ εὐθύς (: ἄνευ ἀναβολῆς=καὶ δὴ), [ἔ τότε], ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ὄχι μόνον οἱ σύμμαχοι τοῦ Φιλίππου(=τὰ συμμαχικὰ Φιλίππου) θὰ φανερωθῶσι (=φανήσεται) ὅτι συνδέονται μετ' αὐτοῦ διὰ δασμοῦ ἀσθενοῦς καὶ ἐπισφαλοῦς (= ἔχοντα ἀσθενῶς καὶ ἀπίστως), ἀλλὰ καὶ τὸ ἰδιον κράτος αὐτοῦ (=τὰ [πράγματα] τῆς οἰκείας ἀρχῆς) καὶ ἡ δύναμις αὐτοῦ θὰ ἀποδειχθῶσι φανερά [διὰ τοῦ πολέμου] ὅτι εὐρίσκονται ἐν κακῇ καταστάσει (=κακῶς ἔχει).

γ' Μέρος διηγήσεως

Ἡ ἄνευ ἀξίας στρατιὰ τοῦ Φιλίππου (§ 14—21)

§ 14. Διότι ἐν γένει (=ὅλως) μὲν ἡ δύναμις τῆς Μακεδονικῆς ἀρχῆς (κράτους) (=ἡ Μ. δύναμις καὶ ἀρχή) ὡς πρόσθετος μὲν (ἦ: ὅταν προστίθεται μὲν εἰς ἑτέραν δύναμιν ὡς ἐπιβοηθητικὴ=ἐν προσθήκῃ=ἐν προσθήκης μέρει) εἶναι βοήθεια (=μερίς) σημαντικὴ (=οὐ μικρά), ὅπως λ. χ. (=οἶον) ἀπέβη ποτὲ ὠφέλιμος εἰς ὑμᾶς (=ὑπῆρξε ποθ' ὑμῖν), ἐπὶ τῆς στρατηγίας τοῦ Τιμοθέου πολεμοῦντος [τῷ 364 π. Χ. τῇ ὑποστηρίξει τοῦ βασιλέως τῆς Μακεδονίας Περδίκου] κατὰ τῶν Ὀλυνθίων [καὶ παρ' ὧν ἀφῆρθη ἡ Ποτίδαια καὶ ἡ Τορώνη]: ἔπειτα πάλιν εἰς τοὺς Ὀλυνθίους κατὰ τὴν ἐπιχείρησιν ἐναντίον τῆς Πσιδαίας (=πρὸς Ποτίδαιαν) ἡ Μακεδονικὴ αὐτῆ δύναμις (=τοῦτο) ἠνωμένη [μετὰ τῆς τῶν Ὀλυνθίων τοιαύτης τῷ 356 π. Χ., ὅτε ἤλωθη ἡ Ποτίδαια, τὴν ὁποίαν ὁ Φίλιππος παρεχώρησεν εἰς αὐτοῦς] ἐφάνη σημαντικὴ (=τι) προσφάτως (=νυνὶ) δὲ [τῷ 353 π. Χ. ἡ δύναμις αὐτῆ τῆς Μακεδονικῆς ἀρχῆς] ἐβοήθησε τοὺς Θεσσαλοῦς, οἳ τινες ἐσπαράσαντο ὑπὸ ἐμφυλίων ἐρίδων

(=στασιάζουσι) καὶ οἵτινες εἶχον περιέλθει εἰς [ἔσωτερικὰς] τα-
ραχὰς κατὰ τῆς οἰκογενείας τῶν τυράννων (=ἐπὶ τὴν τυραν-
νικὴν οἰκίαν), [ἦτοι τῶν τυράννων τῶν Φερῶν Λυκόφρονος καὶ
Πυθολάου]· καὶ ὅπου ἂν τις προσθέσῃ, ὡς νομίζω, ἔστω καὶ μι-
κρὰν (:καὶ μικρὰν ἀκόμη) δύναμιν (=κᾶν μικρὰν δύναμιν [προ-
σθῆ]), ὅπως καὶ ἂν ἔχῃ (: ὅπως καὶ ἂν εἶναι=πάντα), ὠφελεῖ·
αὕτη ὁμως καθ' ἑαυτὴν [ἡ Μακεδονικὴ δύναμις καὶ ἀρχή] εἶναι
ἀνίσχυρος καὶ πλήρης πολλῶν ἐλαττωμάτων (:ἀτελειῶν=κακῶν).

§ 15. Διότι καὶ οὗτος ἀκόμη (ὁ Φίλιππος) δι' ὅλων ἐν γένει
τούτων, *ἔνεκεν τῶν ὀποίων* (=οἷς) ἤθελέ τις νομίσει αὐτὸν μέ-
γαν, δηλ. διὰ τῶν πολέμων καὶ τῶν ἐστρατειῶν, *ἔχει καταστή-
σει αὐτὴν* (=κατεσκεύασεν αὐτήν) *πρὸς βλάβην του* (=αὐτῷ)
ἀκόμη ἀσθενεστέραν (=ἀκόμη [περισσότερον ἐπισφαλῆ] παρ'
ὅτι [αὐτῆ] ἦτο ἐκ φύσεως. Διότι μὴ νομίζετε, ὦ ἄνδρες Ἀθη-
ναῖοι, ὅτι ὁ Φίλιππος καὶ οἱ ἀρχόμενοι ὑπ' αὐτοῦ (: οἱ ὑπήκοοί
του) *εὐρίσκουσιν εὐχαρίστησιν εἰς τὰ ἴδια πράγματα* (=χαί-
ρειν τοῖς αὐτοῖς), ἀλλὰ ἐκεῖνος μὲν ἐπιθυμεῖ δόξαν καὶ *τοῦτο* (τὸ
νὰ δοξασθῆ δηλ.) *μετὰ ζήλου ἐπιδιώκει* (=ἐζήλωκε) *καὶ ἔχει
λάβει τὴν ἀπόφασιν* (=καὶ προήρηται) *κοπιάζων* (=πράττων)
καὶ ριψοκινδυνεύων νὰ πάθῃ, *ὅ, τιδήποτε καὶ ἂν συμβῆ* (=ἂν
συμβῆ τι) [νὰ πάθῃ], *διότι ἔχει προτιμήσει* (=ἠρημένος) ἀντι-
τῆς ἡσυχου καὶ ἀσφαλοῦς ζωῆς τὴν δόξαν *τοῦ νὰ φέρῃ εἰς πέρας*
(=τοῦ διαπράξασθαι) ταῦτα, τὰ ὁποῖα *οὐδεὶς ποτε μέχρι σήμε-
ρον* (=μηδεὶς πώποτε) ἄλλος βασιλεὺς τῶν Μακεδόνων [*κατὰρ-
θῶσε* (=διεπράξατο)].

§ 16. *Εἰς ἐκείνους δὲ* (δηλ. τοὺς ἀρχομένους, τοὺς ὑπηκόους)
τῆς μὲν ἐκ τούτων τῶν κατορθωμάτων [τοῦ Φιλίππου] προερχο-
μένης δόξης δὲν ὑπάρχει μετοχὴ(ἡπροσωπικῶς:οὗτοι δὲ οἱ ὑπήκοοι
τοῦ Φ. δὲν μετέχουσι μὲν τῆς δόξης τῆς προερχομένης ἐκ τούτων
τῶν κατορθωμάτων), ἀλλὰ τοῦναντίον *βασανιζόμενοι* (=κοπτό-
μενοι) ἐκάστοτε διὰ τούτων [τῶν γνωστῶν] ἐστρατειῶν, *αἷνες
γίνονται ἄλλοτε μὲν ἐπάνω, ἄλλοτε δὲ κάτω* (=ταῖς ἄνω κά-
τω) λυκοῦνται καὶ διαρκῶς *ταλαιπωροῦνται* (=ταλαιπωροῦσιν),
διότι *οὔτε ἀφίγονται* ἐλεύθεροι(=οὔτε ἐώμενοι) *νὰ ἀσχολῶνται*

(=διατρίβειν) εἰς τὰ ἐπαγγέλματά των (: εἰς τὰς βιοποριστικὰς των ἐργασίας=ἐπὶ τοῖς ἔργοις) οὔτε εἰς τὰς οἰκιακὰς των ὑποθέσεις (=ἐπὶ τοῖς αὐτῶν ἰδίοις), [καὶ] διότι οὔτε δύνανται (=οὔτε ἔχοντες) νὰ πωλήσωσι (=διαθέσθαι), ὅσα προϊόντα ἤθελον παραγάγει (=ὅσα ἂν ποιήσωσι) καθ' οἰονδήποτε τρόπον (=οὔτως ὅπως) ἤθελον δυνηθῆ [νὰ παραγάγωσι, δηλ. μετὰ κόπου καὶ μόχθου διὰ τὴν ἐκ τῶν ἐκστρατειῶν ἔλλειψιν χρόνου], διότι ἔχουσιν ἀποκλεισθῆ οἱ ἐμπορικοὶ λιμένες οἱ εὐρισκόμενοι ἐν τῇ χώρᾳ των (τῇ Μακεδονίᾳ δηλ.) (=τῶν ἐν τῇ χώρᾳ) ἔνεκα τοῦ πολέμου.

§ 17. Πῶς μὲν λοιπὸν διάκεινται (ἧ : ποίας διαθέσεις ἔχουσι=πῶς οὖν ἔχουσι [γνώμης]) πρὸς τὸν Φίλιππον οἱ πλείστοι τῶν Μακεδόνων (: ὁ Μακεδονικὸς λαὸς=οἱ πολλοὶ τῶν Μ.) δύναται τις νὰ συμπεράνη (=σκέψαιτο ἂν τις) εὐκόλως (=οὐ χαλεπῶς) ἐκ τούτων [τῶν εἰρημένων]. Ἄλλ' ὅμως (=δὲ δὴ) οἱ περιστοιχίζοντες αὐτὸν (=οἱ περὶ αὐτὸν ὄντες) μισθοφόροι καὶ ἐκλεκτοὶ πεζοὶ σωματοφύλακες (=πεζῆταιροι) φημίζονται μὲν (=δόξαν μὲν ἔχουσιν) ὅτι εἶναι ἄξιοι θαυμασμοῦ καὶ ἡσκημένοι (:γεγυμνασμένοι) εἰς τὴν πελεμικὴν τέχνην (=συγκεροτημένοι τὰ τοῦ πολέμου), ὅμως καθὼς ἐγὼ ἤκουον παρὰ τινος ἐξ ἐκείνων, οἵτινες εἶχον διατρίψει (=τῶν γεγενημένων) ἐν αὐτῇ ἢ χώρᾳ [τῆς Μακεδονίας], ὅσους εἶναι ἀνήρ (=ἀνδρὸς) ἀνίκανος νὰ ψεύδεται (ἧ : οὐδαμῶς τοιοῦτος, ὥστε νὰ ψεύδεται), δὲν εἶναι αὐτοὶ (οἱ περιστοιχίζοντες κλ.) καλλίτεροι (ὑπέρτεροι) οὐθενὸς ἄλλου.

§ 18. Διότι, ἐὰν μὲν ὑπάρχη μεταξὺ αὐτῶν [τῶν μισθοφόρων καὶ ἐκλεκτῶν σωματοφυλάκων] ἀνὴρ τις ἔμπειρος (ἧ : τοιοῦτος, ὁποῖος εἶναι ὁ ἔμπειρος, ὁ ἔχων ἐμπειρίαν τινὰ=οἷος ἔμπειρος=τοιοῦτος οἷος ἐστὶν ὁ ἔμπειρος) τοῦ πολέμου καὶ τῶν μαχῶν (=ἀγῶνων), τούτους μὲν ὅλους, εἶπεν [ὁ ἐν Μακεδονίᾳ διατρίψας φιλαλήθης ἄνθρωπος] ὅτι αὐτὸς (ὁ Φίλιππος) ἀπομακρύνει ἀφ' ἑαυτοῦ (=ἀποθεῖν) ἐκ φιλοδοξίας (=φιλοτιμίας), διότι ἐπιθυμεῖ νὰ φρίνῃται ὅτι εἶναι ὅλα τὰ ἔργα ἰδικὰ του· διότι ἐκτὸς τῶν ἄλλων [ἐλαττωμάτων] [ἔλεγεν ἐκεῖνος ὁ φιλαλήθης] ὅτι καὶ ἡ

φιλοδοξία τοῦ ἀνδρὸς εἶναι **ἀνυπέρβλητος** (: δὲν ἔχει ὄρια)· ἐὰν δὲ [ὑπάρχη μεταξὺ αὐτῶν τῶν μισθοφόρων κλπ.] συνετός τις ἢ **ἐν γένει** (=ἄλλως) δίκαιος ἄνθρωπος, ὅστις δὲν δύναται νὰ ὑποφέρῃ **τὴν καθημερινὴν ἀκολασίαν** (=τὴν καθ' ἡμέραν ἀκρασίαν) τοῦ βίου [του] καὶ τὴν μέθην καὶ **τοὺς ἀσέμνους χοροὺς** (=κορδακισμοὺς) [ἔλεγεν ἐκεῖνος ὁ φιλαλήθης] ὅτι **ἔχει παραγκωνισθῆ** [ὑπ' αὐτοῦ] (=παρεῶσθαι), καὶ ὅτι ὁ τοιοῦτος [συνετός καὶ δίκαιος ἀνὴρ] **δὲν λογαριάζεται διὰ τίποτε** (: θεωρεῖται ἀνάξιος λόγου=καταφρονεῖται=ἐν μέρει οὐδενὸς εἶναι).

§ 19. [Ἔλεγε λοιπὸν ἐκεῖνος ὁ φιλαλήθης ἄνθρωπος], **ὅτι ὑπολείπονται** (=λοιποὺς εἶναι) **πέριξ αὐτοῦ** (ἢ: ὅτι παραμένουσι πλησίον του) **ἄρπαγες** (: πλιατσικολόγοι· ἄτακτοι στρατιῶται πολεμοῦντες οὐχὶ ἐκ φιλοδοξίας καὶ φιλοπατρίας, ἀλλὰ πρὸς ἄρπαγὴν=ληστίας) καὶ **κόλακες** καὶ τοιοῦτοι ἄνθρωποι, **ὥστε** (=οἷους) ἀφοῦ μεθύσωσι, νὰ χορεύωσι **τοιούτους χοροὺς** (: τοιαύτας ὀρχήσεις=τοιαῦτα), **τοὺς ὁποίους** (=οἷα) ἐγὼ τώρα **διστάζω** (:δὲν τολμῶ=ὀκνῶ) [ἐξ αἰδοῦς] νὰ ὀνομάσω πρὸς ὑμᾶς. Εἶναι δὲ φανερόν ὅτι ταῦτα εἶναι ἀληθῆ· διότι **ὄχι μόνον τοὺς ἀνωτέρω μνημονευθέντας ἀγαπᾷ καὶ περὶ αὐτὸν ἔχει, ἀλλὰ καὶ** (=καὶ) ἐκεῖνους, τοὺς ὁποίους πάντες ἐξεδίωκον ἐντεῦθεν, **διότι ἦσαν** (=ὡς ὄντες) **κατὰ πολὺ αἰσχροτέροι** (: ἀκολαστότεροι) **τῶν ἀγυρτῶν** (=τῶν θαυματοποιῶν : τερατοεργῶν, ταχυδακτυλοεργῶν καὶ ἐν γένει τῶν ἀνθρώπων, οἵτινες διὰ τεχνιτῶν θαυμάτων συνέλεγον χρήματα), δηλαδὴ **ἐκείνον τὸν περιβόητον** (=ἐκεῖνον) Καλλιάν, τὸν δημόσιον [ὑπηρέτην τῆς πόλεως] καὶ ἄλλους τοιοούτους ἀνθρώπους μιμητὰς **γελοίων σκηνῶν** (: γελοιοποιούς) καὶ ποιητὰς **αἰσχροῶν ᾠσμάτων** (: ποιημάτων), **τὰ ὁποῖα** (=ὧν=ἃ) συνθέτουσι μὲ σκοπὸν νὰ ἀπευθύνωσι ταῦτα **πρὸς τοὺς ἐταίρους** (=εἰς τοὺς συνόντας), **ἵνα γίνῃ** (: ἐγερθῆ) **γέλως** (=ξένηκα τοῦ γελασθῆναι), τούτους ἀγαπᾷ [ὁ Φίλιππος] καὶ **ἔχει πέριξ αὐτοῦ** (: πλησίον του).

§ 20. Καὶ ὅμως ταῦτα [τὰ λεχθέντα περὶ τοῦ Φιλίππου καὶ τῆς αὐλῆς αὐτοῦ], καὶ ἂν νομίζῃ τις [αὐτὰ] μικρὰ [ἐλαττώματα], εἶναι **μεγάλα ἀποδείξεις** (=δείγματα), ὧ ἀνδρες Ἀθηναῖοι, **τῆς**

διανοίας (=τῆς γνώμης) ἐκείνου, δηλαδή (=καί) τῆς φρενοβλαβείας του (=κακοδαιμονίας) κατὰ τὴν κρείσιν τῶν συνειῶν ἀνθρώπων (=τοῖς εὖ φρονοῦσι· ἀλλὰ ἐπὶ τοῦ παρόντος μὲν (=νῦν μὲν), ὡς νομίζω, ἐπισκιάξουσιν (: καλύπτουσιν=ἐπισκοτεῖ) τὰς ἀσχημίας ταύτας (: τὰ ἐλαττώματα ταῦτα αὐτοῦ), αἱ ἐπιτυχίαι του (=τὸ κατορθοῦν)· διότι αἱ εὐτυχίαι εἶναι ἱκαναὶ (: δύνανται) νὰ συγκρύψωσι(=καλύψωσι) τὰ τοιαῦτα αἴσχη (δηλ.τὴν μέθην, τοὺς ἀσέμνους χοροὺς κλπ.)· ἔαν δὲ [ὁ Φίλιππος] πάθῃ ἀτύχημά τι (=πταίσει τι), τότε ἀκριβῶς ταῦτα [τὰ ἐλαττώματα αὐτοῦ] (=ταῦτα [τὰ ὀνειδίη]) θὰ ἀποκαλυφθῶσι. Νομίζω δ' ἐγὼ τοῦλάχιστον ὅτι [τοῦτο] θὰ φανῆ (= [τοῦτο] δείξει· ἀμτβ.) ἐντὸς ὀλίγον χρόνου, ἂν καὶ οἱ θεοὶ ἀποφασίσωσιν(=ἐθέλωσι) καὶ σεῖς ἔχητε τὴν διάθεσιν (=βούλησθε) [νὰ πράττητε τὰ δέοντα].

§ 21. Διότι καθὼς ἀκριβῶς ἐν τῷ [ἀνθρωπίνῳ] σώματι, ἐν ὅσῳ μὲν εἶναι τις ὑγιής (: δυνατὸς=ἐρρωμένως), οὐδεμίαν ἔχει αἴσθησιν [κρυπτομένου τινὸς νοσήματος], ὅταν δὲ συμβῆ ἀσθένειά τις, [τότε] πᾶν ὑπολανθάνον [ἐν τῷ σώματι] κακὸν (=πάντα) τίθεται εἰς κίνησιν (: ἀναφαίνεται=κινεῖται), εἴτε(=κἂν) διάρρηξις ἀγγείου τινὸς εἶναι (=ρῆγμα ἢ), εἴτε ἐξάρθρωσις (=στῆρέμμα), εἴτε ἄλλο τι ἐκ τῶν νοσηρῶν (βεβλαμμένων)(=τῶν σαθρῶν), τὰ ὁποῖα ὑπάρχουσιν [ἐν τῷ σώματι], τοιουτοτρόπως καὶ τὰ κακὰ (ἐλαττώματα) τῶν πόλεων καὶ τῶν τυράννων (βασιλέων), ἐν ὅσῳ μὲν οὗτοι πολεμοῦσιν ἔξω τῆς ἰδικῆς των χώρας, εἶναι ἀφανῆ (: κεκαλυμμένα) διὰ τὸν λαὸν (=τοῖς πολλοῖς), ὅταν ὁμως ἐκραγῆ(=συμπλακῆ) πόλεμος πρὸς γείτονας, [τότε οὗτος ὁ πόλεμος] συνήθως καθίσταται (=ἐποίησε· γνωμ· ἀόρ.) ὅλα τὰ ἐλαττώματα αὐτῶν φανερά.

δ' Μέρος τῆς διηγέσεως.

Ἡ τύχη καὶ ἡ δραστηριότης τῶν Ἀθηναίων (§ 22-26)

§ 22. Ἐὰν δὲ τις ἐξ ὑμῶν, ὃ ἄνθρωπος Ἀθηναῖος, ἐπειδὴ βλέπει ὅτι ὁ Φίλιππος εὐνοεῖται ὑπὸ τῆς τύχης, νομίζει ὅτι διὰ τοῦτο (=ταύτη) εἶναι φοβερός(ἐπικίνδυνος) εἰς τὸ νὰ πολεμήσῃ [τις

κατ' αὐτοῦ (=τινα αὐτῷ]), *σόφρονος μὲν ἀνθρώπου οὗτος μεταχειρίζεται σκέψιν* (:ὡς φρόνιμος ἄνθρωπος σκέπτεται)· διότι ἡ τύχη *ἐξασκεῖ* (=ἔσται) μεγάλην ἐπίδρασιν (=μεγάλη ῥοπή), *ἵνα δὲ εἶπω ὀρθότερον* (=μᾶλλον δὲ) ἡ τύχη εἶναι *τὸ πᾶν* (=ὄλον) εἰς ὅλα τὰ πράγματα τῶν ἀνθρώπων· ἀλλ' ὅμως ἐγὼ τοῦλάχιστον, εἴαν τις *ἤθελε δώσει εἰς ἐμὲ τὸ δίκαιωμα τῆς ἐκλογῆς* (=αἴρεσιν δοίη), ἤθελον προτιμήσει τὴν τύχην τῆς ἰδικῆς μας πόλεως, εἴαν σεῖς θέλητε νὰ πράττητε, ἐκεῖνα τὰ ὁποῖα ἀρμόζει [νὰ πράττητε] ἔστω καὶ ὀλίγον, παρὰ τὴν [τύχην] ἐκείνου· διότι βλέπω ὅτι περισσότεραι *αἰτίαι* (λόγοι) ὑπάρχουσιν εἰς σᾶς εἰς τὸ νὰ ἔχητε τὴν εὐνοίαν ἐκ μέρους τῶν θεῶν [λόγῳ τῆς δικαιοσύνης καὶ εὐσεβείας σας] παρὰ εἰς ἐκεῖνον [τὸν ἄδικον καὶ ἀσεβῆ].

§ 23. Ἄλλὰ, ὡς νομίζω, καθήμεθα χωρὶς νὰ πράττωμεν τίποτε· *δὲν εἶναι δὲ δυνατὸν* (=οὐκ ἐνι=οὐκ ἔνεστι), εἴαν τις ὁ ἕθιδιος κάθηται ἀργός, οὐδὲ εἰς τοὺς φίλους [του] νὰ ἐπιβάλλῃ νὰ πράττωσι ἔργον τι *ἀντὶ τοῦ ἑαυτοῦ του* (=ὑπὲρ αὐτοῦ), *πολύ δ' ὀλιγότερον βεβαίως* (=μή τι γε δὴ=μή τι γε δὴ [ὑπελάμβανε ἐξεῖναί τι ἐπιτάττειν τοῖς θεοῖς ποιεῖν τι ὑπὲρ αὐτοῦ]) εἰς τοὺς θεοὺς. Δὲν εἶναι λοιπὸν *ἄξιον ἀπορίας, ἘΑΝ* (:διότι ἐκεῖνος ἐκστρατεύων καὶ ἐργαζόμενος *αὐτοπροσώπως* [καὶ οὐχὶ διὰ μισθοφόρων] (=αὐτὸς) καὶ παρευρισκόμενος εἰς ὅλα καὶ μὴ ἀφίνων καμμίαν εὐκαιρίαν καὶ *ἐποχὴν τοῦ ἔτους* (=ὄραν) [ἀπὸ τοῦ νὰ πράξῃ τὰ δέοντα ΥΠΕΡΤΕΡΗ ἡμᾶς (=περιγίγνεται ἡμῶν), *οἱ ὅποιοι ἀναβάλλομεν [νὰ πράξωμεν τὸ καθήκον μας]* (:χρονοτριβοῦμεν=μελλόντων) καὶ καταγιόμεθα εἰς ψηφίσματα καὶ ἔρωτῶμεν νὰ μάθωμεν [νᾶ· περὶ τοῦ τί δηλ. πράττει]. Καὶ δὲν ἀπορῶ ἐγὼ διὰ τοῦτο· διότι τὸ ἐναντίον, θὰ ἦτο ἀπορίας ἄξιον, εἴαν δηλ. ἡμεῖς, ἐνῶ δὲν κάμνομεν τίποτε *ἐξ ἐκείνων τὰ ὅποια*, (=ὧν=τούτων ἅ) πρέπει [νὰ κάμνωσιν] *οἱ εὐρισκόμενοι εἰς ἐμπόλεμον κατάστασιν* (=τοῖς πολεμοῦσι [ποιεῖν]), *ἐγιγόμεθα ὑπέρτεροι* (:ἐνικῶμεν=περίημεν) ἐκείνου, ὅστις πράττει πάντα, ὅσα πρέπει.

§ 24. Ἄλλὰ *διὰ τὸ ἐξῆς* (=ἐκεῖνο) ἀπορῶ, ὃ ἄνδρες Ἄθη-

ναῖοι, *ἐὰν* (ἐπειδή=εἰ) δηλ. κατὰ μὲν τῶν Λακεδαιμονίων *ἐξηγέρθητέ ποτε* (=ἀντήρατέ ποτε) [καὶ δὴ κατὰ τὸ 378 π. Χ. κατὰ τὸν Βοιωτικὸν πόλεμον] χάριν τῶν Ἑλληνικῶν δικαίων (ἦτοι τῆς ἐλευθερίας καὶ αὐτονομίας αὐτῶν) καὶ *ἐνῶ ἦτο δυνατόν* (=ἐξόν) πολλάκις *πολλὰ σεις νὰ ὠφεληθῆτε προσωπικῶς* (=πολλὰ ἰδίᾳ πλεονεκτῆσαι), δὲν ἠθελήσατε [νὰ ὠφεληθῆτε], ἀλλὰ [τοῦναντίον], ἵνα οἱ ἄλλοι ἐπιτύχωσι τὰ δίκαιά [των], [τὰ *ιδικά σας [χρήματα]* (=τὰ ὑμέτερα αὐτῶν) ἐξωδεύετε [προθύμως] συνεισφέροντες καὶ *ἐξετίθεσθε εἰς κίνδυνον πρῶτοι ἐν τῇ μάχῃ* (=προεκινδυνεύετε) ἐκστρατεύοντες· τώρα δὲ διστάζετε νὰ ἐκστρατεύσητε καὶ *βραδύνετε* (: ἀναβάλλετε) νὰ συνεισφέρητε [τὴν ἐπιβαλλομένην πολεμικὴν εἰσφορὰν] χάριν τῶν *ιδικῶν μας κτήσεων* (ἦτοι τῆς Ἀμφιπόλεως, Πύδνης, καὶ ἐν γένει ὅλων τῶν πόλεων καὶ γῆσων, τὰς ὁποίας ἔχει καταλάβει ὁ Φίλιππος), καὶ [ἀπορῶ, ἐὰν] τοὺς μὲν ἄλλους ἔχετε σφῆσι πολλάκις ὄλους μαζί (ὡς λ. χ. ἐν τοῖς Περσικοῖς πολέμοις) καὶ *ἕνα ἕκαστον χωριστὰ ἐξ αὐτῶν* (=καὶ καθ' ἕνα αὐτῶν) *κατὰ σειρὰν* (=ἐν μέρσι) ὡς λ. χ. ἐσφάσατε τοὺς Θηβαίους ἀπὸ τῶν Λακεδαιμονίων, τοὺς Λακεδαιμονίους ἀπὸ τῶν Θηβαίων, τοὺς Εὐβοεῖς ἀπὸ τῶν Θηβαίων κ. λ.), ἐνῶ δὲ ἔχετε χάσει τὰς ἰδικὰς σας κτήσεις, *κάθησθε [οὐδὲν πράττοντες]* (ἦ: ἀδρανεῖτε, ἔχετε σταυρωθεῖσι τὰς χεῖρας).

§ 25. Διὰ ταῦτα ἀπορῶ, καὶ προσέτι ἐκτός τούτων [*ἀπόρῶ καὶ διὰ τὸ ἐξῆς* (=καὶ τοῦτο θαυμάζω)], *ἐὰν* (: διότι=εἰ) οὐτε εἰς ἐξ ὑμῶν, ὃ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, *δὲν δύναται* (: δὲν τολμᾷ) νὰ ὑπολογίσῃ πόσον χρόνον πολεμεῖτε κατὰ τοῦ Φιλίππου καὶ μὲ ποίας πράξεις σας ἔχει περάσει οὗτος ὁ χρόνος (ἦ: καὶ τί σεις ἔχετε πράξει καθ' ὅλον τοῦτον τὸν χρόνον· δηλ. τὸν ἀπὸ τοῦ 358—349 π. Χ., ὅτε ἐξεφωνεῖτο οὗτος ὁ λόγος)· διότι γνωρίζετε, ὡς *νομίζω* (: ἂν δὲν ἀπατώμαι=δήπου) τοῦτο, ὅτι δηλαδή, *ἐνῶ σεις οἱ ἴδιοι ἀνεβάλλετε* (=μελλόντων[ὑμῶν]αὐτῶν)[νὰ πράξητε τὸ καθήκον σας], ἐνῶ ἠλπίζετε ὅτι ἄλλοι τινὲς θὰ *πράξωσι* (: ἐνεργήσωσι) [τὰ δέοντα ὑπὲρ ὑμῶν], ἐνῶ *ἤτιᾶσθε* (: κατηγορεῖτε) ἀλλήλους [ὡς αἰτίους τούτων καὶ ἐκείνων τῶν ἀτυχημάτων], *ἐνῶ ἐδικάζετε* (=κρινόντων) [τοὺς στρατηγούς Χάρητα,

Καλλισθένην, Αβτοκλέα, Χαρίδημον κλ. ὡς ἀνικάνους], ἐν ᾧ πάλιν ἐστηρίζετε τὰς ἐλπίδας σας [εἰς τοὺς ἰδίους ἀνικάνους στρατηγούς] ἐνῶ σχεδὸν ἐκάμνετε αὐτὰ τὰ ἴδια, ὅποια ἀκριβῶς σήμερον [κάμνετε (=ποιεῖτε)], ἔχει παρέλθει ἐλόκληρος ὁ χρόνος [κατὰ τὸν ὁποῖον πολεμεῖτε κατὰ τοῦ Φιλίππου].

§ 26. Καὶ ἔπειτα (: καὶ λοιπὸν=εἶτα) τόσον ἀνόητοι εἰσθε (=οὕτως ἀγνωμόνως ἔχετε), ὥστε ἐλπίζετε ΟΤΙ διὰ τῶν ἰδίων πράξεων (: διὰ τῆς ἰδίας πολιτικῆς διαγωγῆς ἡμῶν=διὰ τῶν αὐτῶν τούτων πράξεων), διὰ τῶν ὁποίων (:διὰ τῆς ὁποίας πολιτικῆς διαγωγῆς=δι' ὧν) τὰ πράγματα τῆς πόλεως ἐκ τῆς καλῆς αὐτῶν καταστάσεως (=ἐκ χρηστῶν) ἔχουσι περιέλθει εἰς ἀθλίαν κατάστασιν (=φαῦλα γέγονε), ΘΑ ΓΙΝΩΣΙΝ αὐτὰ ἐκ φαύλων χρηστὰ (ἢ: διὰ τὰ βελτιωθῶσιν αὐτὰ); Ἄλλὰ τοῦτο βεβαίως (: ἀλλ' αὕτη βεβαίως ἡ ἰδική σας ἐλπίς) οὔτε λογικὸν [εἶναι=ἔστι], οὔτε φυσικὸν εἶναι (=οὔτε ἔχον ἔστι φύσιν=οὔτε ἔχει φύσιν), διότι [τὸ] νὰ φυλάττωσιν [οἱ ἄνθρωποι] πᾶν πρᾶγμα (=πάντα), διὰν ἔχωσιν αὐτὸ (=ἔχοντας) εἶναι ἐκ φύσεως (=πέφυκε) πολὺ εὐκολώτερον παρὰ νὰ [τὰ] ἀποκτήσωσι. Τώρα δὲ οὐδεμία μὲν ἐκ τῶν κτήσεων, τὰς ὁποίας εἴχομεν πρότερον (=οὐδὲν τῶν προτέρων [κτημάτων]) ὑπολείπεται [εἰς ἡμᾶς] ἐκ τοῦ πολέμου (: ἀφῆκεν εἰς ἡμᾶς ὁ πόλεμος=λοιπὸν ἔστι ὑπὸ τοῦ πολέμου), ἵνα ταύτην (=ὅ,τι) φυλάξωμεν, ἀλλ' εἶναι ἀνάγκη νὰ ἀποκτήσωμεν [αὐτὰς ἄλλιν]. Τοῦτο λοιπὸν (τὸ κτήσασθαι) εἶναι τώρα πλέον (=ἤδη) ἔργον ἡμῶν τῶν ἰδίων [καὶ οὐχὶ ἄλλων].

ε' | Μέρους τῆς διηγήσεως

Τί δεόν γενέσθαι (§ 27 — 30)

§ 27. Λέγω λοιπὸν διὰ πρέπει νὰ καταβάλῃτε τὸν [ἐν καιρῷ πολέμου ἐπιβαλλόμενον πρὸς πολεμικάς παρασκευάς] φόρον (=εἰσφέροις χρήματα), σεις οἱ ἴδιοι (= ὑμᾶς=ἡμᾶς αὐτοὺς) [καὶ ὄχι ἄλλοι, δηλ. μισθοφόροι] προθύμως νὰ ἐκστρατεύητε, νὰ μὴ κατηγορῆτε κανένα [στρατηγόν, ὅς τώρα κατηγορεῖτε τὸν Σαρητα, διὰ κακῶς διεξῆγε

ΙΩΑΝΝ. Θ. ΡΩΣΣΗ—ΣΧΟΛΙΚΗ ΜΕΤΑΦΡΑΣΙΣ ΟΛΥΝΘΙΑΚΩΝ 3

τὸν πόλεμον], *προτοῦ* (=πρὶν ἂν) *γίνητε κύριοι τῶν πραγμάτων* (δηλ. προτοῦ νικήσητε τὸν Φίλιππον [καὶ σφύσητε τὴν Ὀλύμπου]) *τότε* (=τηνικαῦτα) δὲ [ἦτοι μετὰ τὴν νίκην ὑμῶν καὶ τὴν σωτηρίαν τῆς Ὀλύμπου], ἀφοῦ νικήσητε [τοὺς στρατηγούς] *ἐπι τῆ βάσει αὐτῶν τῶν πράξεων* (=ἀπ' αὐτῶν τῶν ἔργων) νὰ τιμᾶτε μὲν τοὺς ἀξιούς ἐπαίνου, νὰ τιμωρῆτε δὲ τοὺς ἀδικούντας, νὰ ἀφαιρέσητε δὲ *τὰς προφάσεις* (:δικαιολογίας) [τῶν στρατηγῶν, οἵτινες ἔκαυσαν πολεμοῦντες κατὰ τοῦ Φιλίππου προφασισόμενοι, οἱ δὲν ἐλάβανον μισθόν] *καὶ τὰς ἐκ μέρους σας* (:τὰς ἰδικὰς σας) *ἐλλείψεις* (:ὀλιγορίας· παραλείψεις τῶν καθήκοντων σας, ἦτοι τοῦ νὰ μὴ συνεισφέρητε κατὰ τὸν νόμον χρήματα, νὰ μὴ ἐκστρατεύητε οἱ ἴδιοι κ.λ.)· διότι δὲν εἶναι [δίκαιον] νὰ ἐξετάσητε *αὐστηρῶς* (=πικρῶς) *τί ἔχειπραχθῆ ὑπὸ τῶν ἄλλων* (: τὰς πράξεις τῶν ἄλλων), ἂν μὴ *ἐνεργῶνται* (:ἐκτελῶνται=ὑπάρξῃ) *πρῶτον παρ' ὑμῶν αὐτῶν τὰ δέοντα* (:ἂν σεῖς οἱ ἴδιοι δὲν ἐκτελήτε κατὰ πρῶτον τὸ καθῆκόν σας).

§ 28. Διότι ἔνεκα τίνος *λόγου* (:αἰτίας), ὃ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, νομίζετε οἱ τοῦτον μὲν τὸν [περὶ Ἀμφιπόλεως κατὰ τοῦ Φιλίππου καὶ τὸν σύγχρονον αὐτῷ συμμαχικὸν τῆ 358—355 π. Χ.] πόλεμον ἀποφεύγουσι πάντες οἱ στρατηγοί, ὅσους δὴ ποτε τοιούτους ἐκαστοτε ἀποστέλλετε, ἀναζητοῦσι δὲ *ιδιωτικούς* (*ιδίους*) *πολέμους* [ὡς λ. χ. ὁ Χάρης ὅστις μετὰ τὴν ἐν Χίφῳ ἦταν τῆ 356 π. Χ. κατὰ τὸν συμμαχικὸν πόλεμον ἠναγκάσθη νὰ ὀδηγήσῃ τὸν στρατὸν τοῦ χάριν μισθοδοσίας πρὸς τὸν σατράπην Ἀρτάβαζον, ὅστις εἶχε τότε ἀποστατήσει τοῦ βασιλέως, καὶ κατέλαβε τὰς πόλεις Λάμψακον καὶ Σίγειον, αἱ καὶ ἐδώρησεν αὐτῷ ὁ Ἀρτάβαζος διὰ τὴν συνδρομήν], ἐὰν πρέπῃ νὰ εἶπω *ἀληθῆς τι* (: τί τῶν ἀληθῶς ὑπαρχόντων=τί τῶν ὄντων) καὶ περὶ τῶν στρατηγῶν [περὶ ὧν αἱ ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ ἀντεγκλήσεις]; [Τοῦτο γίνεται], *θεῖτε* (=οἱ) *ἐνταῦθα μὲν* (δηλ. ἐν τῷ κατὰ τοῦ Φιλίππου πολέμῳ) τὰ βραβεῖα χάριν τῶν ὁποίων διεξάγεται ὁ πόλεμος εἶναι ἰδικὰ σας· τὴν Ἀμφίπολιν λ. χ. καὶ ἂν καταληφθῆ αὕτη, ἀμέσως θὰ λάβητε σεῖς· οἱ δὲ κίνδυνοι [εἶναι ἴδιοι τῶν στρατηγῶν (=τῶν ἐφεστηκόντων [τοῖς στρατεύμασι]), *μισθὸς δὲ δὲν ὑπάρχει* [δι' αὐτοὺς].

(:μισθός δὲ δὲν δίδεται εἰς αὐτοὺς τοὺς στρατηγούς)· *τοὺς ἀντι-
ἐκεῖ* (δηλ. εἰς τοὺς ἰδιωτικούς πολέμους) οἱ μὲν κίνδυνοι εἶναι
ἐπιφύεσθαι, τὰ δὲ κέρδη [τὰ ἐξ ἀρκαγῆς καὶ ληστείας ἐν τοῖς πο-
λέμοις τούτοις] (=τὰ δὲ χρήματα) ἀνήκουσι εἰς τοὺς στρατηγούς
καὶ στρατιώτας· λ. χ. ἡ Λάμψακος, τὸ Σίγειον, τὰ [ἐμπορικὰ]
πλοῖα, τὰ ὅποια λαφυραγωγούσιν. Ἐκαστος λοιπὸν βαδίζει πρὸς
ὅ,τι ὠφελῆι τὸν ἑαυτὸν του (ἦ: ἕκαστος λοιπὸν ἐπιδιώκει τὸ συμ-
φέρον του).

§ 29. Σεις δέ, ὅταν μὲν ὄψηθε ἐν βλέμμα εἰς τὴν ἀθλίαν κα-
τάστασιν τῶν πραγμάτων, εἰσάγετε εἰς τὸ δικαστήριον (=κρί-
νετε) τοὺς στρατηγούς, ὅταν δέ, *ἀφοῦ ἐπιτρέψετε εἰς αὐτοὺς νὰ
ἀπολογηθῶσι* (=δόντες λόγον), ἀκούσητε ταύτας τὰς [γνωστὰς
καὶ προεκταθείσας ἤδη] ἀνάγκας [ὅτι δηλ. στερούμενοι τῶν πρὸς μι-
σθοδοσίαν χρημάτων δὲν ἠδύναντο νὰ ἐπιβληθῶσι καὶ συγκρατή-
σωσι τοὺς μισθοφόρους κλ.], ἀθρόοντες [αὐτούς]. Ἐπιλείπεται
λοιπὸν εἰς σᾶς [ὡς κέρδος] (=περίεστι τοίνυν ὑμῖν) [τὸ] νὰ
ἐρίζητε ἀναμταξύ σας καὶ νὰ διχονοήτε (=διστάσθαι), διότι
ἄλλοι μὲν ἔχετε μορφώσει ταύτην τὴν γνώμην (=τοῖς μὲν
ταῦτα πεπεισμένοι· δηλ. ὅτι πρέπει νὰ πολεμήσητε κατὰ τοῦ Φι-
λίππου καὶ νὰ βοηθήσητε τοὺς Ὀλυνθίους), ἄλλοι δὲ ἐκείνην
(=τοῖς δὲ ταῦτα· δηλ. ὅτι πρέπει νὰ ἐπιδιώξητε τὴν φιλίαν τοῦ
Φιλίππου), αἱ δὲ ὑποθέσεις τῆς πολιτείας (=τὰ δὲ κοινὰ) νὰ
εὐρίσκωνται εἰς ἀθλίαν κατάστασιν (=φάβως ἔχειν)· διότι
πρότερον μὲν, ὡς ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ἐπληρώσετε τὸν [ἐν καιρῷ πο-
λέμον ἐπιβαλλόμενον] πρὸς πολεμικὰς παρασκευὰς φόρον (=εἰ-
σάφετε) καθ' ὁμάδας (=κατὰ συμμορίας), τὰρα (:σήμερον)
δὲ (=νῦν δε) διαχειρίζεσθε τὰ τῆς πολιτείας (: διευθύνετε
τὴν πολιτείαν) καθ' ὁμάδας (: κατὰ κόμματα). [Ἐπιφέρει δηλ.
εἰς [=ἔστι εἰς]] ῥήτωρ ὡς ἀρχηγός καὶ τοῦ ἐνός καὶ τοῦ ἄλλου
πολιτικοῦ κόμματος (ἦ: καὶ τῶν δύο πολιτικῶν κομμάτων=ἐκα-
τέρων) καὶ [εἰς] στρατηγός [ὑπάρχει] ὑπὸ τοῦτον [τὸν ῥήτορα]
καὶ οἱ τριακῆσοι οἱ προωρισμένοι διὰ βοῆς νὰ ἐπιδοκιμάσω-
σιν ἢ ἀποδοκιμάσωσιν [ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ τοὺς ῥήτορας] (=ὅτι
βοηθούμενοι)· σεις δὲ οἱ λοιποὶ (Ἀθηναῖοι) (=οἱ δ' ἄλλοι) ἔχετε

διαμοιρασθῆ, ἄλλοι μὲν εἰς τοῦτο τὸ [πολιτικόν] νόμισμα (=ὡς τούτοις), ἄλλοι δὲ εἰς ἐκεῖνο.

§ 30. Πρέπει λοιπόν, ἀφοῦ ἀφήσητε κατὰ μέρος (=ἐκ-
νέντας) ταῦτα (: τὴν τακτικὴν ταύτην, δηλ. τὸ κατὰ συμμορίας πο-
λιτεύεσθαι) καὶ ἀφοῦ γίνητε κύριοι τοῦ ἑαυτοῦ σας (=καὶ γε-
νομένους ἑμῶν αὐτῶν) καὶ τώρα ἀκόμη [ἂν καὶ ἔκρυσσε κολλοῦ]
νὰ καταστήσητε κοινὸν εἰς ὅλους [τούς πολίτας καὶ ὄχι μόνον εἰς
τούς ἀρχηγούς τῶν κομμάτων, φατριῶν] τὸ δικαίωμα τοῦ νὰ
ἐκφέρωσιν [ἐλευθέρως] τὴν γνώμην των καὶ τοῦ νὰ λαμβάνωσιν
ὡς βουλευταὶ ἀποφάσεις [ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ] καὶ τοῦ νὰ πράττωσι
[τὸ καθήκον των]. Ἐὰν δὲ εἰς ἄλλους μὲν [ἐξ ἑμῶν· δηλ. εἰς
τούς ῥήτορας καὶ στρατηγούς] (=τοῖν μὲν) ἐπιτρέψητε (=ἀπο-
δώσητε) νὰ διατάττωσιν ἀθραιέτως (=ἐπιτάττειν) ὅσει ἦσαν
τύραννοι ἑμῶν (=ὅσπερ τυραννίδος ἑμῶν), εἰς ἄλλους δὲ
(δηλ. εἰς τούς εὐπόρους πολίτας καὶ τὴν μεσαίαν τάξιν) [ἐπιτρέ-
ψητε] νὰ ἐξαναγκάζωνται νὰ ἐξοπλιζῶσι τριήρη (=τριηραρ-
χεῖν), νὰ πληρώνωσι τὸν [ἐν καιρῷ πολέμου ἐπιβαλλόμενον
πρὸς πολεμικὰς παρασκευὰς] φόρον (=εἰσφέρειν), νὰ ἐκστρα-
τεύωσιν, εἰς δὲ τούς λοιπούς πολίτας (δηλ. εἰς τὸν ὄχλον) (=
τοῖς δὲ) [νὰ ἐπιτρέψητε] νὰ ἐκδίδῃ ψηφίσματα μόνον κατὰ τού-
των [τῶν εὐπόρων πολιτῶν], κατ' ἄλλο δὲ μηδὲ εἰς τὸ παραμι-
κρὸν (=μηδ' ὀτιοῦν) νὰ συνεργάζωνται [μετ' αὐτῶν τῶν
ἀναγκαζομένων νὰ συνεισφέρωσι] (=συμπονεῖν), δὲν θὰ γίνῃ
εἰς κατάλληλον περιστάσιν (=ἐν καιρῷ) πρὸς βλάβην ἑμῶν
(=ὑμῖν) οὐδὲν ἐξ ἐκεῖνων τὰ ὁποῖα κρᾶπει [νὰ γίνωσι]· διότι τὸ
μέρος τῶν πολιτῶν, τὸ ἑκείον ἐκάστοτε ἔχει ἀδικηθῆ (: ἐπιβα-
ρυνθῆ), θὰ καθυστερήσῃ εἰς τὴν ἐκπλήρωσιν τῶν ὑποχρεώ-
σεών του(=ἐλλείψει) καὶ τότε (=εἰθ' =εἴτα) θὰ μείνῃ (ἢ θὰ
ὑπολειφθῆ) εἰς ἑμᾶς [τοῦτο] (=περιέσται ὑμῖν). [τὸ] νὰ τιμω-
ρῆτε τούτους (τούς καθυστεροῦντας δηλ. εἰς τὴν ἐκπλήρωσιν τῶν
ὑποχρεώσεών των) ἀντὶ τῶν ἐχθρῶν.

ΕΠΙΛΟΓΟΣ

§ 81. *Προτείνω* (=λέγω) λοιπὸν κεφαλαιωδῶς (περιληπτικῶς) ἐπαναλαμβάνων (=κεφάλαιον=ἐν κεφαλαίῳ): 1) πάντες νὰ συνεισφέρητε τὸ ἀνάλογον μέρος (=τὸ ἴσον) ἀπὸ τούτων, τὰ ὅποια (=ἀφ' ὧν) ἕκαστος ἔχει (ἦτοι ὁ μὲν πένης ἀπὸ ὀλίγων ὀλίγα· ὁ δὲ πλούσιος ἀπὸ τῶν πολλῶν πολλὰ). 2) πάντες νὰ ἐξέρχησθε εἰς πόλεμον διαδοχικῶς (: ἐναλλὰξ=κατὰ μέρος), ἕως ὅτου πάντες ἐκστρατεύσητε. 3) εἰς πάντας τοὺς ἀναβαίνοντας εἰς τὸ βῆμα τοῦτο ρήτορας (=πᾶσι τοῖς παριούσι) νὰ διδῆτε τὴν ἀδειαν νὰ ὁμιλῶσιν ἐλευθέρως (=λόγον διδόναι) καὶ νὰ ἐκλέγητε τὰ ὠφελιμώτατα ἐκ τούτων, τὰ ὅποια ἠθέλετε ἀκούσει, [καί] ὅχι ὅσα ἠθέλεν εἶπει ὁ δεῖνα ἢ ὁ δεῖνα [φιλειρηνικὸς Εὐβουλος]. Καί, ἐὰν κάμνητε ταῦτα, ὅχι μόνον θὰ ἐπαινέσητε εὐθὺς ἀμέσως (=παραχοῆμα) τὸν [ἐπὶ τοῦ βήματος ἀναβάντα] ρήτορα (=τὸν εἰπόντα), ἀλλὰ καὶ τὸν ἑαυτὸν σας [θὰ ἐπαινέσητε] βραδύτερον, ὅταν πρὸς ὠφέλειάν σας (=ὑμῖν) ἢ ὅλη κατὰστασις τῆς πολιτείας (: τὰ ὅλα τῆς πόλεως πράγματα=τῶν ὄλων πραγμάτων) ἔχει βελτιωθῆ (=βέλτιον ἔχόντων).

ΤΕΛΟΣ Β' ΟΛΥΝΘΙΑΚΟΥ

ΣΧΟΛΙΚΗ ΜΕΤΑΦΡΑΣΙΣ
ΤΡΙΤΟΥ ΟΛΥΝΘΙΑΚΟΥ
ΔΗΜΟΣΘΕΝΟΥΣ

Α' ΠΡΟΟΙΜΙΟΝ

§ 1. Δὲν μοῦ ἐρχεται εἰς τὸν νοῦν (=οὐ παρίσταται μοι), ὃ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, νὰ ἔχω τὴν αὐτὴν γνώμην (τὰς ἰδίας ἐντυπώσεις) (=ταῦτὰ γινώσκειν) [ἢ καὶ κατ' ἔννοιαν: ὅπως διαφόρους ἐντυπώσεις λαμβάνω], ὅταν ἴδω τὴν [ἀληθῆ] κατάστασιν τῶν πραγμάτων καὶ ὅταν [προσέξω] εἰς τοὺς λόγους, τοὺς ὁποίους ἀκούω· διότι βλέπω, ὅτι οἱ μὲν λόγοι γίνονται (: ἐκφωνοῦνται) περὶ τοῦ νὰ τιμωρήσωμεν τὸν Φίλιππον (: περὶ τῆς τιμωρίας τοῦ Φιλίππου), τὰ δὲ πράγματα [ὅτι] ἔχουσι φθάσει (=προήκοντα) εἰς τοιοῦτο σημεῖον (=εἰς τοῦτο), ὥστε [βλέπω], ὅτι εἶναι ἀνάγκη (=δέον) νὰ συσκεφθῶμεν, πῶς νὰ μὴ πάθωμεν ἡμεῖς οἱ ἴδιοι πρότερον κακὸν τι [ὑπ' ἐκείνου]. Ἐκεῖνοι λοιπόν, οἱ ὁποῖοι λέγουσιν(ἐκφωνοῦσι) τοὺς τοιοῦτους λόγους (=οἱ λέγοντες τὰ τοιαῦτα), μοι φαίνονται (=δοκοῦσί μοι), [ὅτι] οὐδὲν ἄλλο (=οὐδὲν ἄλλο...) [κάνουσι], παρὰ ὅτι διαπραττουσι μέγιστον ἀμάρτημα (σφάλμα) (=ἢ .. ἀμαρτάνειν) παρουσιάζοντες (=παριστάντες) εἰς ὑμᾶς οὐχὶ τὸ πραγματικόν (=οὐχὶ τὴν οὐσαν) ἀντικείμενον (=ὑπόθεσιν), περὶ τοῦ ὁποίου σκέπτεσθε (: τῆς διασκέψεώς σας).

§ 2. Ἐγὼ δέ, ὅτι ἦτο μὲν ποτε δυνατόν (=ἔξῃν) εἰς τὴν πόλιν καὶ τὰς κτήσεις τῆς νὰ κατέχη ἀσφαλῶς καὶ τὸν Φίλιππον νὰ τιμωρήσῃ, πολὺν καλὰ (: καὶ μάλα) [τὸ] γνωρίζω· διότι ἐπὶ τῶν ἡμερῶν μου (=ἐπ' ἐμοῦ) [καὶ] ὄχι πρὸ πολλοῦ [χρόνου], ἔχουσι συμβῆ [καὶ] τὰ δύο ταῦτα (δηλ. τὸ νὰ δύναται ἡ πόλις νὰ κατέχη ἀσφαλῶς τὰς κτήσεις τῆς καὶ νὰ τιμωρήσῃ τὸν Φίλιππον)· ἀλλὰ σήμερον ὅμως ἔχω πεισθῆ [ὑπὸ τῶν πραγμάτων] ὅτι εἶναι ἀρ-

κετόν εἰς ἡμᾶς νὰ προλάβωμεν τοῦτο κατὰ πρῶτον (=τὴν πρῶτην), δηλαδὴ πῶς νὰ σώσωμεν τοὺς συμμάχους μας (ἦτοι τοὺς Ὀλενθίους). Διότι ἐὰν τοῦτο ἀσφαλῶς *συμβῆ* (ἐξασφαλισθῆ), τότε *θα εἶναι δυνατόν* (=ἐξέσται) νὰ σκέπτεσθε περὶ τοῦ ποῖον *θα τιμωρήσῃ τις* (θα τιμωρήσῃτε ὑμεῖς [=τις]) καὶ κατὰ ποῖον τρόπον. Προτοῦ δὲ νὰ *εδραιώσωμεν* (:νὰ θεμελιώσωμεν, νὰ στερεώσωμεν) ἀσφαλῶς (=δρῶ) *τὴν ἀρχήν* (ἦτοι τὴν σωτηριάν τῶν συμμάχων) νομίζω, [ὅτι εἶναι] ἀνωφελὲς νὰ κάμνωμεν *οἰονδήποτε* (=ὄντινον) λόγον περὶ τοῦ τέλους (ἦτοι τῆς τιμωρίας τοῦ Φιλίππου).

§3. Ἡ μὲν λοιπὸν *παρούσα* (σημερινή)περίστασις, *ὑπὲρ πάντων ἄλλων περιστασιν*, (=εἴπερ ποτὲ) ἔχει ἀνάγκην μεγάλης φροντίδος καὶ περισκέψεως· ἐγὼ δὲ δὲν νομίζω (=οὐχ... ἤγοῦμαι)[ὅτι εἶναι εἰς ἐμὲ] *παρὰ πολὺ δύσκολον* (=χαλεπώτατον), [τὸ] *τί* (=δ,τι) *πρέπει νὰ σᾶς συμβουλεύσω* (: ποίας συμβουλᾶς πρέπει νὰ σᾶς δώσω) *δοσον ἀφορᾷ τὴν παρούσαν κατάστασιν τῶν πραγμάτων* (=περὶ τῶν παρόντων), *ἀλλ' εὐρίσκομαι εἰς ἀπορίαν περὶ τούτου* (=ἀλλ' ἐκεῖνο ἀπορῶ· ἢ: ἀλλ' ἀγνοῶ), δηλαδὴ *κατὰ τινα τρόπον* (:πῶς πρέπει), ὃ ἄνδρες Ἀθηναῖοι νὰ δμιλήσω πρὸς ὑμᾶς περὶ αὐτῶν (περὶ τῆς παρουσίας καταστάσεως). Διότι ἔχω πεισθῆ *ἐκ τούτων*, τὰ *ὅποια* (=ἐξ ὧν) *γινώσκω* (=σύννοια) *ἐξ ἰδίας ἀντιλήψεως* (=παρῶν ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ) καὶ *ἐξ ἀκοῆς* (=ἀκούων) (ἢ: καὶ παρ' ἄλλων), *ὅτι αἱ περισσότεραι εὐκαιρίαι* (=τὰ πλείω τῶν πραγμάτων μᾶς ἔχουσι διαφύγει, *διότι δὲν ἔχομεν τὴν διάθεσιν* (=τῷ μὴ βούλεσθαι) νὰ πράττωμεν τὸ καθήκον μας, *παρὰ διότι δὲν ἐνοσοῦμεν* (=τῷ μὴ συνιέναι) [αὐτό]. Ἐχω δὲ τὴν ἀξίωσιν, σεις, *ἂν ἐγὼ δμιλῶ* (=ποιῶμαι τοὺς λόγους) *μετὰ ἐλευθεροστομίας* (=μετὰ παρησίας), *νὰ ἀνέχησθε* [ταύτην], *ἐξετάζοντες* (=θεωροῦντας) τοῦτο [μόνον], *ἂν δηλαδὴ λέγω τὴν ἀληθειαν*, καὶ *πρὸς τοῦτον τὸν σκοπὸν* (=διὰ τοῦτο), ἵνα δηλαδὴ *τὰ λοιπὰ βελτιωθῶσι* (=βελτίω γένηται)· διότι βλέπετε, *ὅτι* (=ὥς) *εἰς πᾶν εἶδος ἀθλιότητος* (εἰς ἐσχάτην ἀθλιότητα) (=εἰς πᾶν μοχθηρίας) ἔχουσι φθάσει τὰ παρόνια (ἢ παρούσα κατὰ

επαισις τῶν πραγμάτων, ἐπειδὴ μερικοὶ [ἐκ τῶν ρητόρων] δμι-
λοῦσι [ἀπὸ τοῦ βήματος τούτου] (=ἐκ τοῦ δημηγορεῖν ἐνίους)
διὰ τὰ σᾶς εὐχαριστήσωσι (=πρὸς χάριν).

Β' ΔΙΗΓΗΣΙΣ

§ 4. Νομίζω δέ, [ὅτι εἶναι] ἀνάγκη τὰ σᾶς υπενθυμίσω (=ὑ-
πομνήσαι ὑμᾶς) κατὰ πρῶτον ὀλίγα (=μικρὰ) ἐξ ἐκείνων τὰ ὀ-
πίσθια συνέβησαν (: τὰ ὁποῖα ἐπράξατε) κατὰ τὸ παρελθόν. Ἐν-
θυμεισθε, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ὅτι ἦλθεν ἡ εἰδησις (=ἀ-
πηγγέλθη) εἰς ὑμᾶς πρὸ τριῶν ἢ τεσσάρων ἐτῶν μὲ τὸ τρέ-
χον ἔτος (=τρίτον ἢ τέταρτον ἔτος τούτι), ὅτι ὁ Φίλιππος ἐν
Θράκη ἐπολιόρκει τὸ Ἡραϊὸν τεῖχος. Τότε μὲν λοιπὸν ἦτο μὴν
Μαιμακτηριῶν (ἦτοι Δεβριος) [τοῦ ἔτους 352 π. Χ.] ἐν ᾧ δὲ
ἐγίνοντο παρ' ὑμῖν πολλοὶ λόγοι καὶ πολὺς θόρυβος (ἦ:
ἐν μέσῳ πολλῶν λόγων καὶ πολλοῦ θορύβου), ἀπεφασίσα-
τε τὰ σύρητε εἰς τὴν θάλασσαν (: τὰ ἐξοπλίσητε) (=καθέλκειν)
τεσσαράκοντα τριήρεις καὶ τὰ εἰσέλθητε εἰς τὰ πλοῖα (=ἐμ-
βαίνειν) σεῖς οἱ ἴδιοι (=αὐτοὺς) οἱ ἔχοντες ἡλικίαν μέχρι τεσ-
σαράκοντα πέντε ἐτῶν καὶ τὰ συνεισφέρετε ἑξήκοντα τάλαντα.

§ 5. Καὶ μετὰ ταῦτα (:μετὰ τὴν ἀπόφασιν ταύτην), ἀφοῦ πα-
ρῆλθε τὸ ἔτος τούτο, [ἦλθεν] ὁ Ἐκατομβαιῶν [μὴν] (δηλ. ὁ Ἰ-
ούλιος) [τοῦ 356 π.Χ.], [ἦλθεν] ὁ Μεταγεινιῶν (Αὔγουστος), [ἦλ-
θεν] ὁ Βοηδρομιῶν (Σεβριος), κατὰ τούτον δὲ τὸν μῆνα μόλις
(=μόγις) μετὰ τὰ [ἐν Ἐλευσίνι] μυστήρια [τὰ πρὸς τιμὴν τῆς
Δήμητρος τελούμενα] ἀπεστείλατε τὸν Χαρίδημον μὲ (=ἔχοντα)
δέκα πλοῖα κενὰ (ἄνευ πολιτῶν) καὶ [μὲ] πέντε ἀργυρᾶ τάλαντα.
Διότι, ἐπειδὴ ἦλθεν ἡ εἰδησις [εἰς ὑμᾶς] (=ἠγγέλθη), ὅτι
ὁ Φίλιππος ἦτο ἀσθενὴς ἢ ὅτι ἀπέθανε, διότι ἦλθον ἀμφοτέραι
αἱ εἰδήσεις αὗται [περὶ τῆς ἀσθενείας καὶ τοῦ θανάτου τοῦ Φιλίπ.],
ἀφοῦ ἐνομίσατε, ὅτι δὲν ἦτο πλέον κατάλληλος περιστάσις
(=οὐδένα καιρὸν) τοῦ ν' ἀποστείλητε βοήθειαν (=τοῦ βοη-
θεῖν), [εἰς τὸ πολιορκούμενον Ἡραϊὸν τεῖχος] ἐγκαταλείψατε
τὴν ναυτικὴν ἀποστολὴν (=τὸν ἀπόστολον). Καὶ ὁμοῦς ἡ πε-
ρίστασις αὕτη ἦτο ἀκριβῶς ἢ κατάλληλος περιστάσις (=ἦν

δ' οὗτος ὁ καιρὸς αὐτός)· διότι, *ἐὰν τότε* [ἴτε ἀνηγγέλθη, ὅτι ὁ Φίλιππος ἦτο ἀσθενὴς κ.τ.λ.] *μετὰ προθυμίας ἠθέλομεν στείλει βοήθειαν* (=ἐβοηθήσαμεν προθύμως) *εἰς ἐκεῖνα τὰ μέρη* (=ἐκεῖσε), ὅπως καὶ ἀπεφασίσαμεν, δὲν θὰ μᾶς ἠνώχλει τώρα ὁ Φίλιππος διασωθεὶς [ἐκ τῆς ἀσθενείας αὐτοῦ καὶ τῆς προσβολῆς ἡμῶν].

§ 6. *Ἐκεῖνα μὲν λοιπόν, τὰ ὁποῖα ἐπετίθησαν τότε, δὲν εἶναι δυνατόν νὰ ἔχωσι* (=οὐκ ἂν ἔχοι) *ἄλλως πως* (ἤ: δὲν δύνανται νὰ μεταβληθῶσι)· τώρα δὲ *ἔχει παρουσιασθῆ* (=ἤκει) *σπονδαία* (=τις) *εὐκαιρία ἄλλου πολέμου, ἕνεκα τῆς ὁποίας* (=δι' ὄν [καιρὸν]) *ἀκριβῶς καὶ περὶ τούτων σᾶς ἔκαμνον λόγον* (δηλ. περὶ τοῦ Ἡραίου τείχους), *ἵνα μὴ περιπέσητε εἰς τὰ ἴδια σφάλματα* (=ταῦτ' ἀπάθητε) [εἰς τὰ ὁποῖα περιπέσατε καὶ ἄλλοτε]. Πῶς λοιπόν *θὰ μεταχειρισθῶμεν* (θὰ χρησιμοποιήσωμεν) *τὴν εὐκαιρίαν ταύτην; [Βεβαίως βοηθοῦντες τοὺς Ὀλυνθίους],* διότι, *ἐὰν δὲν βοηθήσητε [αὐτοὺς] μὲ ὄλας σας τὰς δυνάμεις, τὰς ὁποίας δύνασθε νὰ καταβάλητε* (: μὲ ὄλην σας τὴν προσπάθειαν καὶ τὴν δύναμιν) (=παντὶ σθένει κατὰ τὸ δυνατόν), *σκεφθῆτε* (=θεάσασθε), *τὸν τρόπον κατὰ τὸν ὁποῖον* (: πῶς =ὄν τρόπον) *σεῖς θὰ ἔχητε διεξαγάγει ὄλον τὸν πόλεμον* (=ἐστρατηγηκότες ἔσθε πάντα) *πρὸς τὸ συμφέρον τοῦ Φιλίππου.* § 7. *Εἶχον* (=ὑπῆρχον κεκτημένοι=ἔκέκτηντο) *οἱ Ὀλυνθιοισπουδαῖαν δύναμιν, καὶ τὰ πράγματα εἶχον ὡς ἐξῆς* (=οὕτω)· δηλαδή καὶ ὁ Φίλιππος *δὲν ἐφοβείτο* (=ἐδάρρει) *τούτου,* (τοὺς Ὀλυνθίους δηλ.) *καὶ αὐτοὶ [δὲν ἐφοβοῦντο] τὸν Φίλιππον.* Κατωρθώσαμεν ἡμεῖς νὰ συνομολογήσωμεν εἰρήνην [μὲ ἐκείνους τοὺς Ὀλυνθίους] καὶ ἐκεῖνοι [κατώρθωσαν νὰ γίνῃ εἰρήνη] *μὲ ἡμᾶς*· ἦτο τοῦτο, *ὡσὰν* (=ὡσπερ) *ἐμπόδιόν τι διὰ τὸν Φίλιππον ἀπὸ τοῦ ὁποῖου μάλιστα ἦτο δύσκολον νὰ ἀπαλλαγῇ* (: καὶ μάλιστα δυσασάλλακτον) (=καὶ δυσχερὲς), δηλαδή πόλις μεγάλη (ἢ Ὀλυνθος) *συμφιλιωθεῖσα* (=διηλλαγμένην) *μὲ ἡμᾶς νὰ καιροφυλακῇ τὰς κρίσεις περιστάσεις αὐτοῦ* (τὰ ἀτυχήματά του)=(ἐφορμεῖν... καιροῖς). Ἐνομίζομεν ὅτι ἐπρεπε διὰ παντὸς τρόπον *νὰ περιπλέξωμεν εἰς πόλεμον* [ἐναντίον τοῦ Φιλίπ-

κου] (=ἐκπολεμῆσαι) τοὺς ἀνθρώπους τούτους (τοὺς Ὀλυνθίους) καὶ ὅλοι ἐν γένει διαρκῶς ὀμίλουσιν περὶ τούτου (=ἐθροῦλουσιν τοῦτο)· ἔχει κατορθωθῆ τῶρα δὲ τοῦτο δπωσδῆποτε (ἀνευ δηλ. τῆς ἐνεργείας τῶν Ἀθηναίων· δὲν ἐξετάζω κατὰ ποῖον τρόπον).

§ 8. Τί ἄλλο λοιπὸν ὑπολείπεται εἰς ἡμᾶς [νὰ πράξωμεν], ὃ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, παρὰ (=πλὴν) νὰ βοηθῶμεν [αὐτοὺς] γενναίως (=ἐρρωμένως) καὶ προθύμως; Ἐγὼ βεβαίως (=μὲν=μὴν) δὲν βλέπω [ὅτι μᾶς ὑπολείπεται τίποτε ἄλλο], διότι ἐκτός (=χωρὶς) τῆς αἰσχύνῃς (ἐντροπῆς), ἥτις ἤθελε προσαφθῆ εἰς ἡμᾶς (=τῆς περιστάσης ἂν ἡμᾶς), εἰάν ἠθέλομεν παραμελήσει (=εἰ καθυφείμεθα) τι ἐκ τῶν πραγμάτων [τῶν Ὀλυνθίων καὶ τῆς Χαλκιδικῆς] καὶ ὁ φόβος ἀκόμη [ἐκτός τῆς ἐντροπῆς] τὸν ὀποῖον μὸς ἐμβάλλει τὸ μέλλον (: περὶ τοῦ μέλλοντος =τῶν μετὰ ταῦτα) βλέπω, ὅτι δὲν εἶναι μικρὸς (=οὐδὲ τὸν φόβον ὄρω μικρὸν [ὄντα]), εἰάν οἱ μὲν Θηβαῖοι ἔχουσι τοιαύτας διαθέσεις πρὸς ἡμᾶς (=ἐχόντων Θηβαίων οὕτως), ὁποίας ἔχουσι (=ἄς ἔχουσι) (δηλ. ἐχθρικής), οἱ δὲ Φωκεῖς [εἰάν] ἔχουσι ἐξαντληθῆ (=ἀπειρηκότων Φωκῶν) δαπανῶντες (=δαπάνη) χρήματα (: χρηματικῶς); καὶ [εἰάν] κανεῖς δὲν ἐμποδίσῃ (=μηδενὸς ἐμποδῶν ἔντος) τὸν Φίλιππον, ἀφοῦ ὑποτάξῃ (=καταστρεψαμένῳ) τὰ παρόντα (δηλ. τὴν Ὀλυνθον), νὰ στραφῇ (=ἐπικλίνει) πρὸς ταῦτα ἐδῶ τὰ πράγματα (ἦτοι κατὰ τῆς Ἀττικῆς).

§ 9. Ἄλλ' ὅμως, εἰάν τις ἐξ ἡμῶν ἀναβάλλῃ νὰ πράξῃ τὰ δέοντα μέχρι τῆς στιγμῆς κατὰ τὴν ὁποῖαν [ὁ Φίλιππος θὰ στραφῇ κατὰ τῆς Ἀττικῆς] (=εἰς τοῦτο [τὸ ἐπικλίνει]), ἐπιθυμεῖ νὰ ἴδῃ τὰ δεινὰ [τοῦ πολέμου] ἐκ τοῦ πλησίον (=ἐγγύθεν), ἐν ᾧ εἶνε δυνατόν (=ἐξόν) νὰ [τὰ] ἀκούῃ, ὅτι γίνονται εἰς ἄλλο μέρος [ἐν τῇ Χαλκιδικῇ δηλ. καὶ Μακεδονίᾳ] καὶ [ἐπιθυμεῖ] νὰ ζητῇ βοηθοὺς διὰ τὸν ἑαυτὸν του [πρὸς σωτηρίαν του], ἐν ᾧ τῶρα δύναται (=ἐξόν) αὐτὸς νὰ βοηθῇ ἄλλους· διότι, ὅτι εἰς τοῦτο τὸ σημεῖον (=τοῦτο) θὰ καταντήσουσιν (=περιστήσεται) τὰ πράγματα, εἰάν ἀφήσωμεν νὰ μᾶς διαφύγῃ ἡ παρούσα περίστασις, [τὸ] γνωρίζομεν (=ἴσμεν), ἂν δὲν ἀπατώμαι (=δῆσκω), σχεδὸν ὅλοι.

Γ' ΠΡΟΘΕΣΙΣ

§ 10. «*Ἄλλ' ὅτι μὲν λοιπὸν πρέπει νὰ βοηθῶμεν [τοὺς Ὀλυνθίους], ἴσως εἴπω τις, «ὄλοι ἔχομεν ἀποφασίσει καὶ θὰ βοηθήσωμεν [αὐτούς]: ἀλλὰ τὸ πῶς (=τὸ ὅπως...) νὰ βοηθήσωμεν αὐτοὺς περὶ τούτου εἰπὲ [εἰς ἡμᾶς]. Μὴ λοιπὸν ἀπορήσητε, ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ἂν σᾶς εἴπω τι, τὸ ὅποιον εἶναι παράδοξον (ἀπροσδόκητον) εἰς τοὺς περισσοτέρους ἔξ ὑμῶν. Διορίσατε (=καθίσατε) νομοθέτας. Διὰ τούτων δὲ τῶν νομοθετῶν νὰ μὴ νομοθετήσητε κανένα [νέον] νόμον—(διότι ἔχετε ἀρκετοὺς νόμους) — ἀλλὰ τὸναντίον νὰ καταργήσητε (=λύσατε) ἐκείνους [τοὺς νόμους], οἵτινες βλάπτουσι (=τοὺς βλάπτοντα.) ἡμᾶς εἰς τὴν παρούσαν περίστασιν (=εἰς τὸ παρόν).*

§ 11. *Ἐννοῶ (=λέγω) τοὺς [νόμους] περὶ τῶν θεωρικῶν καθάρᾶ (=σαφῶς) οὕτω πως (καθῶς δηλ. βλέπετε), καὶ μισθοὺς (=ἐνίοις) περὶ τῶν στρατευομένων, ἐκ τῶν ὁποίων [νόμων]. ἄλλοι μὲν διαμοιράζουσι τὰ στρατιωτικὰ χρήματα εἰς τοὺς διαμένοντας ἐν τῇ πατρίδι των (=οἴκοι) ὡς θεωρικά, ἄλλοι δὲ ἀθρώνουσι (=ἀθροῦν καθιστάσι) τοὺς ἀποφύγοντας τὴν στρατιωτικὴν ὑπηρεσίαν (=τοὺς ἀτακτοῦντας), καὶ οὕτω (=εἶτα) κάμνουσιν, ἐκείνους οἱ ὅποιοι ἐπιθυμοῦσι νὰ ἐκτελέσωσι τὸ καθήκον των, ἀπροθυμοτέρους. Ὅταν δὲ ἀκυρώσητε τοὺς νόμους τούτους (=ταῦτα) καὶ παράσχητε ἀσφαλῆ (ἔξασφαλίσητε) τὴν ὁδὸν (τὸν τρόπον) τοῦ λέγειν (τοῦ προτείνειν) τὰ ὠφελιμώτατα, τότε (=τηνικαῦτα) ζητεῖτε ἐκεῖνον ὁ ὁποῖος θὰ προτείνῃ ἐγγράφως (=τὸν γράφοντα) ἐκεῖνα, τὰ ὅποια πάντες γνωρίζετε (=ἴσθ' =ἴστε), ὅτι [σᾶς] συμφέρουσι. § 12. Προτοῦ δὲ νὰ πράξητε ταῦτα, μὴ ζητεῖτε ποῖος, ἀφοῦ προτείνῃ (=εἰπὼν) τὰ ὠφελιμώτατα ὑπὲρ (:πρὸς τὸ συμφέρον) ἡμῶν [δηλ. τὴν μετατροπὴν τῶν θεωρικῶν χρημάτων εἰς στρατιωτικά], θὰ θελήσῃ νὰ πάθῃ [μέγα] τι κακὸν (=ἀπολέσθαι) ὑφ' ὑμῶν. Διότι δὲν θὰ εὗρητε [τοιούτον ἄνθρωπον], καὶ δι' ἄλ-*

λους λόγους και (= ἄλλως τε και) διότι τοῦτο μόνον πρόκει-
ται νὰ κερδίσῃ (= μέλλοντος περιγίγνεσθαι), ὅστις εἴπῃ και
προτείνῃ ἐγγράφως (= τὸν εἰπόντα και γράψαντα) ταῦτα,
δηλαδὴ νὰ πάθῃ ἀδίκως κακὸν τι, οὐδόλως δὲ νὰ ὠφελήσῃ τὰ
πράγματα (τὴν πόλιν δηλ.), ἀλλὰ και νὰ καταστήσῃ εἰς τὸ
μέλλον (= εἰς τὸ λοιπὸν) ἀκόμη φοβερώτερον παρ' ὅσον ἐν
τῷ παρόντι (= ἡ νῦν), τὸ νὰ προτείνῃ τις τὰ ὠφελιμώτα [διὰ
τὴν πόλιν].

§ 13. Καὶ μάλιστα (= και γε) ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, πρέπει σεῖς
νὰ ἀπαιτῆτε νὰ καταργήσωσι (= λύειν) τοὺς νόμους τούτους
αἰτιολογῆσαι οἱ ἴδιοι (= τοὺς αὐτοὺς), οἱ ὅποιοι και ἔχουσι νομοθετήσαι
(= θεείκασαι) τούτους· διότι δὲν εἶναι δίκαιον ἢ μὲν εὖνοια
(= τὴν χάριν) [διὰ πράξιν], ἢ ὅποια ἔβλαπτεν ὅλην τὴν πόλιν νὰ
ὑπάρχῃ εἰς ἐκείνους, οἱ ὅποιοι τότε ἔθεσαν τοὺς νόμους (= τοῖς
τότε θεῖσαι), τὸ δὲ μῖσος (= τὴν δ' ἀπέχθειαν), [διὰ πράξιν] διὰ
τῆς ὁποίας ὅλοι ἠθέλωμεν εἶσθαι εὐτυχέστεροι (= πράξαιμεν
ἢ ἄμεινον), νὰ ἐπιφέρῃ βλάβην (= γενέσθαι ζημίαν) εἰς ἐκεί-
νον, ὃ ὅποιος ἤθελε προτείνει ἐν τῷ παρόντι τὰ ὠφελιμώτατα.
Ἀλλὰ προτοῦ νὰ διευθετήσῃτε (= εὐτρεπίσαι) ταῦτα μὴ νομίζε-
τε, ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, καθόλου (= μηδαμῶς ἀξιοῦτε) ὅτι εἶ-
ναι τις τόσον ἰσχυρὸς (= μηδένα εἶναι τηλικούτεν) παρ' ὑμῖν
(: ἔχει τόσην ἐπιρροὴν ἐφ' ὑμῶν), ὥστε νὰ μὴ τιμωρηθῇ (= μὴ
δοῦναι δίκην), ἐὰν παραβῇ τοὺς νόμους τούτους, οὐδὲ [ὅτι εἶναι
τις] τόσον ἀνόητος, ὥστε νὰ ῥίψῃ τὸν ἑαυτὸν του (: νὰ
περιπέσῃ) (= ἐμβαλεῖν αὐτὸν) εἰς φανερόν (= εἰς προὔπτεν)
κακὸν (κίνδυνον).

Δ' ΠΙΣΤΙΣ.

14. Ἀλλὰ και ἐκεῖνο βεβαίως δὲν πρέπει (= οὐ μὴν οὐδ'
ἐκεῖνο γ' ... δεῖ) σεῖς νὰ ἀγνοῆτε, ὅτι δηλαδὴ ἢ ἀπόφασις ἡμῶν
δὲν ἔχει καμμίαν ἀξίαν, ἢν δὲν προστεθῇ τὸ νὰ θέλητε σεῖς νὰ
ἐκτελεῖτε προθύμως τοῦλάχιστον (= γε) τὰ ἀποφασισθέντα (=
τὰ δόξαντα). Διότι ἐὰν μόνον τῶν τὰ ψηφίσματα ἦσαν ἰκα-

νά (=αὐτάρκη ἦν) ἢ σᾶς νά ἐξαναγκάζωσι νά πράττητε ἐκεῖνα, τὰ ὅποια πρέπει ἢ νά ἐκτελέσωσι (=διαπράξασθαι) αὐτά, διὰ τὰ ὅποια ἐγράφησαν (=περὶ ὧν ἐγράφη), καὶ σεις, ἐν ᾧ ψηφίζετε πολλά, ὀλίγα, *ἵνα δὲ εἴπω ὀρθότερον* (=μᾶλλον δέ), οὐδὲν ἐκ τούτων [τῶν ψηφισμάτων] *ἠθέλετε ἐκτελεῖ* (=ἐπράττετε ἂν) καὶ ὁ Φίλιππος δὲν *θα ἐφέρειτο ὑβριστικῶς* (=ὑβρίζει ἂν) ἐπὶ τόσον χρόνον [πρὸς ὑμᾶς]· διότι πρὸ πολλοῦ χρόνου, *ὅσον ἐξαρεῖται ἐκ τῶν ψηφισμάτων τοῦλάχιστον* (=ἐνεκά γε τῶν ψηφισμάτων) *θα εἶχε τιμωρηθῆ* [οὗτος] (=ἐδεδώκει δίκην). § 15 Ἀλλὰ δὲν *ἔχουσι ταῦτα τοιοῦτοτρόπως* (:δὲν φέρουσι μόνα τῶν τὰ ψηφίσματα τοιοῦτον ἀποτελεσμα): *διότι ἐν ᾧ ἠέκτελεσις* (=τὸ πρᾶττειν)[τῶν ψηφισμάτων] κατὰ τὴν [χρονικὴν] τάξιν *ἔρχεται κατόπιν* (=ὑστερον ὄν =ἔπεται) *τῶν λόγων* (=τοῦ λέγειν) καὶ *τῶν ἀποφάσεων* (=τοῦ χειροτονεῖν), *ἐν τούτοις* (αὐτῇ) *εἶναι ἀνωτέρα* (=πρότερον) *καὶ σπουδαιότερα* (=κρείττον) κατὰ τὴν σημασίαν (=τῇ δυνάμει). *Τοῦτο* (ἢ ἐκτέλεσις δηλ. τῶν ψηφισμάτων) λοιπὸν πρέπει νά προστεθῆ (=προσεῖναι), *ὅλα δὲ τὰ ἄλλα* (ἦτοι: οἱ λόγοι καὶ τὰ ψηφίσματα) *ὑπάρχουσιν* [εἰς ὑμᾶς] διότι καὶ [ἄνθρωποι] ὑπάρχουσι παρ' ὑμῖν, *οἷτινες δύνανται* (=δυνάμενοι) νά εἴπωσι τὰ δέοντα καὶ σεις *εἴσθε εὐφρονέστατοι* (=δέυτατοι) πάντων εἰς τὸ νά ἐννοήσητε τὰ λεχθέντα· ἀλλὰ καὶ νά πράξητε [ταῦτα] *θα* δυναθῆτε τώρα [δε παρουσιάζεται ἡ εὐκαιρία τῆς Ὀλύμπου], *ἐὰν ἐκτελήτε τὸ καθήκον σας* [μετατρέποντες τὰ θεωρικὰ χρήματα εἰς στρατιωτικὰ] (=ὀρθῶς ποιήτε)

§ 16. Διότι ποῖον καιρὸν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ἢ ποῖαν εὐκαιρίαν ζητεῖτε [νά εὔρητε] καλλιτέραν ἀπ' αὐτῆν, *ἢ ὅποια σᾶς παρουσιάζεται σήμερον* (=τοῦ παρόντος); Ἡ πότε τέλος πάντων *θα* πράξητε *τὰ δέοντα* (τὸ καθήκον σας=ἄδει), *ἐὰν δὲν* πράξητε ταῦτα εἰς τὴν παρούσαν περιστάσιν; Δὲν ἔχει προκαταλάβει αὐτὸς ὁ ἄνθρωπος (=ἄνθρωπος) ὅλας ἐν γένει τὰς ὀχυρὰς θέσεις ἡμῶν, *ἐὰν δὲ* [ἐκεῖνος] γίνῃ κύριος καὶ τῆς χώρας ταύτης [τῶν Ὀλυμπίων] ἡμεῖς [δὲν] *θα πάθωμεν* (=πεισόμεθα) τὸ χειρότερον πάντων (δηλ. ὁ Φίλιππος *θα* βαδίσῃ κατὰ τῆς Ἀτ-

τικῆς); Δὲν πολεμοῦσι τώρα αὐτοὶ [οἱ Ὀλύμπιοι] τοὺς ὁποίους ὑπεσχόμεθα *δοι θὰ διασώσωμεν* (=σώσειν) [ἀπὸ πάντα κίνδυνον ἐκ μέρους τοῦ Φιλίππου], *ἐὰν ἤθελον ἀναλάβει τὸν πόλεμον* (=πολεμήσαιεν) κατ' αὐτοῦ; Δὲν εἶναι ἐχθρὸς [μας ὁ Φίλιππος]; Δὲν κατέχει (=οὐκ ἔχων ἔσει=οὐκ ἔχει) τὰς *ιδιὰς μας κτήσεις* (=τὰ ἡμέτερα); Δὲν εἶνε βάρβαρος; Δὲν (=οὐχ) [εἶναι ὁ Φίλιππος], *δοι δὲ ἴποτε ἤθελέ τις ὀνομάσει αὐτὸν* (=δοι ἂν εἴποι τις);

§ 17. Ἄλλ' ἐν ὀνόματι τῶν θεῶν, ἀφοῦ ἐγκαταλίπωμεν πάντα (ὅλας δηλ. τὰς κτήσεις μας) καὶ *σχεδὸν* (=μόνον οὐχί), ἀφοῦ [διὰ τῆς ἀδιαφορίας μας] *συνεργασθῶμεν μετ' αὐτοῦ* (=συγκατασκευάσαντες αὐτῷ) [πρὸς ἐκτελέσειν τῶν σχεδίων του], τότε θὰ ἀναζητήσωμεν [νὰ εὔρωμεν], ποῖοι εἶναι οἱ αἵτιοι τούτων [δηλ. τῆς ἐγκαταλείψεως τῶν κτήσεών μας καὶ τῆς συνεργασίας μας μετὰ τοῦ Φιλίππου]. Διότι ἐγὼ γνωρίζω καλῶς τοῦτο, [δοι] δηλαδή δὲν θὰ εἴπωμεν, *δοι ἡμεῖς οἱ ἴδιοι* (=αὐτοὶ) εἴμεθα αἵτιοι [τούτων]. Διότι καὶ *ἐξ ἐκείνων, οἵτινες* κατὰ τοὺς κινδύνους τοῦ πολέμου *ἐεράπησαν εἰς φυγὴν* (=τῶν φυγόντων), οὐδεὶς κατηγορεῖ τὸν ἑαυτὸν του, ἀλλὰ τὸν στρατηγὸν, καὶ *τοὺς συστρατιώτας του* (=τῶν πλησίον) καὶ ἐν γένει [κατηγορεῖ] *πάντα ἄλλον περισσότερον* (=πάντων μᾶλλον) [παρὰ τὸν ἑαυτὸν του], ἐν τούτοις ὁμοῦς ἔχουσι νικηθῆ [οἱ ἠττηθέντες ὑπὸ τῶν ἐχθρῶν] ἐξ αἰτίας *βεβαίως* (=δήπου) *ὄλων ἐκείνων, οἵτινες ἐεράπησαν εἰς φυγὴν* (=διὰ πάντας τοὺς φυγόντας): διότι *ἦτο δυνατὸν* (=ἔξῃν) ὁ κατηγορῶν τοὺς ἄλλους νὰ παραμένῃ ἐν καιρῷ τῆς μάχης [εἰς τὴν θέσιν του], ἐὰν δὲ ἕκαστος ἐξ αὐτῶν *ἐκαμνε τοῦτο* (παρέμενε δηλ. εἰς τὴν θέσιν του), θὰ ἐνίκων.

§ 18. *Ὅτιω καὶ τώρα* (=καὶ νῦν) [εἰς τὴν παροῦσαν περίστασιν], [ἐὰν] τις [δῆτωρ], δὲν λέγει τὰ ὀφελιμώτατα: ἀφοῦ σηκωθῆ ἄλλος τις [ἐκ τῆς θέσεώς του], ὡς ὁμιλήσῃ, [καὶ] ὡς μὴ *κατηγορῆ* [=μὴ αἰτιάσθω] τοῦτον [τὸν προαγορεύσαντα]. [Ἐὰν] ἄλλος τις *λέγγ* (προτείνῃ) ὀφελιμώτερα: ταῦτα ἐκτελεῖτε *μέ τὴν βοήθειαν τοῦ θεοῦ* (τύχῃ ἀγαθῇ). «Ἄλλὰ δὲν εἶνε ταῦτα εὐάρεστα εἰς ὑμᾶς». Ὡς πρὸς τοῦτο *δὲν ἀδικεῖ* (:δὲν πταίει) πλέον

δ ρήτωρ (=ὁ λέγων), *ἐκτεὸς ἔαν* (=πλὴν εἰ...), *ἐν ᾧ εἶναι ἀνάγκη* (=δέον) νὰ εὐχηθῆ εἰς τοὺς θεοὺς, παραλείπη τοῦτο (τὰς τοιαύτας δηλ. εὐχάς), διότι εὐκολον μὲν εἶναι, ᾧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, νὰ εὐχηθῆ τις, ἀφοῦ συναθροίσῃ (περιλάβῃ) *παρευθὺς* (=ἐν ὀλίγῳ [χρόνῳ]) *εἰς μίαν καὶ τὴν αὐτὴν εὐχὴν* (=εἰς ταῦτό) ὅλα, ὅσα ἐπιθυμεῖ [νὰ πραγματοποιηθῶσιν ὑπὸ τῶν θεῶν]. *δὲν εἶναι ὁμῶς ἐξ ἴσου* (=ὁμοίως) *εὐκολον* (=εὐπορον) *τὸ νὰ ἐκλέξῃ* (=ἐλέσθαι) [τί πρέπει νὰ προίξῃ]. *διὰν προταθῆ* (=προτεθῆ) [ὑπὸ τοῦ προέδρου τῆς ἐκκλησίας] νὰ συσκέπτηται περὶ πραγμάτων ἀλλὰ πρέπει νὰ *προτιμᾶ* (=λαμβάνειν) τὰ ὠφελιμώτατα ἀντὶ τῶν εὐαρέστων, *ἔαν δὲν δύναται* (=ἔξῃ) [νὰ προτιμᾶ] καὶ τὰ δύο συγχρόνως [τὰ ὠφελιμώτατα καὶ τὰ εὐάρεστα].

§ 19. «Ἐάν δὲ δύναται τις (=ἔχει τις) νὰ ἀφήσῃ (=ἔαν) εἰς ἡμᾶς [ἄθικτα] τὰ θεωρικά καὶ νὰ μᾶς προτείνῃ (=λέγειν) ἄλλους πόρους *διὰ τὰς στρατιωτικὰς ἀνάγκας τῆς πόλεως* (=στρατιωτικούς), δὲν εἶναι οὗτος *προτιμότερος* (=κρείττων);» *ἴσως εἶπῃ τις*. Μάλιστα *παραδέχομαι* (=φημί ἔγωγε) τοῦτο [ὅτι οὗτος (ὁ ρήτωρ) εἶνε προτιμότερος], ἔαν βεβαίως ὑπάρχῃ, ᾧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι [τοιούτός τις]. ἀλλ' ἀποροῶ, *ἔαν εἷς τινὰ ποτε τῶν ἀνθρώπων ἦ ἔχει συμβῆ ἢ θὰ συμβῆ, [ἀφοῦ] ἐξοδεύσῃ* (=ἀναλώσῃ) τὰ παρόντα [ὅσα ἔχει] *εἰς δ,τι (δπου) δὲν πρέπει* (=πρὸς ἃ μὴ δεῖ) [νὰ τὰ ἐξοδεύσῃ], *τὸ νὰ προσπαθῆ νὰ εὐρηπόρουσ* (=εὐπορῆσαι) *ἐξ ἐκείνων, τὰ ὁποῖα δὲν ἔχει* (=τῶν ἀπόντων) [διὰ νὰ τοὺς ἐξοδεύσῃ] *εἰς δ,τι (δπου) εἶναι ἀνάγκη*. Ἀλλὰ ἡ *ἐπιθυμία* (=ἡ βούλησις) ἐνὸς ἐκάστου *κατὰ τὴν γνώμην μου* (=οἶμαι), *εἶναι ἰσχυρὸν βοήθημα* (μεγάλως ἐνισχύει =ὑπάρχει μέγα) εἰς τοὺς τοιοῦτους λόγους (δηλ. ὅτι δύναται νὰ ἐξευρεθῶσιν ἄλλοι πόροι κτλ.) διότι τὸ νὰ ἀπατήσῃ τις τὸν ἑαυτὸν του εἶναι τὸ *εὐκολώτατον* (=ῥᾶστον) ἀπὸ ὅλα ἐπειδὴ ἕκαστος ἐκεῖνο, τὸ ὁποῖον ἐπιθυμεῖ, τοῦτο καὶ πιστεύει (=οἶσται), τὰ δὲ πράγματα πολλάκις *δὲν εἶναι ἐκ φύσεως τοιαῦτα* (=οὐχ οὕτω πέφυκε) [ᾧστε νὰ γίνεται, δ,τι ἐπιθυμοῦμεν].

§ 20, *Σκεφθήτε λοιπόν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, περὶ τούτων* [τῶν στρατιωτικῶν πόρων] (=δοῦτε ταῦτα) *κατὰ τὸν ἐξῆς τρόπον* (=οὕτως), ὅπως δηλαδὴ καὶ τὰ πράγματα *ἐπιτρέπουν* (=ἐνδέχεται) καὶ [πῶς] θὰ δυνηθῆτε *να ἐκστρατεύσητε* (=ἐξίεναι) καὶ [πῶς] θὰ ἔχητε μισθόν. [Διότι] *βεβαίως* (=τοῦ) *δὲν εἶναι ἴδιον* (=οὐ... ἐστίν) φρονίμων καὶ εὐγενῶν (=γενναίων) ἀνθρώπων *ν' ἀνέχονται* (=φέρειν) *εὐκόλως* (=εὐχερῶς) τὰς τοιαύτας *κατηγορίας* (=τὰ τοιαῦτα ὄνειδη) *παραλείποντες* (=ἐλλείποντας) τι ἐκ τούτων, τὰ ὅποια *ὀφείλουσι να γίνωσι ἐν τῷ πολέμῳ* (=τῶν τοῦ πολέμου) ἕνεκα ἐλλείψεως χρημάτων, καὶ *δὲν* (=οὐδέ...) [εἶναι ἐπίσης ἴδιον φρονίμων καὶ εὐγενῶν ἀνθρώπων] ἐναντίον μὲν τῶν Κορινθίων καὶ τῶν Μεγαρέων *να ἐκστρατεύωσι* (=πορεύσθαι) *ἐξοπλισθέντες μετὰ σπουδῆς* (=ἀρπάζοντας τὰ ὄπλα), τὸν δὲ Φίλιππον *ν' ἀφήνωσι ἐλεύθερον* (=εἶναι) *να πωλῇ τοὺς πολίτας τῶν Ἑλληνικῶν πόλεων ὡς δούλους* (=ἀνδραποδίζεσθαι πόλεις Ἑλληνίδας) ἕνεκα ἐλλείψεως (=δι' ἀπορίαν) τῶν ἀναγκαίων μέσων πρὸς συντήρησιν (=τῶν ἐφοδίων) τῶν στρατευομένων.

§ 21. Καὶ [βεβαίως] *δὲν ἔχω προτιμήσει* (=οὐ προήρημαι) *να λέγω ταῦτα* (=τὰς ἐπιτιμήσεις ταύτας), *ἵνα ἀνευ σκοποῦ* (=τὴν ἄλλως· καὶ ἐπὶ λέξει· τὴν ἄλλως [ἀγούσαν] ὁδὸν=κατὰ τὴν ὁδὸν τὴν φέρουσαν εἰς ἄλλο τέρμα) *γίνω μισητός* (=ἀπέχθωμαι) εἰς τινὰς ἐξ ὑμῶν *δίστι*, δὲν εἶμαι *τόσον* (=οὕτως) *καὶ παράφρων* (=ἀτυχής), ὥστε *να ἐπιθυμῶ να γίνω μισητός, χωρὶς να νομίζω, δι ὠφελῶ κἀπως* (=μηδὲν νομίζων ὠφελεῖν) *ἀλλὰ [τοῦναντίον] θεωρῶ* καθῆκον δικαίου πολίτου *να προτιμᾷ* (=αἰρεῖσθαι) τὴν σωτηρίαν τῶν πραγμάτων [τῆς πόλεως] *ἀντὶ τῆς εὐνοίας* (=τῆς χάριτος) *τῆς προσερχομένης διὰ τῶν λόγων* (=τῆς ἐν τῷ λέγειν)· διότι *γνωρίζω ἐκ παραδόσεως* (=ἰκούω), ὅπως ἴσως καὶ σεῖς [γνωρίζετε] *ὅτι* καὶ ἐπὶ τῆς ἐποχῆς τῶν προγόνων ἡμῶν *οἱ ρήτορες* (=τοὺς λέγοντας), τοὺς ὁποίους ἐπαινοῦσι μὲν ὅλοι ἐν γένει *οἱ ἀνερχόμενοι* [ἐπὶ τὸ βῆμα τοῦτο] (=οἱ παριόντες), χωρὶς ὅμως *να τοὺς μιμῶνται ὅλως διόλου* (=οὐ πάνυ), *μετεχειρίζοντο* (=χορῆσθαι)

ταύτην τὴν *συνήθειαν* καὶ [τοῦτον] τὸν *τρόπον* [ἐν τῇ διοικήσει] τῆς πολιτείας (τ. ἔ. νὰ προτιμῶσι τὴν σωτηρίαν τῆς πόλεως ἀντὶ τῆς δημοτικότητος), *δηλαδὴ ὁ περιγρημος ἐκεῖνος* (= ἐκεῖνον) Ἀριστείδης, ὁ Νικίας, ὁ *συνώνυμός μου* (=τὸν ὁμώνυμον ἑμαυτῶ) Δημοσθένης, ὁ Περικλῆς. Ἄλλ' ἄφ' ὅτου (= ἐξ οὗ χρόνου) *ἔχουσι ἐμφανισθῆ* (=πεφῆνασι) οἱ ῥήτορες οὗτοι οἱ *διαρκῶς ἐρωτῶντες* (=διερωτῶντες) ὑμᾶς «τί ἐπιθυμεῖτε; Τί νὰ *προεῖνω* (=γράφω); *Ποίαν χάριν νὰ σᾶς κάμνω* (ἢ: πῶς νὰ σᾶς εὐχαριστήσω (=τί ὑμῖν χαρίζομαι); *Ἔχουσι καταπροδοθῆ* (θυσιασθῆ) (=προπέτοιαι) τὰ *συμφέροντα* (=τὰ πράγματα) τῆς πόλεως *ἀντὶ τῆς προσωρινῆς εὐνοίας* (=τῆς παραινίκα χάριτος) [ἐκ μέρους τοῦ λαοῦ] καὶ *συμβαίνουσι τοιαῦτα πράγματα* (=τοιαυτὶ συμβαίνει) [τὰ ὅποια βλέπετε], καὶ *δλαὶ μὲν αἱ ὑποθέσεις* (=τὰ μὲν πράγματα) τούτων [τῶν διερωτῶντων ῥητόρων] εὐρίσκονται εἰς *καλὴν κατάστασιν*, αἱ δὲ *ἰδι-καὶ σας* [εὐρίσκονται] εἰς *ἀθλίαν [κατάστασιν]* (=αἰσχροῦς ἔχει).

§ 23. Καὶ ὁμῶς *ἐξετάσατε* (συγκρίνατε), ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τὰ *σπουδαιότατα* (=κεφάλαια), τὰ ὅποια *ἠδύνατό τις* (=ἔχοι ἄν τις) νὰ ἀναφέρῃ, *ἐκ τῶν ἔργων* [τῶν πραχθέντων] ἐπὶ τῆς ἐποχῆς τῶν προγόνων σας καὶ *ἐπὶ τῶν ἡμερῶν σας* (=τῶν ἑφ' ὑμῶν). Θὰ εἶναι δὲ ἡ διήγησίς μου περὶ αὐτῶν σύντομος καὶ μάλιστα γνωστὴ εἰς ὑμᾶς. Διότι *εἶναι δυνατόν* (=ἔξεστε εἰς σᾶς (:δύνασθε ὑμεῖς), ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖαι, νὰ *γίνητε εὐδαίμονες* (νὰ εὐτυχήσητε) *μεταχειριζόμενοι* (: ἔχοντες ὑπ' ὄψιν σας) παραδείγματα *ὄχι ἐκ τῆς ἱστορίας ξένων λαῶν* (=οὐκ ἄλλοιτοῖς παραδείγμασι), ἀλλ' *ἐκ τῆς ἱστορίας τῶν προγόνων σας* (=τοῖς οἰκειοῖς).

§ 24. Ἐκεῖνοι λοιπὸν [οἱ πρόγονοι ἡμῶν], εἰς τοὺς ὁποίους δὲν ἐχαρίζοντο οἱ ῥήτορες, καὶ τοὺς ὁποίους δὲν ἐκολάκευον, *καθὼς [κολακεύουσι] ὑμᾶς οἱ σημερινοὶ ῥήτορες*, ἐπὶ τεσσαρὰ κοντα πέντε μὲν ἔτη *ἦσαν ἡγεμόνες* (=ἤρξαν) τῶν Ἑλλήνων *μὲ τὴν θέλησιν αὐτῶν* (=ἐκόντων), περιοσώτερα δὲ τῶν δέκα χιλιάδων *ταλάντων ἀνεβίβασαν* (ἀπεταμίευσαν=ἀνήγαγον) εἰς τὴν ἀκρόπολιν, *ἦτο δὲ ὑπήκοος αὐτῶν* (=ὑπήκουε...αὐτοῖς) ὁ

βασιλεὺς ὁ κατέχων τὴν χώραν ταύτην [τὴν Μακεδονίαν], καθὼς ἀρμόζει (=προσήκόν ἐστι) οἱ βάρβαροι νὰ εἶναι ὑπῆκοοι τῶν Ἑλλήνων, πολλὰ δὲ καὶ ἐνδοξα (=καλὰ) τρόπαια ἀνήγειραν (=ἔστησαν) [μαχόμενοι] κατὰ ξηρὰν (=περὶ) καὶ κατὰ θάλασσαν αὐτοὶ οἱ ἴδιοι ἐκστρατεύοντες, μόνοι δ' ἐκ τῶν ἀνθρώπων κατέλιπον τὴν δόξαν διὰ τὰ ἔργα τῶν ἀνωτέρων (=κρείττω) παντὸς φθόνου (=τῶν φθονούντων).

§ 25. Ὡς πρὸς μὲν λοιπὸν τὰ ἑλληνικὰ πράγματα (τὰς ὑποθέσεις, αἱ ὁποῖαι προκάλουν τὸ διαφέρον ὅλης τὴν Ἑλλάδος) τοιοῦτοι ἦσαν [οἱ πρόγονοι ὑμῶν]: ὡς πρὸς δὲ τὰς ὑποθέσεις, αἵτινες ἀνεφέροντο εἰς τὴν ἰδικὴν τῶν πόλιν (=ἐν δὲ τοῖς [πράγμασι] κατὰ τὴν πόλιν αὐτῶν), παρατηρήσατε μετὰ θαυμασμοῦ, ὁποῖοι ἦσαν καὶ ἐν τῷ δημοσίῳ βίῳ (=ἐν τοῖς κοινοῖς) καὶ ἐν τῷ ἰδιωτικῷ (=ἐν τοῖς ἰδίοις [πράγμασι]). Λοιπὸν πρὸς τὸ συμφέρον μὲν τῆς πόλεως (=δημοσίᾳ μὲν) κατεσκεύασαν [καὶ κατέλιπον] εἰς ἡμᾶς τοιαῦτα καὶ τοσαῦτα δημόσια οἰκοδομήματα καὶ ἀριστοουργήματα [=κάλλη] ναῶν καὶ ἱερῶν ἀφιερωμάτων (=ἀναθημάτων) ἐδρικομένων ἐντὸς αὐτῶν (=τῶν ἐν αὐτοῖς), ὥστε νὰ μὴ ἔχη μείνει εἰς κανένα (=μηδενὶ λελεῖφθαι) ἐκ τῶν μεταγενεστέρων (=τῶν ἐπιγιγνομένων) τὸ δυνατόν τῆς ὑπερτερήσεως (=ὑπερβολῆν) αὐτῶν ἐν δὲ τῷ ἰδιωτικῷ βίῳ (=ἰδίᾳ δὲ) ἦσαν τόσον πολὺ λιτοὶ (ἀπλοὶ) (=οὕτω σώφρονες) καὶ τόσον πολὺ (=σφόδρα) ἔμενον πιστοὶ εἰς τὸν χαρακτῆρα (: τὰς ἀρχάς) τοῦ δημοκρατικοῦ πολιτεύματος (=τῆς πολιτείας), ὥστε ἡ οἰκία τοῦ Ἀριστείδου καὶ τοῦ Μιλτιάδου καὶ τῶν ἐπὶ τῆς ἐποχῆς ἐκείνης ἐπιφανῶν (=λαμπρῶν) ἀνδρῶν, ἐὰν τυχόν (=ἄρα) τις ἐξ ὑμῶν γνωρίζῃ (=οἶδε), πῶς ἀράγε [αὕτη] εἶναι κατεσκευασμένη (=ὁποῖα ποτ' ἐστίν), βλέπει πραγματικῶς, ὅτι δὲν εἶναι καθόλου μεγαλοπρεπεστέρα τῆς οἰκίας τοῦ γείτονος· διότι δὲν ἐκυβερνᾶτο (=οὐ...ἐπράττετο) ὑπ' αὐτῶν ἡ πολιτεία (=τὰ τῆς πόλεως) πρὸς πλουτισμὸν (ἤ: διὰ νὰ πλουτήσωσι=εἰς περιουσίαν), ἀλλὰ τοῦναντίον ἕκαστος [ἐξ αὐτῶν] ἐνόμιζεν, ὅτι εἶχε καθῆκον (=δεῖν) νὰ ἀξιάνη (νὰ ἐνισχύη) τὴν πολιτείαν (=τὸ κοινόν).

Ἐπειδὴ δὲ διόκουον (=ἐκ δὲ τοῦ... διοικεῖν) τὰς μὲν ὑποθέσεις τῆς Ἑλλάδος (=τὰ Ἑλληνικά) πιστῶς, τὰς δὲ ὑποθέσεις τὰς ἀναφερομένας πρὸς τοὺς θεοὺς(τὰς θρησκευτικὰς δηλ.) μετ' εὐσεβείας καὶ [ἐπειδὴ ἕκανόνιζον] τὰς μεταξὺ τῶν ὑποθέσεις (=τὰ ἐν αὐτοῖς) μετ' ἰσότητος (=ἴσως), [διὰ τοῦτο] δικαίως (=εἰκότως) ἀπέκτησαν μεγάλην εὐδαιμονίαν.

§ 27. Τότε μὲν λοιπὸν εἰς τοιαύτην κατάστασιν (=τοῦτον τὸν τρόπον) εὐρίσκοντο τὰ πράγματα (: ἡ πολιτεία) ἑκείνων, ὅτε μετεχειρίζοντο (=χρωμένοις) προστάτας (: πολιτικούς ἀρχηγούς) τούτους, τοὺς ὁποίους (=οἷς) ἀνέφερον σήμερον (=νυνὶ) δὲ εἰς ποίαν κατάστασιν (=πῶς) εὐρίσκονται τὰ πράγματα ἡμῶν ὑπὸ [τὴν διοίκησιν] τῶν σημερινῶν (=τῶν νῦν) χρηστῶν [πολιτικῶν]; Ἄρά γε εἰς τὴν αὐτὴν καὶ παρομοίαν κατάστασιν (=παραπλησίως) [εὐρίσκεται ἡ πολιτεία ἡμῶν]; Εἰς τοὺς ὁποίους [ποία εἶναι ἡ κατάστασις τῆς πολιτείας]—τὰ μὲν ἄλλα δὲν ἀναφέρω (=σιωπῶ), ἀν καὶ δύναμαι (=ἔχων ἄν) νὰ εἴπω πολλά, ἀλλὰ βλέπετε ὅλοι ἐν γένει, πόσον μεγάλην ἔλλειψιν (=δυσῆς ἐρημίας) [ἀνταγωνιστῶν περὶ τῆς ἡγεμονίας τῆς Ἑλλάδος] ἔχομεν ἐπιτύχει (=ἐπειλημμένοι ἐσμέν), ἐπειδὴ [οἱ μὲν Λακεδαιμόνιοι ἔχουσι καταστροφῇ, οἱ δὲ Θηβαῖοι εἶναι ἀπησχολημένοι (=Θηβαίων ἀσχόλων ὄντων), καὶ [ἐπειδὴ] οὐδεὶς ἐκ τῶν ἄλλων [Ἑλλήνων] εἶναι ἱκανὸς (=ἀξιόχρεω ὄντος) ν' ἀνατιναχθῆ πρὸς ἡμᾶς περὶ τῶν πρωτείων, ἐν ᾧ δὲ [ἐνεκα τούτου] ἦτο δυνατόν (=ἔξδόν) εἰς ἡμᾶς νὰ κατέχομεν ἀσφαλῶς τὰς ἰδικὰς μας κτήσεις (=τὰ ἡμέτερα αὐτῶν) καὶ νὰ κρινώμεν (=βραβεύειν) τὰ δίκαια τῶν ἄλλων, § 28 ἔχομεν μὲν στερηθῆ τῆς ἰδικῆς μας χώρας, περισσότερα δὲ τῶν χιλίων πεντακοσίων ταλάντων ἔχομεν ἐξοδεύσει εἰς ὁ,τι(δπου) δὲν ἔπρεπε(=ματαιῶς—εἰς οὐδὲν δέον) (δηλ. εἰς ἔξενους μισθοφόρους), τοὺς δὲ συμμάχους, τοὺς ὁποίους ἡμεῖς ἀπεκτίσαμεν ἐν τῷ πολέμῳ, ἐν καιρῷ εἰρήνης (=εἰρήνης οὕσης) ἔχουσι χάσει οὗτοι [οἱ σημερινοὶ πολιτικοί], ἐχθρὸν δὲ ἐναντίον ἡμῶν τῶν ἰδίων (=ἐφ' ἡμᾶς αὐτοὺς) τόσον ἰσχυρὸν (ἐπικίνδυνον) (=τηλικούτον) ἔχομεν ἐξασκήσει[εἰς τὰ πολεμικά]. Ἄλλως τε (=ἦ) [ἐὰν ἀμφιβάλλῃ τις περὶ τούτου]

ἀφοῦ ἀνέλθῃ [ἐπὶ τὸ βῆμα τοῦτο] ἄς μοι εἴπῃ, ἀπὸ ποίους ἄλλους ἔχει γίνεαι ἰσχυρὸς ὁ Φίλιππος παρὰ ἀπὸ ἡμᾶς τοὺς ἰδίους.

§ 29 «*Ἄλλ' ὦ φίλε* (=ὦ τᾶν), [ἴσως εἶπῃ τις], ἐὰν ταῦτα (ἢ ἐξωτερικῇ δηλ. πολιτικῇ) εὐρίσκονται *εἰς ἀθλίαν κατάστασιν* (=φαύλως ἔχει), *τοῦλάχιστον* (=γὰρ) τὰ *ἐσωτερικὰ πράγματα τῆς πόλεως* (=τὰ ἐν αὐτῇ τῇ πόλει) τώρα εὐρίσκονται εἰς καλλιτέραν κατάστασιν». Καὶ τί *θα ἠδύνατό τις* (=ἔχοι ἂν τις) νὰ ἀναφέρῃ [πρὸς ἀπόδειξιν τούτου]; *Τὰς ἐπάλλξεις* (τοὺς προμαχῶνας τοῦ τείχους), τὰς ὁποίας *ἀσβεστώνομεν* (=κονιῶμεν), καὶ τὰς ὁδοὺς, τὰς ὁποίας ἐπιδιορθώνομεν, καὶ τὰς κρήνας καὶ τὰς τοιαύτας *φλυαρίας* (=λήρους); Παρατηρήσατε λοιπὸν τοὺς πολιτικούς, *οἱ ὅποιοι ἀσχολοῦνται εἰς ταῦτα*, (=πρὸς τοὺς πολιτευομένους ταῦτα) *ἐκ τῶν ὀποιῶν* (=ὄν) ἄλλοι μὲν ἀπὸ πτωχοὶ ἔχουσι γίνεαι πλούσιοι, ἄλλοι δὲ ἐξ ἀφανῶν [ἔχουσι γίνεαι] ἐπιφανεῖς, μερικοὶ δὲ [ἐξ αὐτῶν] *ἔχουσι κατασκευάσει* (=κατεσκευασμένο εἰς) τὰς ἰδικὰς τῶν οἰκίας μεγαλοπρεπεστέρας τῶν δημοσίων οἰκοδομημάτων. ὅσα δὲ τὰ [πράγματα] τῆς πόλεως ἔχουσι ἐλαττωθῆ, τόσα τὰ [πράγματα] τούτων [τῶν σημερινῶν πολιτικῶν] ἔχουσι ἀξηθῆ.

§ 30 Ποῖον λοιπὸν εἶναι τὸ αἷτιον ὄλων τούτων *καὶ διατι ἀρά γε* (=τί δὴ ποθ') τότε [ἐπὶ τῆς ἐποχῆς δηλ. τῶν προγόνων μας] ὅλα ἐν γένει [τὰ πράγματα] εὐρίσκοντο εἰς καλὴν κατάστασιν καὶ σήμερον [εὐρίσκονται] εἰς *ἀθλίαν κατάστασιν* (=οὐκ ὀρθῶς ἔχει); Διότι τότε μὲν, *ἐπειδὴ εἶχε τὴν τόλμην* (=τολμῶν) *αὐτὸς* (ὁ ἴδιος) ὁ λαὸς νὰ ἐνεργῇ καὶ νὰ ἐκστρατεύῃ, ἦτο κύριος τῶν πολιτευομένων καὶ κυρίαρχος αὐτὸς ὁ ἴδιος ὄλων ἐν γένει τῶν ἀγαθῶν [τῆς κυριαρχίας] καὶ εἰς ἕκαστον ἐκ τῶν ἄλλων (δηλ. τῶν πολιτικῶν) *ἦτο εὐχάριστον* (=ἀγαπητόν) νὰ λάβῃσι παρὰ τοῦ λαοῦ καὶ τιμὴν *καὶ ἀξίωμα* (=ἀρχῆς) καὶ ἐν γένει πᾶν ἀγαθόν. § 31 *Ἄλλὰ* σήμερον τοῦναντίον κύριοι μὲν τῶν ἀγαθῶν [εἶναι] οἱ πολιτευόμενοι καὶ διὰ τούτων *ἐνεργοῦνται* (=πράττεται) *ὅλα ἐν γένει αἱ ὑποθέσεις τῆς πόλεως* (=ἅπαντα), σεῖς δὲ δηλ. ὁ λαὸς (οἱ πολῖται) *ἐξησθενημένοι* (=ἐκνενευρισμένοι) καὶ ἐστερημένοι χρημάτων, [καὶ] συμμάχων, *ἔχετε κα-*

ταντήσει (=γεγένηθε) ὡς ὑπηρετάται (=ἐν μέρει ὑπηρετοῦ) καὶ [ὡς] πρόσθετον μέρος (=καὶ [ἐν μέρει] προσθήκης) [τῆς πόλεως καὶ ὄχι κύριον], εὐχαριστούμενοι (=ἰγαπῶντες), ἐὰν οὗτοι διδωσιν εἰς ὑμᾶς [μέρος τι] ἐκ τῶν θεωρικῶν ἢ [ἐὰν] ἐφορτάσῃ μετὰ πομπῆς τὰ Βοηδρόμια (=πέμψῃ Βοηδρόμια), καὶ ἐκείνο, τὸ ὅποιον ὑπὲρ πάντων ἄλλο ἀποδεικνύει ὅτι εἴθε ἄνδρες! (=καὶ τὸ πάντων ἀνδρειότατον) εἶναι τὸ ἐξῆς (=ἔστι τόδε), χρεωστειτέτε πρὸς τούτους (=προσοφείλετε) χάριν [εἰς αὐτοὺς] διὰ τὰ ἰδικά σας [χρήματα] (=τῶν ὑμετέρων αὐτῶν). Οὗτοι δὲ ἐγκλείσαντες (=καθεῖραντες) ὑμᾶς ἐντὸς τῆς ἰδίας πόλεως [σᾶς] ὁδηγοῦσι [ὡς θηρία] εἰς ταῦτα (δηλ. εἰς τὴν διανομὴν τῶν θεωρικῶν καὶ τὰ Βοηδρόμια) καὶ ἡμερώνουσι (=τιθασεύουσι) καθιστῶντες [ὑμᾶς] εὐπειθεῖς (ὑποχειρίους) εἰς ἑαυτοὺς (=χειροῆθεις αὐτοῖς).

§ 32. Οὐδέποτε δέ, κατὰ τὴν γνώμην μου (=οἶμαι), εἶναι δυνατόν νὰ ἀποκτήσωσι [οἱ ἄνθρωποι] ὑψηλὸν καὶ γενναῖον (=νεανικὸν) φρόνημα, ἐὰν ἀσχολῶνται [ὅπως σεῖς τώρα ἀσχολεῖσθε] εἰς μικρὰ καὶ εὐτελεῖ πράγματα· διότι ὅποιαιδήποτε (=ὅποια ἅττα) εἶναι αἱ ἀσχολίαι (=τὰ ἐπιτηδεύματα) τῶν ἀνθρώπων, εἶναι φυσικὸν (=ἀνάγκη ἐστὶ) νὰ ἔχωσιν αὐτοὶ καὶ τοιοῦτόν [παρόμοιον] προσέτι τὸ φρόνημα. Δὲν ἤθελον [δὲ] παραξενευθῆναι μὰ τὴν Δήμητρα, ἐὰν ἤθελε συμβῆ παρ' ὑμῶν μεγαλυτέρα βλάβη εἰς ἐμέ, ὅστις εἶπον ταῦτα (=εἰπόντι ταῦτα), παρὰ εἰς ἐκείνους, οἵτινες ἔχουσι συντελέσει (=τῶν πεπονηκότων νὰ (γίνωσιν αὐτὰ [τὰ ὅποια εἶπον ἐν τοῖς ἀνωτέρω] διότι καὶ ἐλευθεροστομία (=παρρησία) περὶ πάντων [τῶν πολιτικῶν ὑμῶν σφαλμάτων] δὲν ὑπάρχει πάντοτε παρ' ὑμῖν, ἀλλὰ τούναντίον ἐγὼ βεβαίως ἀπορῶ, διότι (=ὅτι) [πῶς] ἔχει ἐπιτραπῆ (=γέγονε) τώρα εἰς ἐμέ [ἢ τοιαύτη ἐλευθεροστομία].

Ε΄ ΕΠΙΛΟΓΟΣ

§ 33 'Αλλ' ἐὰν λοιπὸν τοσάλαχιστον (=γε) τώρα ἀκόμη (=ἔτι), ἀφοῦ ἀφήσητε τὰς συνηθείας ταύτας [τοῦ νὰ λαμβάνητε

τὰ θεωρικά χωρὶς νὰ πράττειτε τὸ καθήκον σας!, ἀποφασίστητε καὶ αἰτοπροσώπως νὰ ἐκστρατεύητε καὶ νὰ ἐνεργήτε ἐπαξίως ὑμῶν αὐτῶν [ὅπως ἀρμόζει εἰς ὑμᾶς τοὺς ἰδίους] καὶ ἐὰν χρῆσιμο ποιήσῃτε (=χρήσησθε) ταῦτα τὰ *δημόσια* (=ταῖς οἴκοι) *περισσεύματα* (=περισυαίαι) [τῶν εἰσπράξεων], ὡς μέσα (=ἀφορμαίς) *πρὸς ἀπόκτησιν τῶν ἔξω [τῆς Ἀττικῆς] ἀγαθῶν* (ὡφελιμάτων) (=ἐπὶ τὰ ἔξω τῶν ἀγαθῶν), ἴσως, ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ἴσως ἠθέλετε ἀποκτήσῃτε τέλειόν τι καὶ μέγα ἀγαθὸν (δηλ. τὴν ἐπανάκτησιν τῆς ἀρχαίας δυνάμεως) καὶ *ἠθέλετε ἀφήσει* (=ἀπαλλαγείητε) τὴν ἐπιδίωξιν τῶν τοιούτων (ἀσημάντων) *ὠφελειῶν* (=λημάτων), αἱ ὅποια *δμοιάζουσι* (=ἔοικε) *πρὸς τὰς τροφὰς* (=τοῖς σιταῖς) τὰς διδομένας παρὰ τῶν ἱατρῶν εἰς τοὺς ἀσθενοῦντας. Διότι καθὼς *αἱ τροφαὶ ἐκείναι* (=ἐκεῖνα τὰ σιτία) οὔτε *ἐμβάλλουσι δύναμιν* (: ἐνδυναμώνουσι) εἰς τοὺς ἀσθενεῖς οὔτε ἀφήνουσι [αὐτοὺς] νὰ ἀποθνήσκωσιν, οὕτω καὶ ταῦτα [τὰ κέρδη], τὰ ὅποια σεῖς τώρα, καρποῦσθε, οὔτε εἶναι τόσα πολλά, ὥστε νὰ παρέχωσιν εἰς ὑμᾶς διαρκῆ τινα ὠφέλειαν, οὔτε ἀφήνουσι ὑμᾶς [ταῦτα], *ἀφοῦ παραιτηθῆτε* (=ἀπογόνοντας) [ἀπὸ τούτων τῶν κερδῶν] νὰ πράττειτε ἄλλο τι [ἔξ ἐκεῖνων τὰ ὅποια πρέπει νὰ πράττειτε], ἀλλὰ τοῦναντίον ταῦτα [τὰ ὀλίγα κέρδη] *ἐπαυξάνουσι* (=ἔστιν ἐπαυξάνοντα) τὴν ὀκνηρίαν ἐνὸς ἐκάστου ἔξ ὑμῶν.

§ 34. «Λοιπὸν σὺ προτείνεις [ταῦτα τὰ θεωρικά] νὰ χρησιμεύσωσιν ὡς *στρατιωτικὸς μισθός* (=μισθοφορὰν)». Ἴσως εἴη τις. *Βεβαίως* (=γε) [τοῦτο προτείνω] καὶ μάλιστα [προτείνω] νὰ κανονισθῶσιν *εὐθύς* (=παρασχεῖμα) *ὅλα ἀνεξαίρετως κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον* (=τὴν αὐτὴν σύνταξιν ἀπάντων) ἵνα ἕκαστος [τῶν πολιτῶν] λαμβάνων τὸ [ἀνάλογον] μέρος *ἐκ τῶν δημοσίων* (=τῶν κοινῶν) χρημάτων εἶναι, *ὅτι τὸν χρειάζεται ἡ πόλις* (=εἰς τοῦθ' ὑπάρχοι, ὅτου δέοιτο ἡ πόλις). Δηλαδή [ἐὰν] *εἶναι δυνατόν* (=ἔξεστιν) *νὰ ζῆ ἐν εἰρήνῃ* (=ἡσυχίαν ἄγειν), *μένων ἐν τῇ πατρίδι του* (=οἴκοι) [ἵνα εἶναι] *εὐπορώτερος* (=βελτίων), ἐπειδὴ ἔχει ἀπαλλαγὴν τοῦ νὰ πράττῃ τι *ἀναξιοπρεπὲς* (: αἰσχρὸν) ἔξ ἀνάγκης *ἐνεκα πενίας* (=δι' ἔνδειαν) Ἐὰν συμβαίῃ καὶ τι παρόμοιον, δηλ πόλεμος, *ὅπως* (=οἶον) [συμβαίνει] *σήμερον* (=τὰ νῦν) [ἵνα] ὡς στρατεύσιμος (=ὑπάρχων

στρατιώτης) *ἐκστρατεύη αὐτοπροσώπως* (=αὐτὸς στρατιώτης ὑπάρχοι) [λαμβάνων μισθὸν] ἀπὸ τῶν ἰδίων τούτων *χρημάτων* (=λημμάτων) [τὰ ὅποια λαμβάνει σήμερον διὰ τὰ θεάτρα καὶ τὰς ἑορτάς] καθὼς εἶναι δίκαιον [αὐτοὶ οἱ ἴδιοι οἱ πολῖται νὰ ἐκστρατεύωσι] πρὸς ὑπεράσπισιν τῆς πατρίδος. [*Ἐάν*] τις [τῶν πολιτῶν] εἶναι *ἐξω* (:ἐκτός) τῆς στρατευσίμου ἡλικίας ἡμῶν [ἴνα], ὅσα οὗτος λαμβάνων τῶρα ἀτάκτως δὲν ὠφελεῖ, *λαμβάνων ταῦτα* κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον [ὅπως οἱ στρατεύσιμοι, οἵτινες λαμβάνοντες μισθὸν ἐκπληροῦσι τὸ καθήκον των] *ἐπιβλέπη καὶ διοικῆ* (=ὑπάρχοι ἐφορῶν καὶ διοικῶν) πάντα, ὅσα πρέπει νὰ ἐκτελῶνται,

§ 35. *Ἐν γένει δὲ* (=ὄλος), χωρὶς οὔτε νὰ ἀφαιρέσω οὔτε νὰ προσθέσω τι [εἰς τὴν ὑπάρχουσαν κατάστασιν τῶν πραγμάτων] ἐκτός ὀλίγων τινῶν [μεταβολῶν], *ἀφοῦ διώρθωσα* (=ἀνελὼν) τὴν ἀταξίαν [ἐν τῇ διανομῇ τῶν δημοσίωνχρημάτων], *ἔφερον* (=ἤγαγον) τὴν πόλιν εἰς τάξιν, *ὀρίσας τὴν αὐτὴν τάξιν* (=ποιήσας τὴν αὐτὴν τάξιν) τοῦ νὰ λάβῃ ἕκαστος [τῶν πολιτῶν] χρέηματα, νὰ ἐκστρατεύη, νὰ δικάζῃ, [καὶ ἐν γένει] νὰ κάμνῃ, *ὅ,τι δύναται* (=ἔχοι) [νὰ κάμνῃ] *ἀναλόγως τῆς ἡλικίας του* (=καθ' ἡλικίαν) καὶ *ὅ,τι ἡ περιστάσις ἀπαιτεῖ* (=ὅτου καιρὸς εἶη). *Οὐδαμοῦ* (=οὐκ ἔστιν, ὅπου) εἶπον ἐγώ, ὅτι πρέπει νὰ δίδετε τὰ [χρήματα τὰ] ἀνήκοντα *εἰς τοὺς ἐκτελοῦντας τὸ καθήκον των* (=τὰ τῶν ποιούντων), *εἰς τοὺς μὴ ποιούντας τίποτε* (: εἰς τοὺς ἀργοῦντας, οὐδὲ [εἶπον ὅτι πρέπει]σεῖς μὲν νὰ κάθησθε ἀργοὶ καὶ ν' ἀναπαύεσθε (=σκολάζειν) καὶ *νὰ εἰσθε πτωχοὶ* (=ἀπορεῖν), νὰ ἐρωτᾶτε δὲ [*διὰ* νὰ μάθητε] (=κυνθάνεσθαι), *ὅτι* [ἄν] οἱ μισθοφόροι *τούτου ἢ ἐκείνου* (=τοῦ δεῖνος) τοῦ στρατηγοῦ νικῶσιν, διότι αὐτὰ γίνονται σήμερον. Καὶ [λέγων ταῦτα] δὲν κατηγοροῦ ἑκαῖνον, ὅστις κάμνει ὑπὲρ ὑμῶν *καὶ τι ἐξ ἐκείνων, τὰ ὅποια πρέπει νὰ γίνωσι* (=τῶν δεόντων), ἀλλ' ἔχω τὴν ἀξίωσιν νὰ πράττειτε καὶ σεῖς ἐπίσης ταῦτα [τὰ δεόντα] ὑπὲρ ὑμῶν αὐτῶν. *διὰ τὰ ὅποια* (=ἐφ' οἷς) ἀπονέμετε τιμὰς εἰς ἄλλους, *καὶ νὰ μὴ ἀποσύρσεσθε* (=ἀποχωρεῖν), ὅ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ἀπὸ τῆς *τιμητικῆς θέσεως* (=τῆς τάξεως τῆς ἀρετῆς), τὴν ὁποίαν οἱ πρόγονοι ἡμῶν, ἀφοῦ ἀπέκτησαν μετὰ πολλῶν καὶ *ἐνδόξων* (=καλῶν) κινδύνων, κατέλιπον εἰς ὑμᾶς.

Εἶπον σχεδὸν πάντα, ὅσα νομίζω, ὅτι *σᾶς συμφέρουσι* (σᾶς ὠφελουσί), σεῖς δὲ εἶθε *νὰ ἐκλέξητε* (:νὰ προτιμήσητε), ὅ,τι πρόκειται νὰ ὠφελήσῃ καὶ τὴν πόλιν καὶ ὄλους ἀνεξαιρέτως ὑμᾶς.

ΤΕΛΟΣ Γ' ΟΛΥΝΘΙΑΚΟΥ